

Talousarvio 2026

Taloussuunnitelma 2027-2028

Kaupunginhallitus 17.11.2025 § 380
Kaupunginvaltuusto 01.12.2025 § x

raisio

Kuva: Regina Pansin

raisio

1. KAUPUNGINJOHTAJAN KATSAUS VUOTEEN 2026	1
2. TALOUSARVION YLEISET LÄHTÖKOHDAT	2
2.1. Yleinen taloudellinen tilanne	2
2.2. Raisen kaupungin talouden ja toiminnan lähtökohdat	4
2.3. Elinvoima.....	7
2.4. Verotulot.....	8
2.5. Valtionosuudet.....	9
2.6. Kaupungin talouden kehitys 2025–2028.....	10
2.7. Talousarvion keskeiset tunnusluvut	16
2.8. Strategia, johtaminen ja organisaatio.....	18
2.9. Ilmastotyö	20
2.10. Kaupunkitasoinen hyvinvoinnin, terveyden ja arjen turvallisuuden edistäminen	21
3. TALOUSARVION TULOJEN JA MENOJEN MUODOSTUMINEN	23
3.1. Yhteenveto lautakuntien luvuista	23
3.2. Henkilöstö ja henkilöstökulut.....	24
3.3. Tuloslaskelma 2026-2028	28
3.3.1. Tuloslaskelma, ulkoiset	30
3.3.2. Tuloslaskelma, ulkoiset ja sisäiset	31
3.3.3. Sisäiset ostot ja myynnit	32
3.4. Rahoituslaskelma 2026–2028.....	33
4. KÄYTTÖTALOUS JA SITOVAT TAVOITTEET LAUTAKUNNITTAIN	34
4.1. Kaupunginhallitus.....	35
4.1.1. Kaupunginhallituksen sitovat ulkoiset määrärahat	35
4.1.2. Kaupunginhallitus: KH, konserni	35
4.1.2.1. KH, konsernin strategiset ja sitovat tavoitteet	35
4.1.2.2. KH, konserni: Perustehtävät, palvelulupaukset ja toiminta vuonna 2026	39
4.1.2.3. KH, konserni: Ulkoiset määrärahat	44
4.1.2.4. KH, konserni: Budjettiyhteenveto, ulkoiset	44
4.1.2.5. KH, konserni: Budjettiyhteenveto, ulkoiset ja sisäiset	44
4.1.2.6. Kaupunginhallitus/muu rahoitus	45
4.1.3. Kaupunginhallitus: Kh, kaupunkikehitys	46
4.1.3.1. Kaupunkitasoiset Elinvoima- ja kilpailukykytoimialan strategiset ja sitovat tavoitteet	46
4.1.4. Kh, kaupunkikehityksen strategiset ja sitovat tavoitteet	49
4.1.4.1. Kh, kaupunkikehitys: Perustehtävät, palvelulupaukset ja toiminta vuonna 2026	50
4.1.4.2. Olennaiset talousarvioon vaikuttavat muutokset	51
4.1.4.3. Kh, kaupunkikehitys: Ulkoiset määrärahat	52
4.1.4.4. Kh, kaupunkikehitys: Budjettiyhteenveto, ulkoiset	53
4.1.4.5. Kh, kaupunkikehitys: Budjettiyhteenveto, ulkoiset ja sisäiset	53
4.2. Lupalautakunta.....	62
4.2.1. Lupalautakunnan strategiset ja sitovat tavoitteet	62
4.2.2. Lupalautakunnan vuosi 2026	65
4.2.3. Olennaiset talousarvioon vaikuttavat huomiot	66
4.2.4. Ulkoiset määrärahat	67
4.2.5. Lupalautakunta: Budjettiyhteenveto, ulkoiset	67

4.2.6. Lupalautakunta: Budjettiyhteenveto, ulkoiset ja sisäiset	67
4.3. Infralautakunta.....	68
4.3.1. Infralautakunnan strategiset ja sitovat tavoitteet	68
4.3.2. Infralautakunnan vuosi 2026	69
4.3.3. Olennaiset talousarvioon vaikuttavat huomiot	70
4.3.4. Ulkoiset määrärahat	71
4.3.5. Infralautakunta: Budjettiyhteenveto, ulkoiset	72
4.3.6. Infralautakunta: Budjettiyhteenveto, ulkoiset ja sisäiset	72
4.4. Sivistyslautakunta	73
4.4.1. Sivistys- ja vapaa-aikatoimialan strategiset tavoitteet	73
4.4.2. Sivistyslautakunnan strategiset ja sitovat tavoitteet	74
4.4.3. Sivistyslautakunnan vuosi 2026	75
4.4.4. Olennaiset talousarvioon vaikuttavat huomiot	75
4.4.5. Ulkoiset määrärahat	76
4.4.6. Sivistyslautakunta: Budjettiyhteenveto, ulkoiset	77
4.4.7. Sivistyslautakunta: Budjettiyhteenveto, ulkoiset ja sisäiset	77
4.5. Hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunta	78
4.5.1. Hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunnan strategiset tavoitteet	78
4.5.2. Hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunnan strategiset ja sitovat tavoitteet	79
4.5.3. Hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunnan vuosi 2026	80
4.5.4. Olennaiset talousarvioon vaikuttavat huomiot	81
4.5.5. Ulkoiset määrärahat	82
4.5.6. Hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunta: Budjettiyhteenveto, ulkoiset	83
4.5.7. Hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunta: Budjettiyhteenveto, ulkoiset ja sisäiset	83
4.6. Tarkastuslautakunnan tavoitteet ja painopistealueet vuodelle 2026	84
5. INVESTOINNIT	85
5.1. Yhteenveto investoinneista 2026-2028.....	85
5.2. Investointihankkeet 2026-2030	86
5.3. Käyttöomaisuusirtaimistojen hankintaesitykset.....	90
5.4. Kunnallistekniikan investointiohjelma 2026-2029	92
5.4.1. Kunnallisteknisten investointien hankekohtaiset perustelut 2026	93
5.5. Talonrakentamisohjelma 2026-2030.....	100
5.5.1. Talonrakentamisohjelman 2025-2029 hankekohtaiset perustelut	100
6. TALOUSARVION SITOVUUS	104
6.1. Kuntalain säännökset talousarviota koskien	104
6.2. Talousarvion noudattamista koskevat ohjeet.....	104
6.2.1. Talousarvion sitovuus	104
6.2.2. Käyttösuunnitelmat	104
6.2.3. Raportointi	104
6.2.4. Strategiset tavoitteet	104
6.2.5. Talousarvion ja sen määräysten noudattaminen	105
6.2.6. Muut ohjeet	105
6.2.7. Kohderahoitteiset yksiköt eli nettoyksiköt	105
6.3. Ration kaupungin tilivelvolliset.....	105

6.4. Talousarviolainat ja lainanottovaltuus	106
7. RISKIENARVIOINTI JA -HALLINTA	108
7.1. Käsitteet	108
7.2. Raisen kaupungin riskiluokitus	109
7.2.1. Riskienhallinta osana taloussuunnittelu- ja seurantaprosessia	110
7.3. Varautuminen ja jatkuvuuden hallinta	110
7.4. Tytäryhteisöjen varautuminen	111
7.5. Lautakuntien ja kaupunginhallituksen alaisten kokonaisuuksien riskitaulukot.....	111
7.5.1. Kh, konserni	111
7.5.2. Kh, kaupunkikehitys	114
7.5.3. Lupalautakunta	116
7.5.4. Infraautakunta	118
7.5.5. Sivistyslautakunta	119
7.5.6. Hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunta	120
8. TAVOITTEET KUNTAKONSERNIN TYTÄRYHTEISÖILLE JA OSAKKUUSYHTEISÖILLE	122
8.1. Yleiset periaatteet	122
8.2. Tytäryhteisöille (Raisen Vesi Oy, Raisen Vuokra-asunnot Oy) yhteiset tavoitteet.....	122
8.3. Muihin osakkuusyhtiöihin ja seudullisiin toimintoihin liittyviä tavoitteita	123
8.4. Raisen kaupungin konserni jäsenyhteisöineen	123
8.5. Raisen Vesi Oy	124
8.6. Raisen Vuokra-asunnot Oy	126

1. Kaupunginjohtajan katsaus vuoteen 2026

Raisio 2026: Kestävän tulevaisuuden ja hyvän elämän rohkeaa rakentamista

Vuonna 2026 käynnistyy toden teolla uuden kaupunkistrategian toteuttaminen ja uuden kaupunginvaltuuston ensimmäinen kokonainen toimintavuosi. Kaupunkistrategian mission mukaisesti talousarvioehdotuksella rakennetaan rohkeasti kestävää tulevaisuutta ja hyvää elämää. Vuoden 2026 talousarvioesitys sisältää uuden kaupunkistrategian mukaisia uusia painotuksia jatkaen edellisen ja laajasti hyvänä pidetyn strategian mukaisella kasvupolulla.

Raision kasvu ja positiivinen kehitys on pysynyt vahvana ja toiminnallisesti olemme pystyneet uimaan kuntakentässä vastavirtaan mitä tulee väestönkasvuun ja rakentamiseen. Vahvan väestönkasvun ennustetaan jatkuvan Raisiossa ensi vuonna kuudetta vuotta peräkkäin. Raisio tarjoaa erinomaiset olosuhteet asumiseen ja yrittämiseen. Erityisesti lapsiperhearkeen Raisio tarjoaa kaiken lähellä, Varsinais-Suomen eniten maksuttomia harrastuksia lapsille, loistavat liikunta- ja ulkoiluolosuhteet sekä koulut ja päiväkodit pyöräilymatkan päässä. Uuden strategian pohjalta panostamme myös vahvasti siihen, että meillä on helppo kotoutua.

Lähtökohdat vuoteen 2026 ovat toiminnallisesti vahvat. Raisio on niittänyt viime vuosina menestystä erilaisissa kaupunkivertailuissa niin yrittäjävälisyydessä kuin elinvoimassa. Vuoden 2025 lopulla saimme Turun seudun Kauppakamarin Elinkeinopoliittinen kuntateko –palkinnon ”Invest in” -työstä ja WSP:n alueiden tutkimuksessa Raisio on kärkeä Suomen elinvoimaisimpien kuntien vertailussa. Playa del Raisio Beach Party –festivaalit järjestettiin kolmatta kertaa onnistuneesti ja kaupunkiin kohdistuu vahvoja yritysinvestointeja kuten ABB:n uusi keskus ja Hiabin tehtaan päivitys. Kantokankaalle suunnitellaan NCC:n kanssa Suomen suurinta datakeskusta.

Raision kasvuinvestoinnit vuonna 2026 ovat mittavat: vastavalmistuneiden Tiedonpuiston koulun ja Kuloistenniityn päiväkodin perään rakentumaan lähtee Myllypellon 5–9 luokkien koulu ja Tahvion, Tikanmaan ja Kaanaan koulut korvaava Raisionlahden koulu. Kaupunkiin on myös rakenteilla liki kymmenen kerrostalokohdetta ja Suomen suurimman tiehanke ”E18 Raision keskusta” rakennustöiden on määrä alkaa. Hanke mahdollistaa Raision keskustan täydellisen metamorfoosin 2020- ja 2030 –lukujen aikana. Vuonna 2026 tehdään myös päätös Nuorikkalan junaseisakkeesta, mikäli valtion kanssa päästään sopimukseen junaliikenteen käynnistymisestä.

Alkavan valtuustokauden keskeinen haaste tulee olemaan kasvun ylläpitäminen ja kaupungin taloustilanteen vahvistaminen tasolle, joka kestää suurinvestoinnit. Kasvun hallinnan ja tuottavuuden parantamisen ohella kasvuinvestointien ja kaupungin rahoitusaseman turvaamiseksi on välttämätöntä nostaa veroprosentteja taloussuunnittelukaudella. Vuoden 2026 talousarvio pitää sisällään noin 1,3 miljoonan euron edestä kasvunhallintatoimenpiteitä ja keväällä 2026 käynnistetään uuden valtuustokauden mittaisen tuottavuusohjelman laadinta. Tärkeä osa tuottavuuden parantamista on tiedolla johtamisen kehittäminen ja tulevaisuuden työelämän rakentaminen, jonka yhtenä osana toimii Tekoälymatka -projekti ja kaiken perustana on osaava ja hyvinvoiva henkilöstö.

Vuoden 2026 talousarvio on -0,9 milj. euroa alijäämäinen. Vuosikate on 7,8 miljoonaa euroa ja tilikauden tulos on -2,4 miljoonaa euroa. Investointeja sisältyy talousarvioon 36,9 miljoonaa euroa (netto) ja investoinneista suurin osa kohdistuu talonrakennushankkeisiin.

Raisio on liki 26 000 asukkaan vahvasti kehittyvä kasvukaupunki 150 000 asukkaan kaupungin palveluilla. Talousarvioesitys pitää huolen siitä, että Raisio on haluttu paikka asua ja tehdä bisnestä.

Kaupunginjohtaja Eero Vainio, Raisiossa 13.11.2025

2. Talousarvion yleiset lähtökohdat

2.1. Yleinen taloudellinen tilanne

Kuntien talous on sidoksissa yleiseen taloudelliseen tilanteeseen ja sen muutoksiin. Kuntien kustannusten kehitykseen vaikuttavat palkkaratkaisut, inflaation ja korkojen kehittyminen sekä palveluiden kysynnän muutokset, jotka liittyvät niin väestön kasvuun kuin demografiaan sekä mahdollisiin muutoksiin kuntien tehtäviin. Kuntien palveluiden nettokustannuksiin vaikuttaa myös kuntien mahdollisuus saada toiminnastaan toimintatuloja.

Kuntien verotuloihin ja niiden kehittymiseen vaikuttavat mm. väestön kasvu ja demografian muutokset, työllistymisaste, yritysten määrä ja tulokunto, mutta myös alueella tehtävät investoinnit. Valtionosuudet määräytyvät pääosin asukasmäärästä ja väestön ikärakenteesta, vieraskielisten määrästä ja sen muutoksista sekä työttömistä.

”Suomen talouden taantuman pohja näyttäisi olevan ohitettu.”

	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Bruttokansantuote, mrd. euroa	276	285	295	307	320	332
Työllisyysaste, %	72,1	71,5	71,8	72,6	73,3	74,2
Työttömyysaste, %	8,4	9,4	9	8,4	7,9	7,6
Kuluttajahintaindeksi, muutos, %	1,6	0,4	1,4	1,9	2	2
Ansiotasoindeksi, muutos, %	3,1	3	3,6	3	3	3
Lyhyet korot (euribor 3 kk), %	3,6	2,1	1,8	2	2	2
Pitkät korot (valtion obligaatiot, 10 v), %	2,9	3	3	2,9	2,9	2,9

Ennusteluvut: Valtiovarainministeriö, Taloudellinen katsaus, Syksy 2025

Vuositasolla bruttokansantuote kasvoi 0,4 prosenttia vuonna 2024. Bruttokansantuote jatkaa kasvamista ja vuonna 2025 arvioidaan bruttokansantuotteen kasvavan 1,3 prosenttia ja vuonna 2026 bruttokansantuotteen arvioidaan kasvavan 1,6 prosenttia. Inflaation hidastuminen ja korkojen lasku yhdessä kotitalouksien kohtuullisen hyvän tulokehityksen kanssa lisäävät kotitalouksien käytettävissä olevia tuloja ja kulutusta. Puolustushankinnat, rakentamisen toipuminen ja energiasiirtymä kasvattavat investointeja. Työllisyys kasvaa vuosina 2026–2027 talouden vahvistuessa. Työttömyysaste laskee vuoden 2025 9,4 prosentista 8,4 prosenttiin vuonna 2027. Vuoteen 2027 mennessä 15–64-vuotiaiden työllisyysaste nousee 72,6 prosenttiin ja työttömyysaste nousee 8,4 prosenttiin. Keskipitkällä aikavälillä kokonaistuotannon arvioidaan kasvavan kohtalaisesti. Vuonna 2027 bruttokansantuotteen arvioidaan kasvavan noin 1,5 prosenttia, vuonna 2028 kasvun arvioidaan olevan noin 1,4 prosenttia ja vuonna 2029 kasvun arvioidaan olevan noin 1,4 prosenttia. Bruttokansantuotteen kehitystä tukee muun muassa yksityisten investointien kasvu, jonka arvioidaan elpävän markkinakorkojen laskun ja vihreään siirtymään liittyvien panostusten seurauksena.

”Kuntatalouden tilanne pysyy heikkona vuonna 2026”

Valtion toimenpiteiden yhteisvaikutusten arvioidaan heikentävän kuntataloutta kokonaisuudessaan 170 milj. euroa suhteessa 2025 talousarvioon. Kuntataloutta heikentävät erilaiset valtiontalouden sopeutustoimet. Keväällä 2025 saavutettu kolmevuotinen palkkasopimus kasvattaa kustannuksia kuntataloudessa tulevana vuosina. Palkkojen kasvu lisää kustannuspaineita kuntasektorilla. Kuntien kustannuskehitystä kuvaava peruspalvelujen hintaindeksiennuste vuodelle 2026 on 3,5 prosenttia ja vuosille 2027–2029 keskimäärin 3,3 prosenttia vuodessa. Suhdanneilanteen kohentuessa verotulojen odotetaan kasvavan reippaasti vuonna 2026. Kuntatalouden tulojen kehitystä hidastavat valtionapuihin

kohdennetut vähennykset. Lisäksi sote-kiinteistöjen vuokrasopimusten päättyminen ja uudelleenneuvottelut uhkaavat heikentää kuntien saamia vuokratuloja.

Kuntatalouden vuosikatteen arvioidaan kasvavan vuonna 2026 noin 0,2 mrd. eurolla 3,2 mrd. euroon. Toiminnan ja investointien rahavirta heikkenee edelleen vuosina 2026–2027, mutta vahvistuu sen jälkeen määräaikaisten valtionosuusleikkausten väistyessä. Kuntatalouden vuosikate ei riitä nettoinvestointeihin 2025–2029.

Kuntien heikentyvän talouden taustalla on monia yhtäaikaista syitä:

- Kuntataloutta heikentävät valtion sopeutustoimet
- Peruspalveluiden valtionosuuteen kohdennetaan 75 milj. euron vähennys
- Indeksikorotuksesta vähennetään yksi prosenttiyksikkö
- Menot kasvavat pääasiassa hintojen noustessa
- Investoinnit pysyvät kasvukeskusten investointipaineiden vuoksi mittavina
- TE-palvelu-uudistuksen myötä kuntatalous on aiempaa herkempi suhdanteille. Pitkään jatkuvat työttömyysjaksot nostavat kuntien osuutta työttömyysetuuksien rahoituksesta
- Valtionosuuksiin tehdyt leikkaukset ja heikosti kehittyvät verotulot heikentävät kuntien tulorahoitusta
- Henkilöstökustannusten kasvu vuosien 2025–2028 palkkaratkaisussa.

Kuntasektorin vuosikate kasvaa vuoden 2026 aikana ja ne riittävät kattamaan poistot, muttei nettoinvestointeja vuosina 2026–2028.

Valtiovarainministeriön laskelmien mukaan valtion päätösten nettovaikutus olisi kuntataloutta hiukan heikentävä vuonna 2026, mutta koko hallituskauden vaikutus on lievästi plussalla. TE-palvelu-uudistus siirsi kuntien vastuulle työ- ja elinkeinopalveluiden järjestämisen ja laajensi kuntien rahoitusvastuuta työttömyysetuuksista. Uudistuksen seurauksena kuntahallinto on aiempaa suhdanneherkempi, sillä nyt tulojen lisäksi myös menot reagoivat työllisyyskehitykseen.

Kuntatalouden toiminnan ja investointien rahavirta syvenee -1,4 miljardiin euroon vuonna 2026. Toimintamenojen kasvu jatkuu ennustevuosina, mikä aiheutuu pääasiassa henkilöstökustannusten noususta.

Inflaatio on hidastunut ja korkojen lasku ovat parantaneet kotitalouksien ostovoimaa. Sovitut palkkaratkaisut nostavat työvoimakustannuksia, mikä myötä vuosina 2027–2028 kunta-alan ansiokehityksen oletetaan olevan talouden yleistä ansiokehitystä nopeampaa. Kuntien kustannuskehitystä kuvaava peruspalvelujen hintaindeksiennuste vuodelle 2026 on 3,5 prosenttia ja vuosille 2027–2029 keskimäärin 3,3 prosenttia.

Kuntien tehtävät painottuvat lasten ja nuorten palveluihin, kuten varhaiskasvatukseen ja koulutukseen, joiden palvelutarve on laskeva pitkään jatkuneen syntyvyyden laskun vuoksi. Oppilaiden määrän väheneminen ei kuitenkaan tarkoita sitä, että opetuksen järjestämisen kustannukset laskisivat samalla tahdilla. Lisäksi lasten määrään varhaiskasvatuksessa vaikuttaa myös työllisyyden kehitys sekä varhaiskasvatuksen osallistumisaste, joka on ollut viime vuosina nousussa. Palvelutarpeen laskua onkin hieman loivennettu painelaskelmassa.

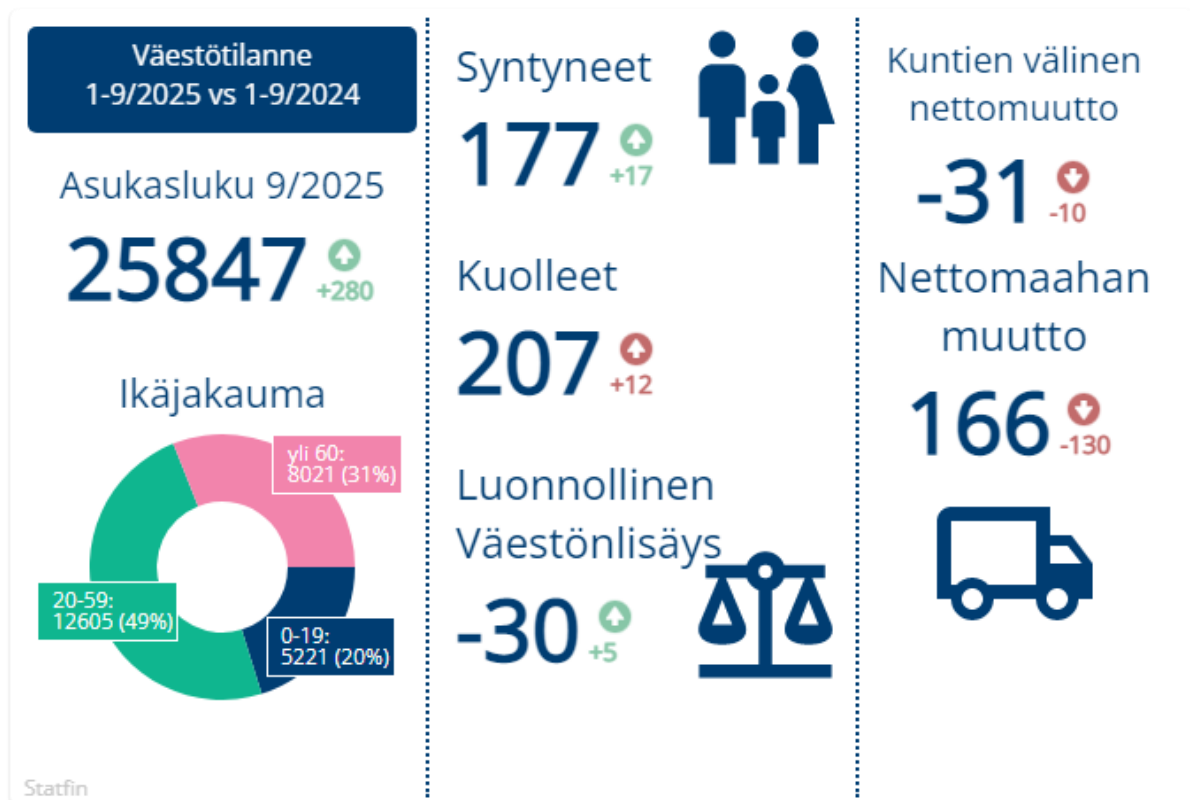
Kuntien taloudellinen kantokyky ja maksukyky ovat pidemmällä aikavälillä uhattuna, jos toiminnan ja investointien rahavirta on pysyvästi negatiivinen. Kuntien velkakestävyttä arvioitaessa tulisi siten huomioida aina kokonaisuus tulevat odotetut tulot ja menot suhteessa nykyiseen nettovelkataakkaan. Toiminnan ja investointien rahavirran ohella on syytä siis tarkastella myös suhteellista

velkaantuneisuutta ja tilikauden tuloksen kehitystä ajassa. On tarkoituksenmukaista myös eriyttää käyttötalouden rakenteellinen jäämä investointitaloudesta. Esimerkiksi palveluiden tuottavuutta kohentavia investointeja voi olla lyhyellä aikavälillä perusteltua rahoittaa velalla, jos velanoton riskienhallinta ja tulevat tulot ovat riittävällä tasolla.

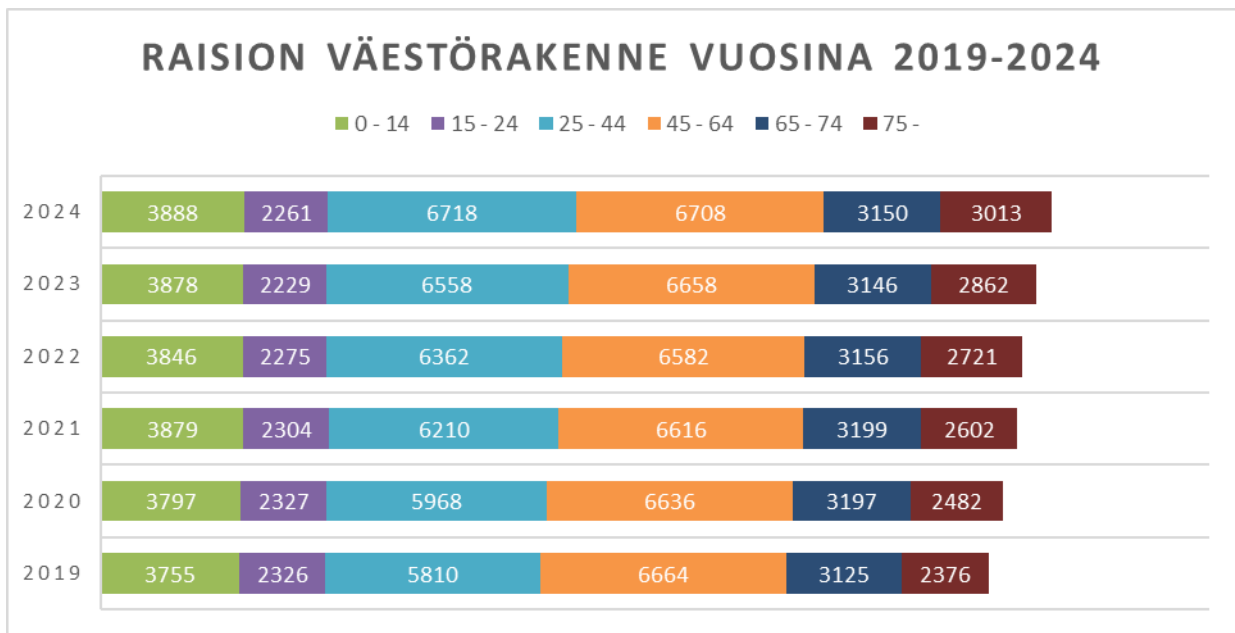
(Lähteet: Valtiovarainministeriö, Taloudellinen katsaus, Syksy 2025;
Valtiovarainministeriö, Kuntatalousohjelma vuodelle 2026, Syksy 2025 (22.9.2025))

2.2. Raision kaupungin talouden ja toiminnan lähtökohdat

Väestökehitys

Aikaisempien vuosien vilkas rakentaminen, ukrainalaisten asukkaiden kotikuntaoikeuden hakeminen sekä yleinen muuttovetovoima Raisioon ovat jatkaneet kaupungin positiivista väestönkasvua. Tammi-syyskuun 2025 väestönkasvu on ollut 109, mikä enteilee noin 150 uutta asukasta Raisioon vuoden 2025 aikana. Merkittävin osa väestönkasvusta selittyy tällä hetkellä kotikuntaoikeuden saaneilla ukrainalaisilla. Edelleen merkittävä määrä Raisiossa asuvista ukrainalaisista ei ole hakenut itselleen kotikuntaoikeutta, ja asukkaissa on myös selkeästi rotaatiota maahanmuuton ja maastamuuton välillä. Kasvuluvut ovat kansallisesti ja seudullisesti mitaten edelleen huippuluokkaa. Prosentuaalinen kasvu on edellä mainituin luvuin vuodelle 2025 hieman alle 1 % luokkaa.

”Kaupungin talousarvion yhteydessä arvioima väestönkasvuprosentti on 1,4 % per vuosi”

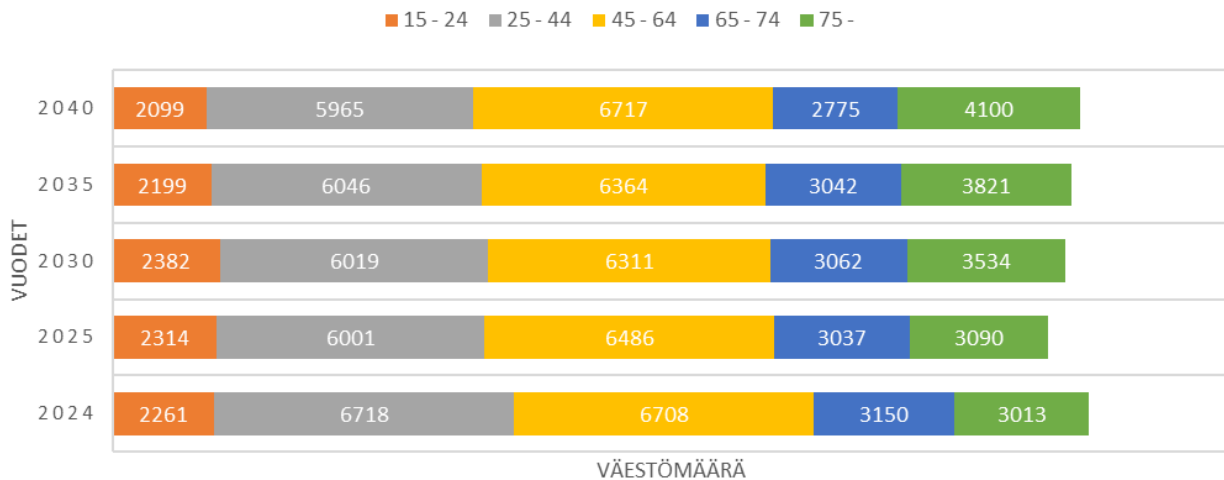
Raision kaupungin väkiluku on vuonna 2025 ollut positiivisessa kasvusuunnassa, jonka lisäksi asuntojen rotaatio erityisesti vanhemmilla asuinalueilla on kumuloinut kaupunkiin uusia asukkaita. Raision väkiluvun kasvu on jatkunut yhtenäisesti nyt vuoden 2020 alusta alkaen, jonka lisäksi valtaosa seurattavista mittareista povaa väestönkasvua myös lähitulevaisuuteen. Syyskuun 2025 lopussa ennakkotieto väkiluvusta on 25.847.

Tilastokeskuksen vuoteen 2040 asti tekemä väestöennuste on päivittynyt viimeksi vuoden 2024 aikana ja se ottaa Raision tämän vuosikymmenen kasvua jo kohtalaisesti mukaan ennusteeseen. Ennuste on arvioinut Raision väkiluvun olevan vuonna 2025 yhteensä 25 941 henkeä. Raision kaupungin väkiluku tulee olemaan v. 2025 osalta kutakuinkin ennusteessa.

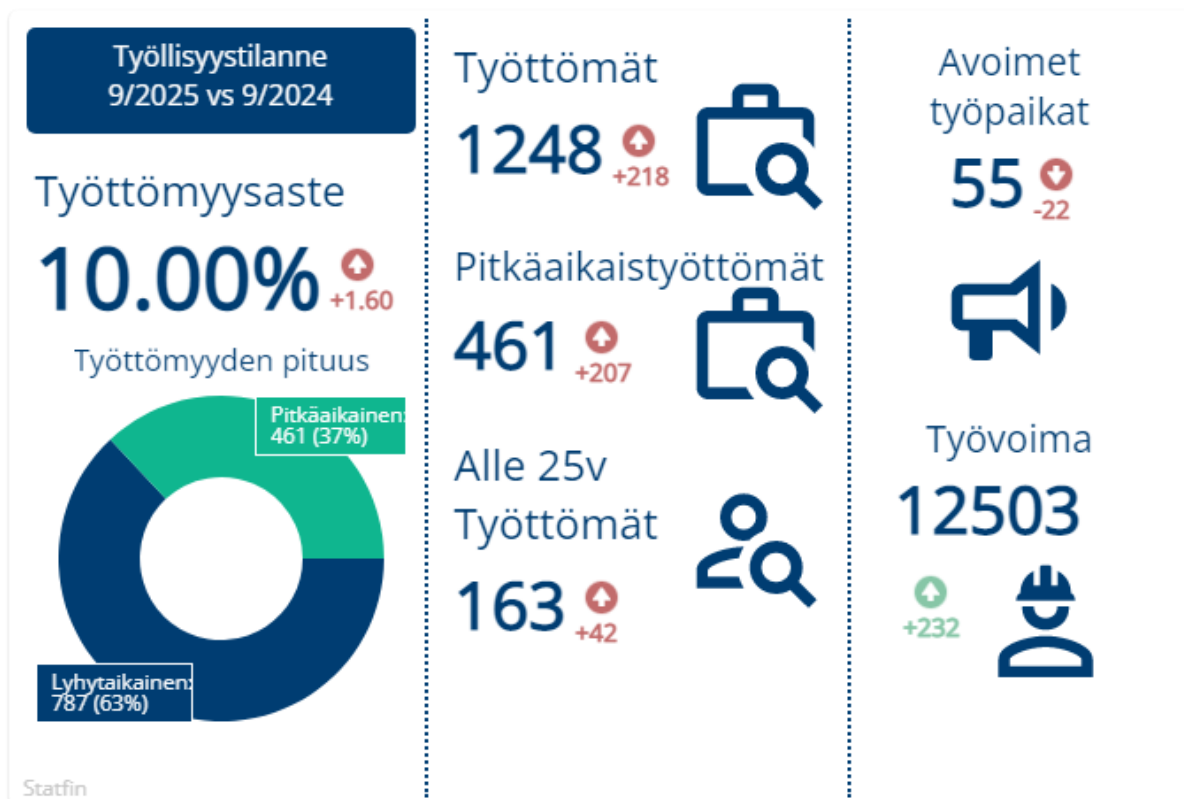
”Väkiluvun kasvun odotetaan jatkuvan tulevinakin vuosina”

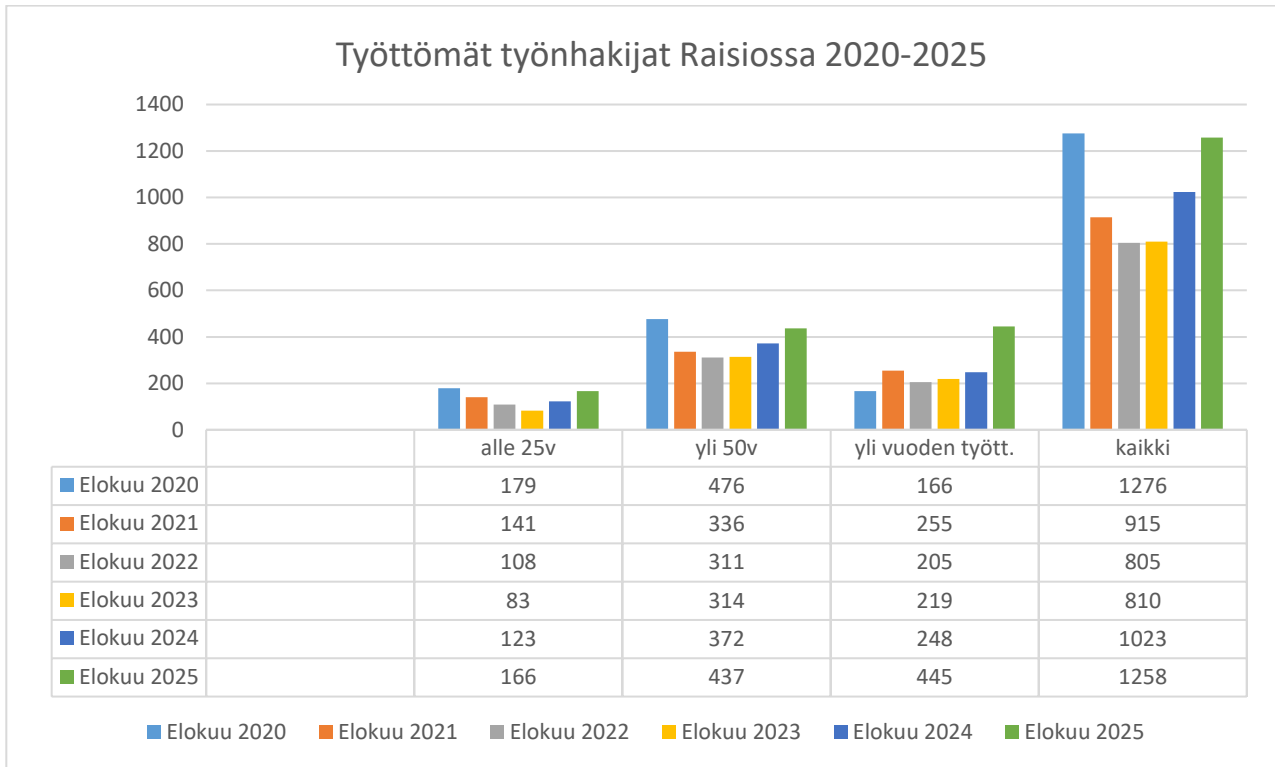
Vallitseva markkinasuhdanne heikentää uudiskohteiden toteutumista vielä jonkin aikaa, mutta toisaalta valtion tukeman asuntotuotannon, vanhojen asuinalueiden kiinteistökauppojen ja maahanmuuton myötä tapahtuvassa väestönkasvussa ei ole odotettavissa pudotusta.

RAISION VÄESTÖRAKENNE IKÄRYHMITTÄIN (TILASTOKESKUKSEN ENNUSTE SEKÄ TOTEUMAVUOSI 2024)

Työllisyys

Syyskuussa 2025 Raisiossa oli työttömiä työnhakijoita yhteensä 1 248 ja työttömyysprosentti oli 10,0 prosenttia. Toimialojen välillä on merkittävästi eroa tulevien vuosien työllisyystilanteen sekä työvoiman saatavuuden tarpeen osalta. Kansallinen talouskasvuennuste povaa vuodelle 2025 pientä kasvua ja vuodelle 2026 jo nykyistä korkeampaa talouskasvua.

Paikallinen työllisyysmarkkina on ollut nopeasti muutoksiin reagoivaa, molempiin suuntiin, jolloin hetkellisten korkeampien työttömyysprosenttien jälkeen on palaututtu paremmille työttömyyden tasolle yleensä nopeasti. Työllisyydenhoidon kokonaisuudistuksessa luotu Turun työllisyysalue on käynnistänyt toimintaansa, mutta hakee vielä osin rakenteensa ja toimintatapojensa osalta lopullista muotoaan.

2.3. Elinvoima

Kaupungin elinvoimaisuus on aikaisempien vuosien tapaan laaja-alaisesti erinomaisella tasolla. Kaupunki sijoittuu useilla erilaisilla elinvoiman mittareilla kansallisesti mitaten kärkisijoille, minkä lisäksi tunnusluvut ennustavat tilanteen jatkuvan tulevinakin vuosina samankaltaisena. Vaikka maailman markkinatilanne on edelleen epävarma ja ennakoimaton, on erityisesti väestönkasvu jatkanut hyvällä kasvu-uralla. Työttömyyden osalta Raisiossa, maakunnassa ja kansallisesti tilanne on hankala, eikä nopeaa helpotusta ole näköpiirissä ainakaan alkuvuoden 2026 aikana.

”Kaupunki sijoittuu useilla erilaisilla elinvoiman mittareilla kansallisesti mitaten kärkisijoille”

Vuoden 2025 aikana rakentamisen toimialan tilanne on hieman kohentunut, mutta ei näy vielä merkittävästi uudishankkeiden käynnistämispäätöksinä. Orastavia positiivisia merkkejä on havaittavissa kohteiden ennakkomarkkinoinnin lisääntymisen kautta ja sen ohella asumisoikeustuotannon viimeisten kohteiden rakentuminen on tukenut toimialaa matalasuhdanteen keskellä.

Erityisesti pientalorakentamisessa, mutta myös yleisesti on nähtävissä edelleen lupahakemusten määrissä selkeää pudotusta korkeasuhdanteen aikaan. Käynnissä olevia, olevia sekä suunnittelussa olevia rakennushankkeita on kuitenkin siinä määrin merkittävästi vireillä, että vuoden 2025 ennusteet muun muassa väkiluvun kehittymisen osalta voidaan pitää ennallaan.

2.4. Verotulot

Kuntien verotulojen arvioidaan jäävän edellisvuoden tasolle vuoden 2025 osalta. Suhdannetilanteen kohentuessa verotulojen kehitys vahvistuu 5,8 prosentin kasvuun vuonna 2026 ja keskimäärin 3,8 prosentin kasvuun vuosien 2027–2029 aikana. Kunnallisveron arvioidaan nousevan 0,6 mrd. vuonna 2026 verrattuna vuoteen 2025. Yhteisöverojen odotetaan lähtevän maltilliseen kasvuun, kun taas kiinteistöverojen odotetaan pysyvän ennallaan tulevina vuosina.

Raision kaupungin verotulot arvioidaan 2026 kasvavan 1,7 milj. eurolla suhteessa 2025 talousarvioon ja 2,4 milj. eurolla suhteessa uusimpaan 2025 ennusteeseen. Raision osuus yhteisöverosta on puolittunut vuodesta 2022 vuoteen 2025, osittain johtuen siitä, että kuntien korona-aikana korotetut osuudet ovat pienentyneet. Kiinteistövero on kasvanut ja odotetaan kasvavan noin 1 % vuodessa. Kunnallisvero odotetaan kasvavan noin 2,2 miljoonaa vuonna 2026. Kokonaisuudessa vuoden 2023 verotulojen taso odotetaan ylittyvän vasta vuonna 2027.

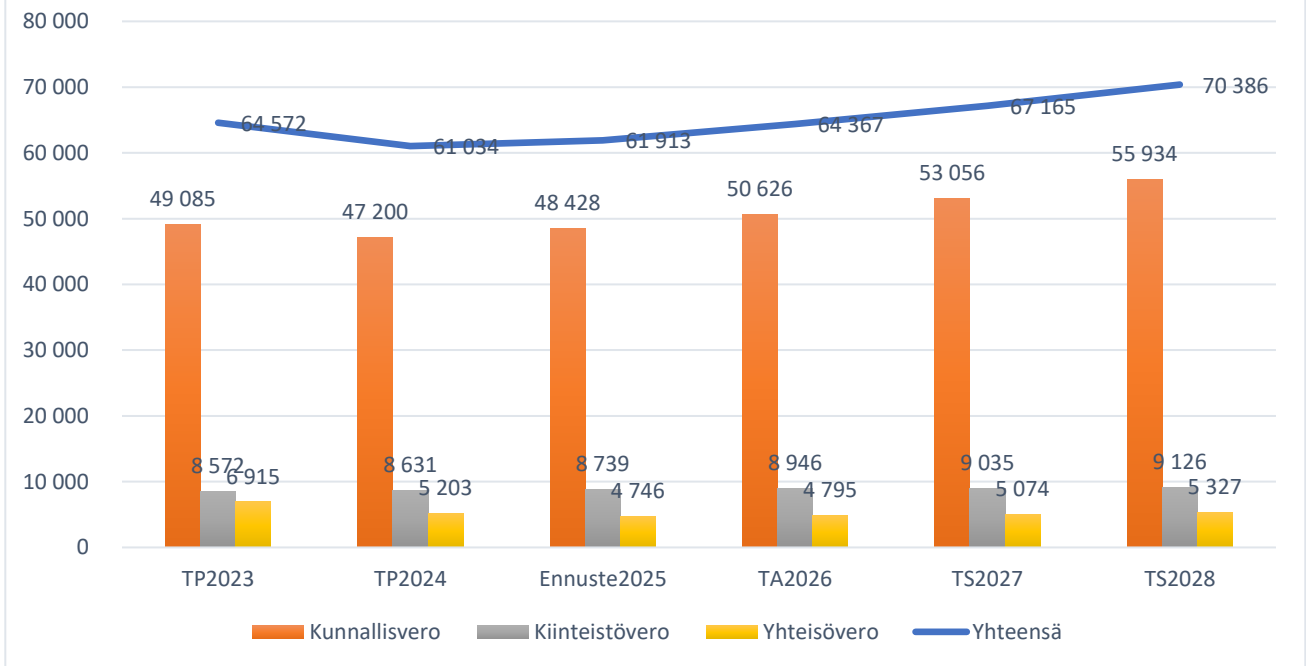
Verotulot 1000€	TP2023	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Kunnallisvero	49 085	47 200	49 001	50 626	53 056	55 934
<i>Muutos-%</i>		-3,84 %	3,82 %	3,32 %	4,80 %	5,43 %
Kiinteistövero	8 572	8 631	8 699	8 946	9 035	9 126
<i>Muutos-%</i>		0,69 %	0,79 %	2,84 %	1,00 %	1,00 %
Yhteisövero	6 915	5 203	4 964	4 795	5 074	5 327
<i>Muutos-%</i>		-24,76 %	-4,60 %	-3,40 %	5,83 %	4,97 %
Yhteensä	64 572	61 034	62 664	64 367	67 165	70 386
<i>Muutos-%</i>		-5,48 %	2,67 %	2,72 %	4,35 %	4,80 %

”Verotulojen kasvu jatkuu vuonna 2026 varsin maltillisena ja odotetaan hiukan voimistuvan 2027 ja 2028.”

Verotulojen kehityksen arvioimisessa on huomioitu noin 1,4 % vuotuisen väestömäärän kasvun. Talousarviossa esitetyissä laskelmissa lähtökohtana on muuttumattomat veroprosentit vuosina 2026–2028. Oheisessa taulukossa on koonti Raision kaupungin verotuloista ja niiden ennakoidusta kehityksestä vuosina 2023–2028.

Verotulojen kehitykseen vaikuttavat väestökasvu (erityisesti, työikäisen väestön kasvu), työllisyysaste, yritysten kannattavuus ja kiinteistöveropohjan kehittymiseen sekä valtuuston kiinnittämät veroprosentit, tuloveron ja kiinteistöveron osalta.

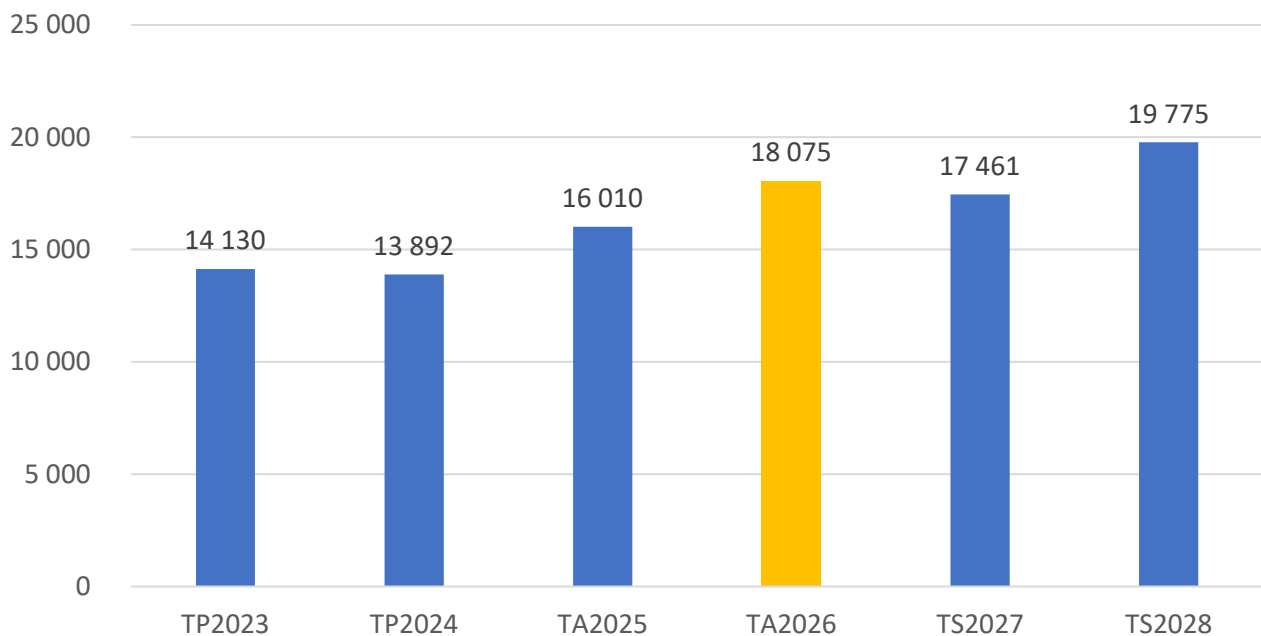
Verotulojen kehitys 2023-2028

2.5. Valtionosuudet

Kuntien saamat valtionosuudet kasvavat TE-palvelu-uudistuksen myötä kuntien tehtävien ja rahoitusvastuun laajentuessa. Vuoden 2027 ja 2028 valtionosuuksien ennusteissa on epävarmuutta, suunnitteella olevan valtionosuusuudistuksen vuoksi.

Valtionosuudet yhteensä 2023 -2028

Valtionosuudet 1000 €	TP2023	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	8 682	8 462	12 536	13 811		
Siitä: Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus (+/-)	2 367	1 528	1 080	1 766		
Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaiset valtionosuudet	-356	473	473	696		
Verotulomenetysten kompensatio	3 437	3 428	1 922	1 803		
Valtionosuudet yhteensä	14 130	13 892	16 010	18 075	17 461	19 775
<i>Muutos-%</i>	<i>-64,1 %</i>	<i>-1,7 %</i>	<i>15,2 %</i>	<i>12,9 %</i>	<i>-3,4 %</i>	<i>13,3 %</i>

2.6. Kaupungin talouden kehitys 2025–2028

Raision kaupungin alkuperäinen talousarvio vuodelle 2025 valmisteltiin 1 milj. euroa alijäämäiseksi. Tämänhetkisten tietojen valossa kaupungin vuoden 2025 tuloseennuste on toteumassa hiukan alkuperäistä talousarviota paremmin.

Raision kaupungin talousarvio 2026 ja taloussuunnitelma vuosille 2027–2028 on laadittu muuttumattoman tuloveroprosenttien mukaan. Kustannusten nousu on huomioitu palvelualueiden suunnitelmissa. Palkankorotusten osalta korotusprosenttina on käytetty 3,2 prosenttia. Verotulot ja valtionosuudet on arvioitu Kuntaliiton laskelmien avulla.

Taloussuunnitelmavuosien tulojen ja menojen laskemisessa lähtökohtana on käytetty Kuntaliiton esittämää arviota koko maan kuntien ja kuntayhtymien toimintatulojen ja toimintamenojen muutoksesta sekä kaupungin oma ennuste väestölukujen kehityksestä. Toimintakate kasvaa vuonna 2026 3,85 prosenttia ja vuosille 2027 ja 2028 toimintakatteen kasvu on 5,4 % ja 5,3 %.

Vuoden 2026 talousarviossa kaupungin toimintakate kasvaa 3,85 %. Toimintakatteen kasvu on maltillinen ottaen huomioon 1,4 %:n väestönkasvun ja kuntien peruspalveluiden hintaindeksin 3,6 %:n kasvun. Kustannuksia lisäävät lisäksi oppimisen tuen uudistus, uusien tilojen käyttökustannukset sekä työllisyyspalveluiden kasvu.

”Toimintakatteen 3,85 % kasvu on maltillinen, kun huomioi 1,4 %:n väestönkasvun ja kuntien peruspalveluiden hintaindeksin 3,6 %:n kasvun”

Talousarvion kehysvaiheessa tunnistettiin käyttötaloudessa kustannuksia lisääviä muutoksia yhteensä 2,8 miljoonan euron verran, ja nämä on sisällytetty talousarvioehdotukseen. Vuonna 2024 laaditun kasvunhallintaohjelman mukaisesti vuodelle 2026 on tunnistettu lautakunnittain toimenpiteitä, jotka vähentäisivät kustannuksia yhteensä 1,3 milj. euroa. Näistä osa on sisällytetty talousarvioon sellaisenaan, osa muutettuna ja osa on jäänyt toteuttamatta. Työtä toimintakatteen kasvun rajoittamiseksi on syytä jatkaa suunnitelmallisesti.

Kaupungille siirtyi vuoden 2025 alussa uusi työllistämistehtävä. Tehtävä ei ole toteutunut kaupungille kustannusneutraalisti: korotetut valtionosuudet eivät ole kattaneet uusien tehtävien ja vastuiden kustannuksia

Tähän ovat vaikuttaneet vielä lisäksi se, että työllistymisvastuu siirtyi työllisyysalueelle isolla palveluvelalla, sekä se että työllisyystilanne on vuoden 2025 aikana huonontunut huomattavasti.

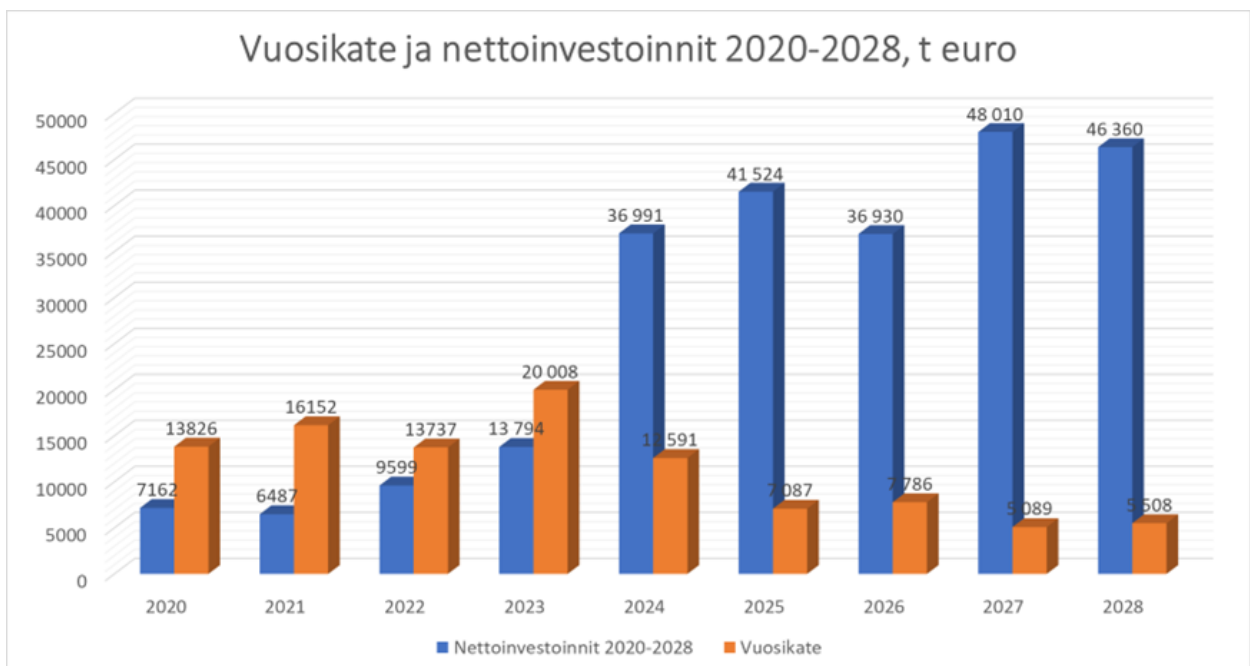
Investointiohjelma ja sen vaikutukset

Investointiohjelma on euromääräisesti poikkeuksellisen laaja vuosina 2026–2029.

Raisio investoi yhä voimakkaasti tulevaisuuteen tulevina vuosina 2026–2028.

”Investointiohjelma on euromääräisesti poikkeuksellisen laaja”

Koska investointeja ei voida rahoittaa omilla tuloilla, kaupungin velkamäärä kasvaa poikkeuksellisen nopeasti, mikä lisää kustannuspainetta myös käyttötalouteen. Investoinnit uusiin tiloihin kasvattavat pysyvästi käyttökustannuksia, rahoituskuluja ja poistoja. Raision taloudelliset haasteet johtuvat pääosin näistä suurista investoinneista ja niiden vaikutuksista. Tilanteessa, jossa verotuotot ja valtionosuudet eivät riitä käyttötalouden ja investointien kattamiseen velkaannutaan nopeasti. Investoinnit, joita nyt tehdään, vaikuttavat pysyvästi kaupungin talouteen. Ne kasvattavat käyttökustannuksia, poistoja, lainamäärää ja rahoituskustannuksia pysyvästi.

Investointien tulorahoitus								
2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
193 %	249 %	143 %	145 %	34 %	17 %	21 %	11 %	12 %

Kaupunki toteuttaa vuosina 2024–2028 poikkeuksellisen laajan investointiohjelman ja vuosikatteet eivät riitä kattamaan investointeja. Investointien tulorahoitus on vuodesta 2024 alkaen ollut riittämättömällä tasolla.

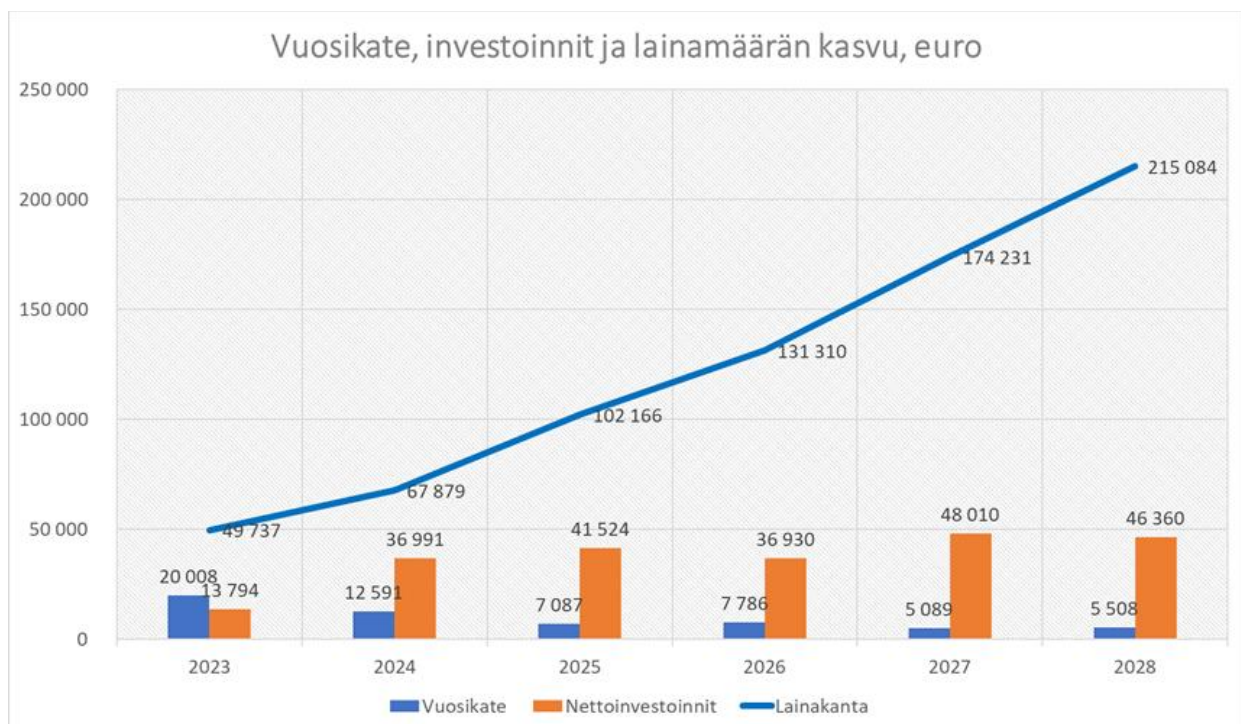
Raision kaupunki on sitoutunut laajaan investointiohjelmaan, joka on tarpeen kaupungin vetovoiman, pitovoiman ja palveluiden turvaamiseksi kasvavalle väestölle. Taustalla ovat päätökset palveluverkkouudistuksesta, jonka myötä rakennetaan kolme uutta koulua ja useita päiväkoteja.

Vuonna 2026 valtion E18 hanke käynnistyy toden teolla. Kaupunki on mukana rahoittamassa hanketta. Hanke muuttaa keskustan luonteen ja luo pohjan sen laaja-alaiselle kehittämiselle. Suurimpien palveluverkkoinvestointien valmistuttua 2028–2029 investointien painopiste siirtynee keskustan kehittämiseen, pitkälle tulevaisuuteen.

Investointien määrä vuosina 2024–2028 on poikkeuksellisen suuri, ja se alkaa vähentyä vasta vuonna 2030. Kaupungin omat tulot eivät riitä rahoittamaan investointeja, joten velka kasvaa nopeasti. Tämä heikentää kaupungin kykyä ylläpitää taloudellista tasapainoa.

”Kaupungin omat tulot eivät riitä rahoittamaan investointeja, joten velka kasvaa nopeasti. Tämä heikentää kaupungin kykyä ylläpitää taloudellista tasapainoa”

Velkaantumisen hallinta ja talouden tasapaino

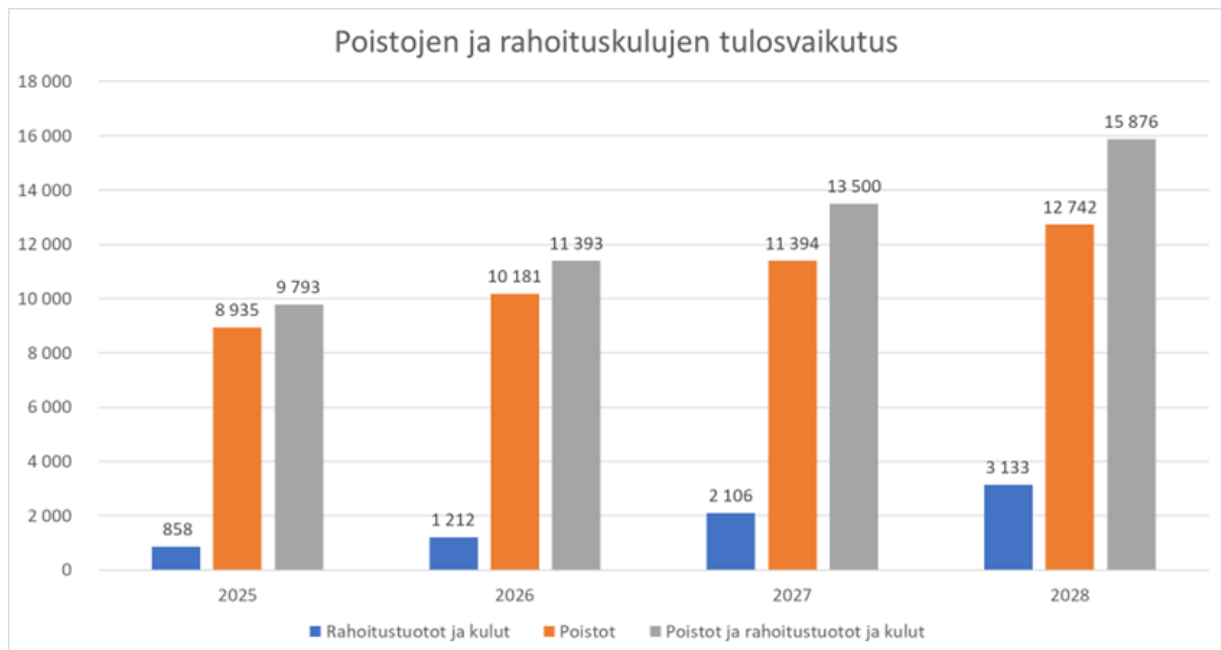
Vuoden 2025 talousarviossa kaupungin lainamäärän arvioidaan nousevan noin 68 milj. eurosta 102 milj. euroon. Vuosien 2026–2028 investoinnit ovat yhteensä noin 131 milj. euroa, joista omalla tulorahoituksella voidaan kattaa vain 18,4 milj. euroa. Velka kasvaa siten noin 113 milj. eurolla kolmen vuoden aikana.

Korkojen lasku vaikuttaa positiivisesti niin kaupungin kuin muiden toimijoiden korkokuluihin ja mahdollisuuksiin rahoittaa tulevia investointeja. Lyhyiden korkojen lasku on jatkunut vuoden 2025 aikana. Samalla pitkät korot (esimerkiksi 10-vuotinen) ovat jo lähteneet kasvuun. Korkojen kehitys onkin keskeinen taloudellinen tekijä ja riski, kun velanotto investointien vuoksi kiihtyy nopeasti. Kaupungin onkin kohdistettava toimenpiteitä korkoriskin hallintaan.

Investoinnit lisäävät poistoja ja korkokustannuksia pysyvästi. Vuosina 2026–2028 poistot kasvavat arviolta 1,2–1,5 milj. euroa vuodessa, ja korkokustannukset ovat vuonna 2028 noin 2,5 milj. euroa korkeammat kuin vuonna 2025. Näin ollen poistojen ja korkokulujen yhteisliisäys kolmessa vuodessa on noin 6,4 milj. euroa, mikä heikentää tulosta pysyvästi.

Laajat strategiset investoinnit kasvattavat nopeasti velkamäärää ja haastavat kaupungin talouden tasapainoa. Tämän hetken, ensi vuoden ja tulevien vuosien velkaantumistahti ei ole terveellä pohjalla ja uhkaa syöstä Raision taloudelliseen epätasapainoon.

”Tämän hetken, ensi vuoden ja tulevien vuosien velkaantumistahti ei ole terveellä pohjalla”

Ilman toimenpiteitä kaupungin talousarvio painuu alijäämäiseksi: vuonna 2026 alijäämää kertyy noin – 0,9 milj. euroa, vuonna 2027 alijäämää kertyy lisää – 4,8 milj. euroa ja vuonna 2028 – 5,8 milj. euroa. Kaupungin kumuloitu ylijäämä pienenee taloussuunnitelman aikana 11,5 milj. eurolla, ja talous ajautuu nopeasti kohti epätasapainoa.

Sopeuttamistarpeet ja toimenpiteet

Kaupunki voi parantaa talouden tasapainoa seuraavin keinoin:

1. Toimintakatteen kasvun hillitseminen tuottavuustoimin ja kululeikkauksin sekä nostamalla toimintatuottoja.
2. Investointien ajoituksen ja laajuuden tarkistaminen sekä mahdollinen lykkääminen.

3. Veropohjan vahvistaminen väestönkasvua, työllisyyttä ja yritystoimintaa tukemalla.
4. Tulovero- ja kiinteistöveroprosentin tarkistaminen.
5. Maanmyynnin ja vuokraustoiminnan tehostaminen.

”Tilanteen vakavuus edellyttää nopeita toimia ja kaikkien keinojen käyttöä”

Tilanteen vakavuus edellyttää nopeita toimenpiteitä ja kaikkien keinojen käyttöä. Toimintakatteen kasvun hillitseminen ja veroprosentin tarkistaminen ovat keskeisiä keinoja. Tuottavuuden lisääminen ja kohdennetut toimet voivat hidastaa kustannusten kasvua, mutta pelkät säästöt eivät riitä. Tasapainottaminen edellyttää myös verotulojen kasvua.

Laajojenkin sopeuttamisohjelmien vaikutus vuosina 2027 ja 2028 jäisi varsin rajalliseksi suhteessa investointien mittakaavaan. Käyttötalouden tasapainon saavuttaminen edellyttäisi noin 6–7 milj. euron vuotuisia nettosäästöjä vuosina 2027 ja 2028 — tehtävä, jota on käytännössä hyvin vaikeaa, ellei mahdotonta toteuttaa ilman veronkorotuksia.

Talouden tasapainon ja lainanhoitokyvyn seuranta

Vaikka kaupungilla on vielä kertynyttä ylijäämää, sen hupeneminen ilman tasapainotussuunnitelmaa on riski. Mikäli kumuloitua alijäämää syntyy, alkaa neljän vuoden kattamisvelvollisuus. Arvioiden mukaan kumulatiivinen ylijäämä on käytetty vuoteen 2030 jälkeen, jolloin alijäämien vuosittaiset tasot ylittäisivät 10 milj. euroa. Jos kunta ei ole kattanut kunnan taseeseen kertynyttä alijäämää kuntalain mukaisessa neljän vuoden määräajassa syntyy peruste arviointimenettelyn aloittamiselle.

Velan nopea kasvu on merkki tulorahoituksen riittämättömyydestä suhteessa toimintaan ja investointeihin. Taloudellista tasapainoa pitää tarkastella myös velkaantumisen näkökulmasta:

Kumuloidun jäämän lisäksi tarkastellaan näin myös kaupungin lainanhoitokyky. Kuntalaissa tarkoitettu arviointimenettely voidaan käynnistää myös, jos laissa säädetyt rahoituksen riittävyyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat talouden tunnusluvut ovat kahtena vuonna peräkkäin täyttäneet lain mukaiset raja-arvot.

Kuntataloudessa käytetään kolmea keskeistä viitearvoa, kun arvioidaan kaupungin lainanhoitokykyä:

Tunnusluku	Kriittinen raja	Tulkinta
Konsernin lainanhoitokate (LHK)	< 0,8	Tulorahoitus ei kata edes korkoja ja laskennallisia lyhennyksiä – kriisitilanne
Konsernin Vuosikate / Poistot	< 80 %	Investoinnit rahoitetaan pysyvästi velalla
Konsernin lainat + vuokravastuut / asukas	> 1,5 × maan keskiarvo (≈ yli 6 000 €/asukas)	Kunta ylivelkaantunut suhteessa kantokokyyn

Näitä samoja rajoja sovelletaan valtiovarainministeriön arviointimenettelyssä (kriisikuntakriteerit). Jos näistä kaksi tai useampi raja täyttyy kahtena peräkkäisenä vuotena, kunta voidaan määrätä arviointiin. Jos siis nämä rajat alittuvat kahtena vuonna peräkkäin, kunta ajautuu kriisikuntamenettelyn piiriin.

Raision kaupungin taloussuunnitelman vuosien aikana

- velkamäärä nousee pelkästään kaupungilla nopeasti yli 200 M€:n ($\approx 8\,000$ €/as) vuoteen 2028 mennessä
- Lainanhoitokate pelkästään kaupungilla alittaa kriittisen 0,8:n rajan 2026 ja heikkenee vuosittain
- Vuosikate/poistot on talousarviossa alle 80 % jo vuonna 2026 ja toteutunee viimeistään 2027.

”Ilman nopeita, vaikuttavia toimenpiteitä kaupungin ja konsernin lainan-hoitokate, lainat ja vuokravastuut sekä vuosikate/poistot laskevat alle kriittisten rajojen viimeistään vuonna 2027”

On myös huomioitava, että kuntia voidaan määrätä arviointiin heti sen jälkeen, kun on todettu, että kaksi tai useampi raja on alittunut, kahtena peräkkäisenä vuotena.

Tilanteen korjaamiseksi kaupungin on tehtävä keväällä 2026 tuottavuusohjelma vuosille 2027–2028 ja kaupungin on otettava kantaa verotulojen ja muiden tulojen kasvattamiseen.

Merkittävimmät riskit, joita vuosien 2026–2028 talousennuste sisältää

- Kaupunki ei kykene vuosina 2027 ja 2028 löytämään keinoja velkamäärän kasvun hillitsemiseksi ja ajautuu kriisiin
- Väestö ei kasva suunnitellusti
- Lainanhoitokyky heikkenee kriittiselle tasolle
- Korkokustannukset nousevat merkittävästi
- Työllisyystilanne heikkenee, mikä vaikuttaa sekä työllistämistyön kustannuksiin että verotulojen kehitykseen
- Valtionosuusudistus toteutuu Raision kannalta epäedullisesti
- Ukrainan sota eskaloituu
- Inflaatio kiihtyy

Johtopäätös

Raision kaupungin talous on käännekohdassa. Laajat investoinnit ovat välttämättömiä palveluverkon ja elinvoiman turvaamiseksi, mutta samalla ne vaarantavat talouden kestävyys. Tasapainon säilyttäminen edellyttää määrätietoista suunnittelua, verotulojen vahvistamista ja menokasvun hillitsemistä. Ilman ajoissa tehtäviä päätöksiä kaupungin talous uhkaa ajautua kriisiytymisen tielle.

Taloussuunnitelma ja pitkäaikaiset painelaskelmat näyttävät, että vuoden 2026 talousarvio, suunnitteluvuodet ja sitä seuraavat vuodet tulevat olemaan talouden osalta hyvin haastavia ja että tasapainottamistarve kasvaa nopeasti.

Talouden kriisiytymisen välttämiseksi kaupungin on nopeasti pystyttävä kasvattamaan tulevien vuosien vuosikatteita. Pitkäaikaisen tasapainon saavuttaminen on välttämätöntä, jotta voidaan turvata palvelutuotanto ja tulevaisuuden investoinnit.

Vuoden 2027 talousarviota varten on laadittava monivuotinen tuottavuusohjelma, jonka avulla käyttötalouden kulujen kasvu saadaan hillittyä ja tuottojen kasvu vahvistettua. Lisäksi rinnalle tarvitaan toimia verotulojen vahvistamiseksi (sisältäen veroprosentin korotuksen).

2.7. Talousarvion keskeiset tunnusluvut

Tunnusluvut	TP2024	TA2025	TAM2025	TA2026 LTK	TA2026 KH	muutos% TA2026 vrt. TAM2025
asukasluku*	25 717,0	25 841,0	25 841,0	26 297,0	26 297,0	1,8
henkilöstömäärä**	1 036,0	894,0	894,0	904,0	907,0	1,5
henkilötyövuodet	964,8	999,0	999,0	1 009,0	1 012,9	1,3
toimintatuotot, M€	18,8	18,9	19,3	20,7	20,7	7,4
toimintamenot, M€	-80,8	-89,6	-90,0	-94,1	-94,2	4,6
toimintakate, M€	-62,0	-70,7	-70,7	-73,4	-73,4	3,8
verotulot, M€	61,0	62,7	62,7	64,4	64,4	2,7
valtionosuudet, M€	13,9	16,0	16,0	18,1	18,1	13,0
vuosikate, M€	12,6	7,1	7,1	7,8	7,8	9,3
tilikauden ylijäämä/alijäämä, M€	0,2	-1,1	-1,1	-1,0	-0,9	-13,6
investoinnit, brutto M€	-37,9	42,0	42,0	38,7	37,6	-10,4
investoinnit, netto M€	-36,2	39,9	39,9	38,0	36,9	-7,4
lainamäärä 31.12. M€ ***	67,9	102,2	102,2	132,4	131,3	28,5
uutta lainaa, M€	18,1	34,3	34,3	30,3	29,1	-15,2
lainaa yht. €/asukas	2 679,0	3 939,0	3 939,0	5 036,0	4 993,0	26,8

* TP2024 vahvistettu asukasluku

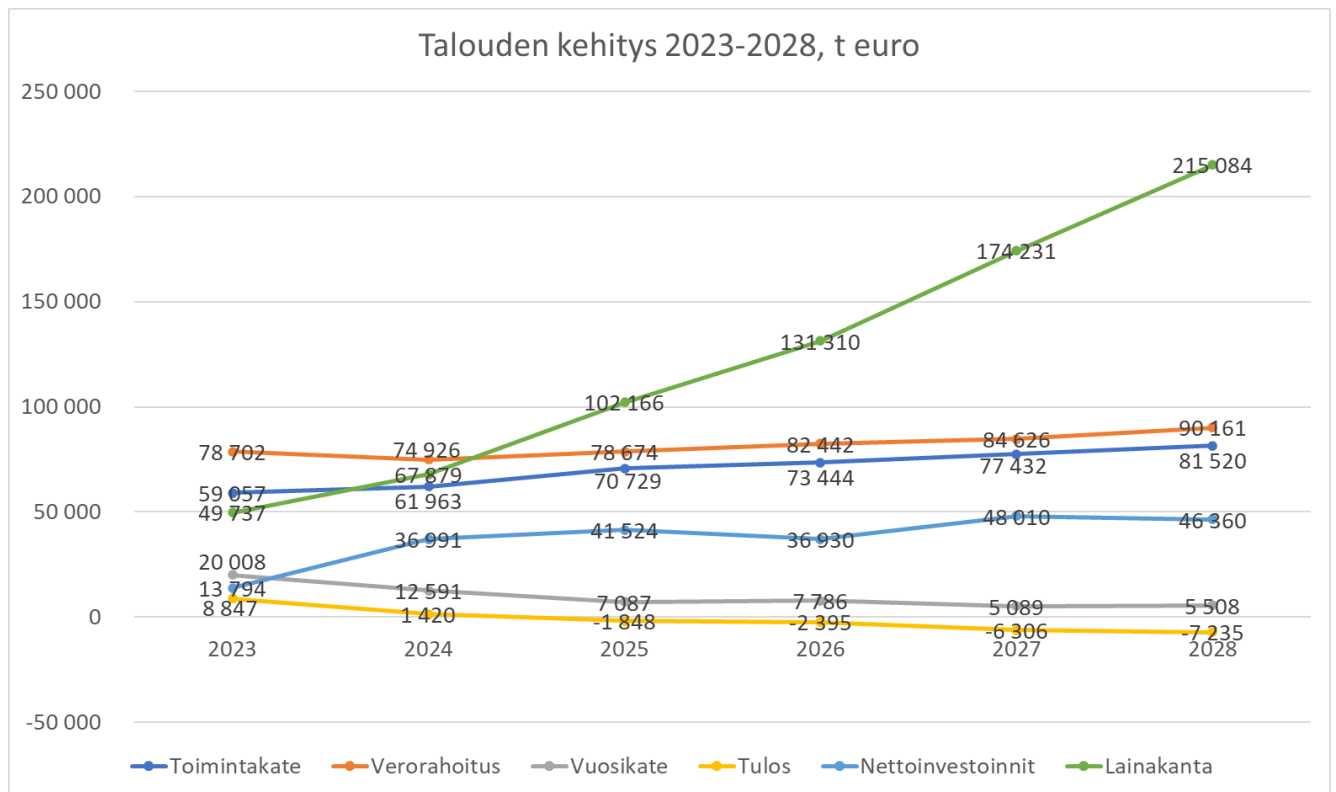
** Vakituinen henkilöstö. TAM2026 luku on henkilöstöpalveluiden arvio 31.12.2025 henkilöstömäärästä.

***Talousarvion 2025 ja 2026 lainamäärät perustuvat arvioon

Vuoden 2026 talousarviossa koko kaupungin tuottoja (ilman rahoitustuottoja) on yhteensä 103,1 miljoonaa euroa. Verotulojen osuus on 64,4 miljoonaa euroa, valtionosuuksien osuus 18,1 miljoonaa euroa ja toimintatuottojen osuus 20,7 miljoonaa euroa.

Toimintakulujen kokonaisuus on noin 94,2 miljoonaa euroa. Toimintakulut jakaantuvat toimielimittäin seuraavasti: kaupunginhallitus 18,4 miljoonaa euroa, sivistyslautakunta 45,7 miljoonaa euroa, vapaa-aikalautakunta 4,2 miljoonaa euroa, infralautakunta 24,2 miljoonaa euroa ja lupalautakunta 1,6 miljoonaa euroa. Kaupungin merkittävin kuluerä on henkilöstökulut ovat yhteensä 56 miljoonaa euroa.

Talousarvion tulos on -0,9 miljoonaa euroa alijäämäinen. Investointeja esitetään tehtäväksi yhteensä 36,9 miljoonalla eurolla (netto). Kaupunki joutuu ottamaan uutta lainaa nettona noin 29,1 miljoonaa euroa. Lainamäärä vuoden 2026 lopussa on arvion mukaan 131,3 miljoonaa euroa ja lainamäärä asukasta kohden on 4 963 €/asukas.

2.8. Strategia, johtaminen ja organisaatio

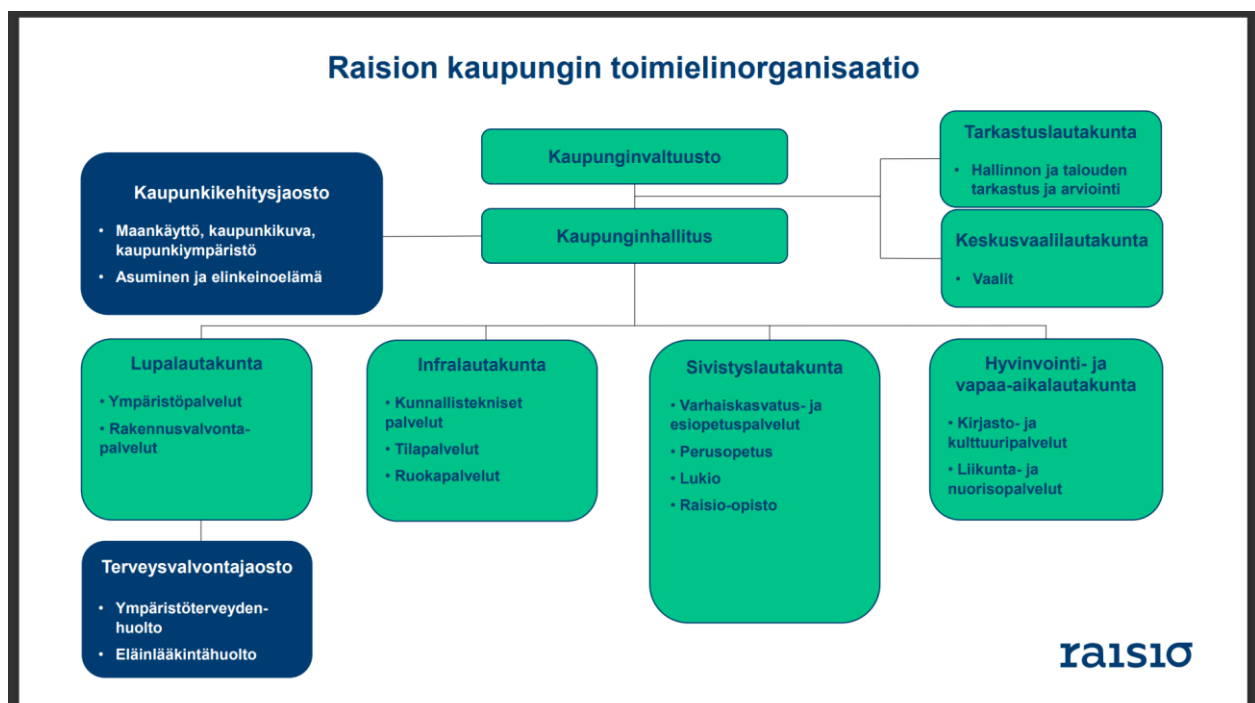
Vuonna 2026 käynnistyy Raision uuden kaupunkistrategian toimeenpano

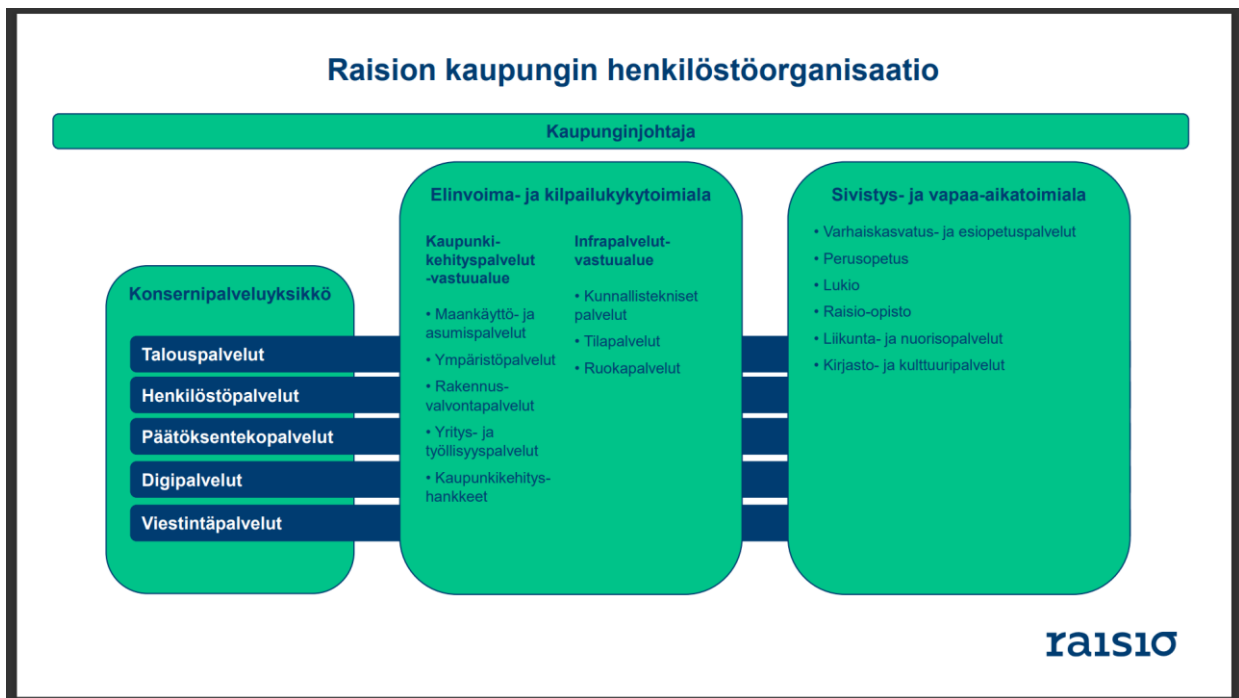
Kaupunginvaltuusto hyväksyi päivitetyn kaupunkistrategian syyskuussa 2025. Uusi strategia jatkaa luontevasti edellisen strategian viitoittamilla poluilla. Vuoden 2026 talousarvion tavoitteet on laadittu lähtökohtaisesti uuden strategian tavoitteiden mukaan ja tavoitteiden terävöittämistä jatketaan valtuustokauden aikana. Samaten strategian mittaroinnin tueksi kaupungille valitaan vuoden 2026 aikana strategiset ydinmittarit sekä laaditaan uudet omistajapolitiittiset linjaukset.

Kaupunkistrategian uusia nostoja ovat henkilöjunaliikenteen käynnistymisen edellytysten luominen, sujuvan liikkumisen varmistaminen tieremontin aikana, yhteisöllisyyden lisääminen kohtaamisia mahdollistamalla sekä ennakointia ja helppoa kotoutumista koskevat tavoitteet. Strategiaa pyritään toteuttamaan nykyistä tekemistä uudelleen suuntaamalla sekä muutamien täsmätoimenpitein ja rekrytoinnein (määräaikainen tapahtumakoordinaattori yhteisöllisyyttä tukemaan sekä määräaikainen yleiskaavavalmisteli ja yleiskaavan päivitystyöhön).

Ulkoisen toimintaympäristön keskeisiä asioita vuonna 2026 ovat ainakin hankintalakiuudistus, kaupunkiseudun rakennemallin päivitys, valtionosuusuudistus, Suomen talouden kehitys, korkotaso sekä globaali kehitys. Sodat, pandemiat, tekoälyn kehitys, talouden nopeasti vaihtuvat syklit ja energian hinnan vaihtelut ovat synnyttäneet jonkinlaisen uuden normaalitilan, jossa "entiseen" verrattuna merkittävä osa sisäisen kehityksen potentiaalista menee toimintaympäristön myllerrysten ennakointiin, varautumiseen ja reagointiin. Kaupungin onkin seurattava toimintaympäristön kehitystä aktiivisesti, kyettävä reagoimaan muutoksetterästi sekä kyettävä tekemään aktiivista yhteistyötä erilaisissa paikallisissa ja kansallisissa verkostoissa.

Kaupunki jatkaa vuonna 2026 osallistumista päättäjille ja viranhaltijoille suunnatun USO-verkoston toimintaan sekä osallistuu Kestävä kuntatalous -verkostoon, joka tarjoaa tukea etenkin talouden pitkän aikavälin ennusteiden laadintaan. Seutuyhteistyötä jatketaan erityisesti ydinkaupunkiseudun seutuhallinnon puitteissa ja kaupunkiseudun rakennemallin päivittämiseen osallistutaan aktiivisesti.

Yhdessä tekoälymatkalle

Raision kaupungissa ollaan ottamassa merkittävä askel kohti tulevaisuuden työelämää, jossa tekoäly toimii sekä tehokkaana työkaluna että henkilökohtaisen työn tukena. Kyseessä ei ole pelkästään teknologinen muutos, vaan laajempi toimintakulttuurin murros.

Vuoden 2025 aikana tekoälyn käyttöä on pilotoitu pienellä työntekijäryhmällä, ja loppuvuodesta käynnistetään noin 80 työntekijän pilottihanke käyttöönoton ensimmäisessä vaiheessa. Tavoitteena on, että vuoden 2026 aikana aktiivinen joukko työntekijöitä testaa tekoälyn hyödyntämistä omassa työssään, jakaa kokemuksia ja ideoi uusia tapoja, joilla tekoäly voi tukea arkea. Samalla suunnitellaan etenemistä seuraaviin vaiheisiin.

Muutosmatkalla yhteistyökumppani tukee tekoälyn hallitussa käyttöönotossa ja koordinoi eri toimialojen henkilöstön työpajatyöskentelyä. Työpajojen tuloksena syntyy tekoälypelikirja, joka tarjoaa konkreettisia ohjeita eri toiminta- ja palvelualueille. Tavoitteena on, että jokainen löytää oman tapansa hyödyntää tekoälyä työssään ja samalla henkilöstöä koulutetaan tekoälyn vastuulliseen käyttöön.

2.9. Ilmastotyö

Raision kaupungin tavoitteena on vähentää ilmastopäästöjä 80 % vuoden 1990 tasosta vuoteen 2030 mennessä. Tavoite on määritelty Raision Ilmasto-ohjelmassa vuonna 2021 ja sen toteutumista edistetään Ympäristöohjelman toimenpiteillä. Ympäristöohjelman toteuttamista ja päästötilannetta voi seurata Raision Ympäristövahdissa. Vuoteen 2023 mennessä Raision päästöt olivat Suomen Ympäristökeskuksen toteuttaman Hinku-laskennan mukaan laskeneet 48 %.

Raision Ympäristöohjelma on ollut voimassa 2023-2025 ja kuluvana vuonna on tehty työtä ohjelman päivittämiseksi vuosille 2026 - 2029.

Toiminta vuonna 2026

Raision Ympäristöohjelman päivitetyn version on määrä tulla päätöksentekoon alkuvuodesta 2026. Tavoitteena on lisätä kaupungin ilmastotyön kunnianhimoa, jotta päästäisiin lähelle vuodelle 2030 asetettua ilmastotavoitetta. Ympäristöohjelmaan lisätään päivityksen yhteydessä ilmastomuutokseen sopeutumista ja luonnon monimuotoisuutta tukevia toimia.

Asukkaiden kiertotalouskulttuurin kehittämiseksi on aloitettu yhteistyö Turun Ekotorin kanssa ja Myllyyn avattava kiertotalousmyymälä avaa ovensa joulukuussa 2025. Raisio tekee Ekotorin kanssa yhteistyötä toiminnan käynnistämiseksi ja kehittämiseksi. Kaupungin sisäisiä hankintoja kehitetään edelleen uusien kiertotalousmahdollisuuksien ja säästöjen löytämiseksi.

Kesällä 2026 jatketaan vieraslajien torjuntaa Crowdsorsan avulla. Kesällä 2025 käytettiin 5.000 € ja palkintopotti kului nopeasti loppuun, joten ensi kesäksi torjuntaan on varattu 10.000 €. Lisäksi jatketaan Raisionlahden ruovikon niittomurskausta ja jyrintää. Kustannus on noin 7.000 €. Laidunnuksen jatkuminen Raisionlahden vanhan laitumen alueella edellyttää aitauksen uusimista lähiaikoina.

Kävelyn ja pyöräliikenteen edistämisen hanketyötä pyritään jatkamaan hakemalla Traficomien avustusta hankkeelle, jossa parannettaisiin koulujen ympäristöjen liikenneturvallisuutta kävelyn ja pyöräilyn näkökulmista.

Ilmastoviestintää ja asukkaiden osallistamista ilmastotyöhön jatketaan yhteistyössä sidosryhmien kanssa asukkaiden ja muiden alueellisten toimijoiden saamiseksi mukaan ilmastotyöhön.

2.10. Kaupunkitasoinen hyvinvoinnin, terveyden ja arjen turvallisuuden edistäminen

Asukkaiden hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen on yksi kaupungin tärkeimmistä tehtävistä sisältyen kaikkiin kaupungin lakisääteisiin tehtäviin. Kaupungin tavoitteena on tarjota mahdollisuudet ja puitteet niin aktiiviseen, arvostavaan kuin hyvinvoivaan elämään sekä turvalliseen ja viihtyisään toimintaympäristöön.

Raision kaupungin hyvinvointisuunnitelma valmistellaan valtuustokausittain. Hyvinvointisuunnitelman 2024–2025 pohjalta laadittava laaja hyvinvointikertomus raportoidaan valtuustolle alkuvuoden 2026 aikana. Raision kaupungin hyvinvointisuunnitelman sisälle linkittyvät lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi sekä ehkäisevän päihdetyön tavoitteet ja toimenpiteet. Valtuustokauden 2025–2029 hyvinvointisuunnitelman laatiminen on käynnissä ja suunnitelma tuodaan valtuuston käsittelyyn kevätkaudella 2026. Hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunta vastaa kaupungin hyvinvointikertomustyön valmistelusta, arvioinnista ja seurannasta, joten hyvinvointikertomusprosessi on kuvattu tarkemmin lautakunnan talousarvion yhteydessä.

Hyvinvointisuunnitelman 2024–2025 painopisteet ovat

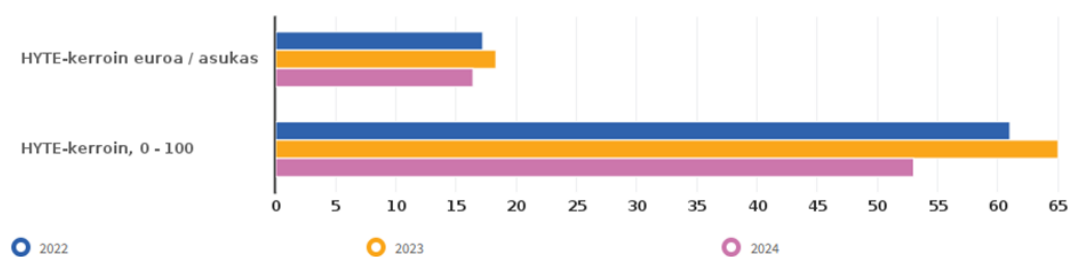
1. Osallisuuden ja yhteisöllisyyden mahdollistaminen
2. Saavutettavan ja turvallisen elinympäristön mahdollistaminen
3. Fyysisen hyvinvoinnin ja terveyden elintapojen edistäminen
4. Mielen hyvinvoinnin eli positiivisen mielenterveyden edistäminen

Hyvinvointisuunnitelman painopisteille on määritetty kaupunkitasoiset tavoitteet ja toimenpiteet, vastuutahot ja mittarit sekä suunnitelma seurannasta ja arvioinnista. Hyvinvointisuunnitelman toimenpiteitä toteutetaan poikkileikkaavasti kaikilla toimialoilla sekä yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Tarkemmat alatavoitteet sekä toimenpiteet linkittyvät toimialojen talousarvion käyttösuunnitelmiin sekä muihin kaupunkitasoisiin suunnitelmiin ja ohjelmiin. Vaikka nykyisen hyvinvointisuunnitelman kausi päättyy 2025, tullaan seuraava hyvinvointisuunnitelma laatimaan vahvasti päivitetyn kuntastrategian

sekä nykyisen suunnitelman pohjalta, ja siksi nykyisen suunnitelman painopisteet ovat osa vuoden 2026 talousarviota. Hyvinvointikertomus ja –suunnitelma toimivat Raision kaupungin hyvinvointijohtamisen poikkileikkaavana työvälineenä myös alueellisen hyte-yhdyspintatyön näkökulmasta.

Raisiolaisten eri ikäisten kaupunkilaisten hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden nykytilaa kuvataan hyvinvointisuunnitelmassa niin toimintaympäristön, elintason ja elinolojen, elämänlaadun, elinympäristön kuin arjen turvallisuuden näkökulmista valituilla indikaattoreilla. Yksi keskeinen indikaattoritietoa yhdistävä mittari on HYTE-kerroin eli hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosana toimiva kannustin, jonka kautta kuntien rahoituksen valtionosuuden suuruus määräytyy osaksi niiden tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan. Valtionosuuden lisäosan suuruus määräytyy niin toimintaa kuvaavista prosessi-indikaattoreista, jotka on kerätty suoraan kunnista TEAviisarin eli terveyden edistämisen aktiivisuuden tiedonkeruun kautta suoraan kunnan toimialoilta joka toinen vuosi, kuin tuloksia kuvaavista tulosindikaattoreista, joiden avulla mitataan muutosta väestötasolla. Tällä hetkellä HYTE-kertoimen indikaattoreita on yhteensä 20.

Alue: Raisio Sukupuoli: Yhteensä

3. Talousarvion tulojen ja menojen muodostuminen

3.1. Yhteenveto lautakuntien luvuista

Ulkoiset tuotot ja kulut, lautakunnittain 2024-2026

	TILINPÄÄTÖS 2024			TALOUSARVIO, MUUTETTU 2025			TALOUSARVIO 2026 KH		
	Tuotot	Kulut	Netto	Tuotot	Kulut	Netto	Tuotot	Kulut	Netto
Kaupunginhallitus	5 686 962	-10 969 160	-5 282 198	7 465 578	-16 982 434	-9 516 857	8 489 708	-18 427 043	-9 937 336
Lupalautakunta	856 578	-1 284 899	-428 321	841 660	-1 512 989	-671 329	897 420	-1 557 130	-659 710
Infralautakunta	6 550 137	-22 161 406	-15 611 269	5 439 060	-22 760 261	-17 321 201	6 244 817	-24 201 473	-17 956 655
Sivistyslautakunta	4 422 313	-42 187 917	-37 765 604	3 755 137	-44 273 549	-40 518 412	3 500 413	-45 716 366	-42 215 953
Hyv ja vap. lautakunta	1 318 142	-4 193 779	-2 875 636	1 770 300	-4 471 040	-2 700 740	1 578 200	-4 252 557	-2 674 357
Koko kaupunki	18 834 132	-80 797 160	-61 963 028	19 271 735	-90 000 273	-70 728 539	20 710 558	-94 154 568	-73 444 010

Kaupunginjohtajan muutokset, käyttötalous

Käyttötalous	Toimintatuottojen muutos	Toimintakulujen muutos	Toimintakatteen muutos	Selite
Konsernipalvelut		-50 000	-50 000	kesätyö- ja harjoittelijapaikkojen määräaikainen lisääminen
Kaupunkikehitys	0	-149 568	-149 568	kolme määräaikaista työntekijää resurssipulaa paikkaamaan, työllisyyspalvelut
Lupalautakunta	0	0	0	
Infralautakunta	0	269 983	269 983	Säästö: lämmitys ja sähkö, kunnossapito, tuntipalkat
Sivistyslautakunta	0	0	0	
Hyvinvointi- ja vapaa-aika lautakunta	-20 000	-47 841	-67 841	uimahallin lippujen hinnat pysyvät ennallaan, palkataan etsivä nuorisotyöntekijä, liikunta- ja nuorisoyhdistysten avustukset pysyvät ennallaan
Yhteensä käyttötalous	-20 000	22 574	2 574	

Kaupunginjohtajan muutokset, investoinnit

Investoinnit	Investointi- tuottojen muutos	Investointi- kulujen muutos	Investoinnit muutos, netto	Selite
Alikulku		400 000	400 000	Siirretty vuodella eteenpäin
Päällysteet		100 000	100 000	800 000 > 700 000
Ihalan koirapuisto		100 000	100 000	Poistunut 2026 osalta
Ratahankkeet (Nuorikkalan seisake)		500 000	500 000	Investointimenojen tarkennus
Yhteensä investoinnit		1 100 000	1 100 000	

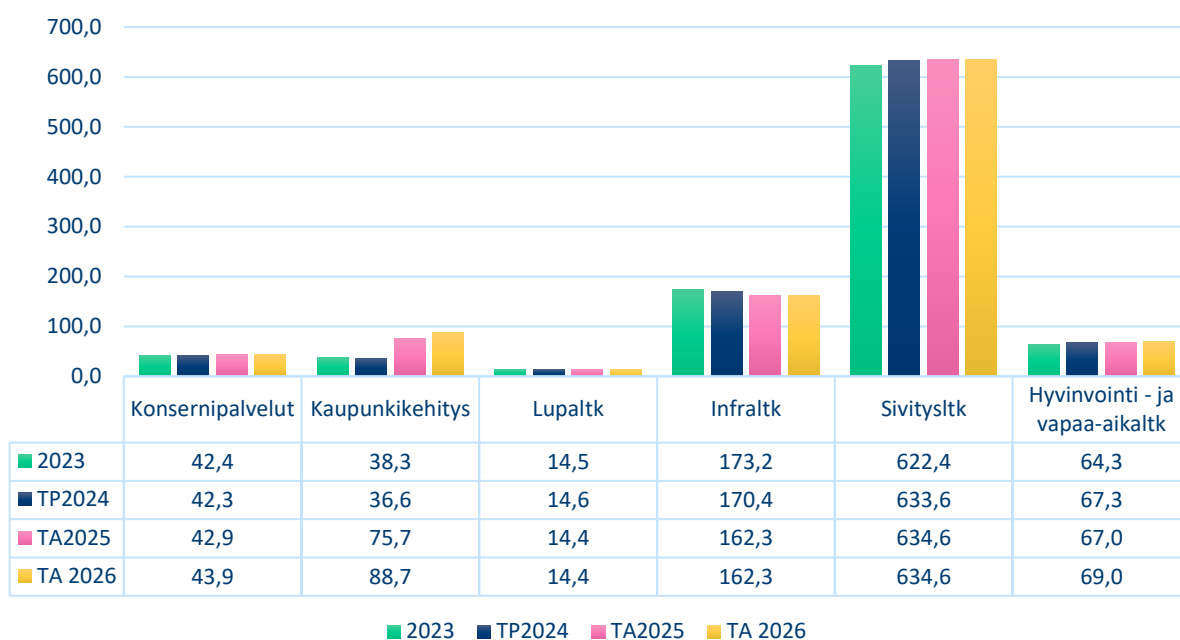
3.2. Henkilöstö ja henkilöstökulut

Henkilöstön kokonaismäärää seurataan toteutuneina henkilötyövuosina. Henkilöstömäärän vaihtelu vuoden aikana ja osa-aikatyötä tekevien osuus henkilöstöstä vaikuttavat siihen, että henkilötyövuosi kuvaa paremmin vuoden aikana palvelussuhteessa ollutta henkilöstöä kuin henkilöstömäärä tietyssä päivänä (31.12.). Henkilötyövuoteen lasketaan kaikki palkalliset työssäolo- ja poissaolopäivät. Htv-luku sisältää vuosilomat ja palkalliset perhevapaat ja palkalliset sairauspoissaolajaksot. Henkilötyövuosiin lasketaan sekä vakituisten että määräaikaisten työntekijöiden työpanos.

Raision kaupungin henkilöstön määrä henkilötyövuosina vuonna 2024 oli 964,8 htv. Koko kaupungin työvoiman määrä lisääntyi 9,7 htv vuodesta 2023. Talousarvio 2026:n laadinta-ajankohtana 31.8.2025 henkilötyövuosien määrä on 651,5 htv. Tämän perusteella vuoden 2025 lopun henkilötyövuosien määräksi voidaan arvioida 977,3 htv.

Vuoden viimeisenä päivänä 31.12.2024 Raision kaupungin henkilömäärä oli 1036 henkilöä, joista vakinaisen henkilöstön määrä oli 837. Vakinaisen henkilöstön määrä lisääntyi edelliseen vuoteen verrattuna 27 työntekijällä ja määräaikaisten väheni 74 työntekijällä. Talousarvio 2025:n laadinta-ajankohtana 31.8.2025 henkilöstön määrä on 1074 henkilöä, joista vakinaisia 902 ja määräaikaisia 172. Toimialat esittävät vuodelle 2026 yhteensä 8 uutta vakanssia, joista yksi on vakinainen vakanssi ja 7 määräaikaista vakanssia. Lisäksi talousarviossa esitetään jatkettavan määräaikaisina 8 nykyistä vakanssia.

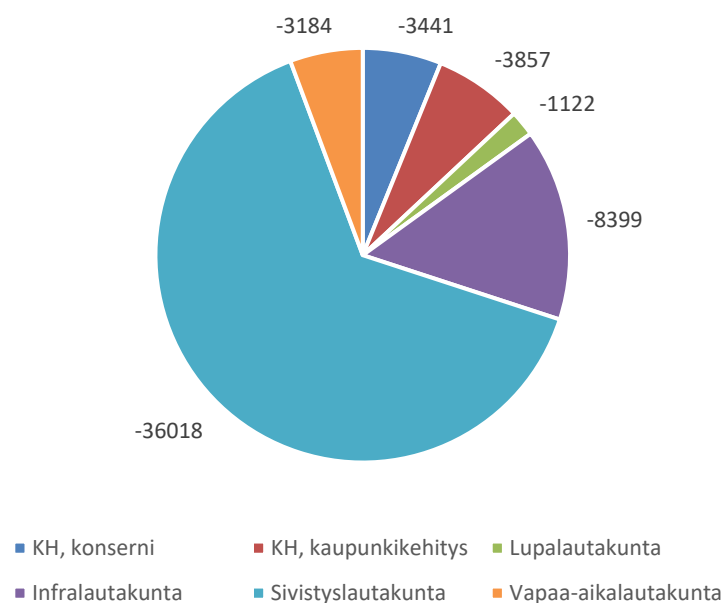
Henkilötyövuodet lautakunnittain 2023-2024 ja TA2025-TA2026

Henkilöstökulut 1000 €	TP2024	TA2025	TAM2025	TA2026	TS2027	TS2028
Palkat ja palkkiot	-40 245	-42 702	-42 979	-44 816	-46 967	-49 175
Muutos%	2,6 %	6,1 %	6,8 %	4,3 %	3,5 %	3,9 %
Eläkekulut	-8 162	-9 067	-9 137	-9 255	-9 699	-10 155
Muut henkilösivukulut	-1 423	-1 380	-1 380	-1 952	-2 046	-2 142
Henkilöstökulut yhteensä	-49 830	-53 149	-53 496	-56 022	-58 712	-61 471
Muutos%	1,2 %	6,7 %	7,4 %	4,7 %	4,8 %	4,7 %

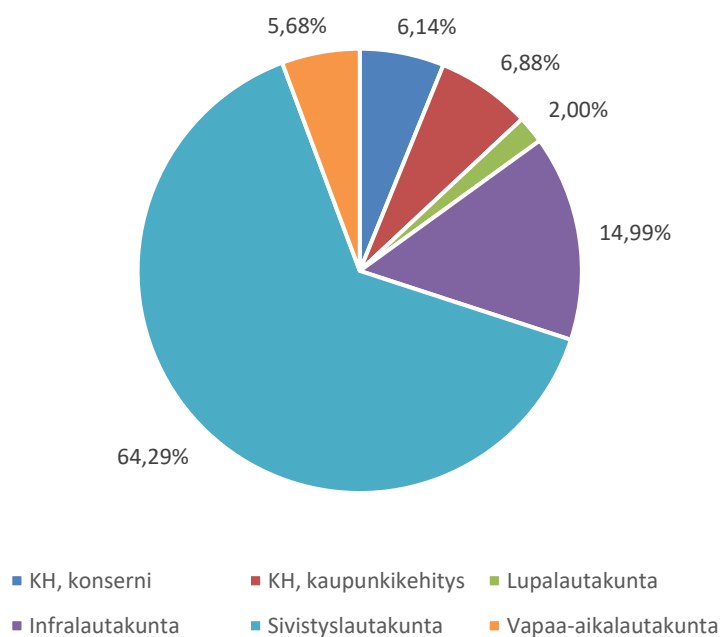
Henkilöstökulut lautakunnittain* 2026, 1000 €

*Kaupunginhallituksen alaiset kokonaisuudet Kh, konserni ja Kh, kaupunkikehitys eritelty

Henkilöstökulut lautakunnittain* 2026, %-osuus koko kaupungin henkilöstömenoista

*Kaupunginhallituksen alaiset kokonaisuudet Kh, konserni ja Kh, kaupunkikehitys eritelty

Vakanssien koontitaulukko TA2026

Kaupunginhallitus,
kaupunkikehitys

Palvelu	Työyksikkö	Tehtävänimike	Uusi (U) / Jatkuu (J)	Palvelusuhde -muoto	Määrä	Palkkakustannukset € (ilman sivukulua)	Htv-vaikutus
Yritys- ja työllisyyspalvelut	Työllisyyspalvelut	Työllisyysohjaaja *	J	Määräaikainen	2	84 000	2
Yritys- ja työllisyyspalvelut	Kotoutumispalvelut	Vastaava maahanmuuttoprojekti	J	Vakituinen	1	48 000	1
Yritys- ja työllisyyspalvelut	Kotoutumispalvelut	Maahanmuuttoprojekti	J	Määräaikainen	2	80 000	2
Yritys- ja työllisyyspalvelut	Kotoutumispalvelut	Maahanmuuttoprojekti	J	Vakituinen	1	42 000	1
Yritys- ja työllisyyspalvelut	Hallinto	Palvelusihteeri *	J	Vakituinen	1	35 000	1
Maankäyttö- ja asumispalvelut	Kaavoituspalvelut	Kaavoitusarkkitehti / -insinööri	U	Määräaikainen	1	75 000	1
Kaupunkikehityspalvelut	Raision vuokra-asunnot	Asumisneuvoja *	J	Määräaikainen	1	40 000	1
Yritys- ja työllisyyspalvelut	Työllisyyspalvelut	Työllisyysohjaaja *	U	Määräaikainen	4	165 000	4
Yhteensä					13	569 000	13

Kaupunginhallitus,
konsernipalvelut

Palvelu	Työyksikkö	Tehtävänimike	Uusi (U) / Jatkuu (J)	Palvelusuhde -muoto	Määrä	Palkkakustannukset € (ilman sivukulua)	Htv-vaikutus
Viestintäpalvelut	Viestintäpalvelut	Tapahtumakoordinaattori	U	Määräaikainen	1	40 000	1
Yhteensä					1	40 000	1

Hyvinvointi- ja vapaa-
aikalautakunta

Palvelu	Työyksikkö	Tehtävänimike	Uusi (U) / Jatkuu (J)	Palvelusuhde -muoto	Määrä	Palkkakustannukset € (ilman sivukulua)	Htv-vaikutus
		Kirjastopedagogi	U	Vakituinen	1	38 000	1
		Etsivä nuorisotyöntekijä	U	Määräaikainen	1	27 500	1
Yhteensä					2	65 500	2

Koko kaupunki

Palvelu	Työyksikkö	Tehtävänimike	Uusi (U) / Jatkuu (J)	Palvelusuhde -muoto	Määrä	Palkkakustannukset € (ilman sivukulua)	Htv-vaikutus
					0	0	0
Yhteensä					16	674 500	16

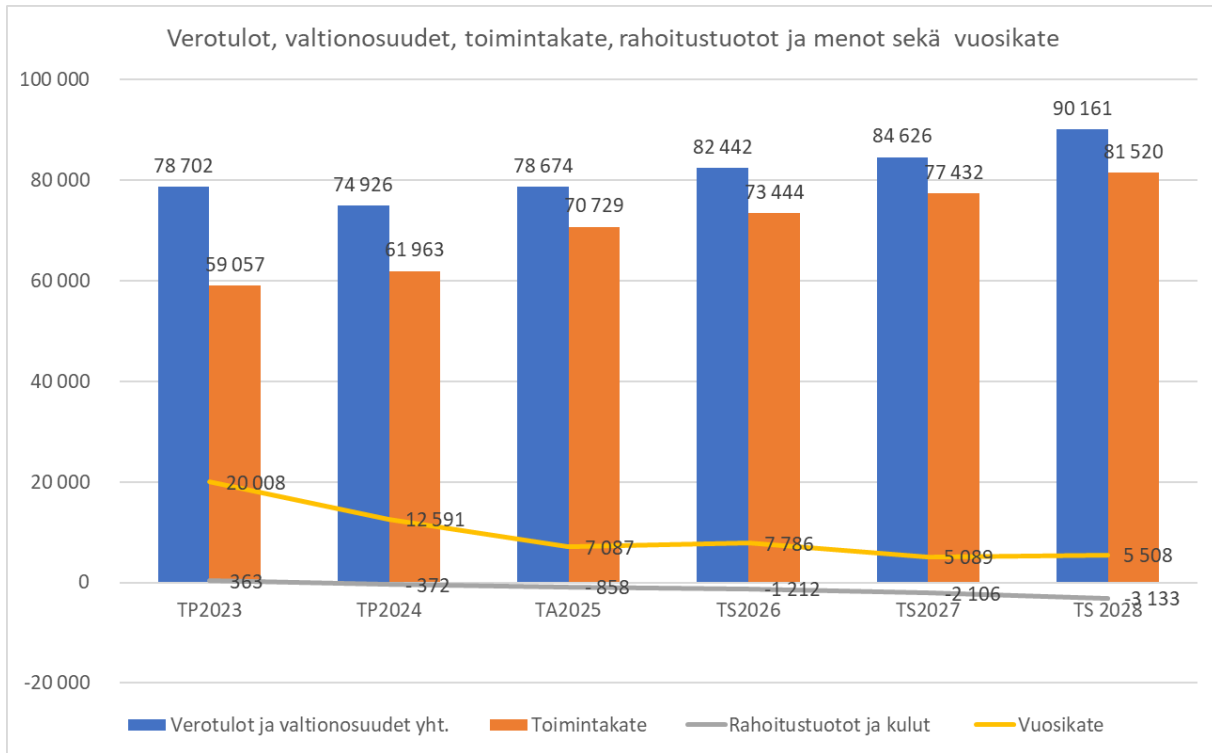
* palkkauskustannuksiin osallistuu Raision kaupungin ohella muitakin tahoja

3.3. Tuloslaskelma 2026-2028

	TP2024	TA2025	TAM2025	TA2026/LTK	TA2026/KH	TS2027	TS2028
	1 000 €	€	1 000 €	€	€	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot	18 834	18 898	19 272	20 696 558	20 710 558	21 243	21 795
Myyntituotot	3 729	5 902	5 902	7 149 179	7 149 179	7 333	7 524
Maksutuotot	2 952	2 669	2 669	3 059 550	3 039 550	3 118	3 199
Tuet ja avustukset	2 668	807	1 180	645 941	679 941	697	716
Vuokratuotot	7 635	7 574	7 574	7 726 619	7 726 619	7 925	8 131
Muut toimintatuotot	1 851	1 946	1 946	2 115 269	2 115 269	2 170	2 226
Toimintakulut	-80 797	-89 627	-90 000	-94 146 543	-94 154 568	-98 674	-103 312
Henkilöstökulut	-49 830	-53 149	-53 496	-55 924 421	-56 022 446	-58 712	-61 471
Palvelujen ostot	-18 669	-21 236	-21 262	-22 521 782	-22 492 382	-23 572	-24 680
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 849	-8 851	-8 851	-8 868 565	-8 743 565	-9 163	-9 594
Avustukset	-1 988	-3 536	-3 536	-3 796 530	-3 810 930	-3 994	-4 182
Vuokrat	-2 044	-2 352	-2 352	-2 440 759	-2 440 759	-2 558	-2 678
Muut toimintakulut	-418	-503	-503	-594 486	-644 486	-675	-707
Toimintakate	-61 963	-70 729	-70 729	-73 449 985	-73 444 010	-77 431	-81 517
Verotulot	61 033	62 663	62 663	64 366 956	64 366 956	67 165	70 386
Valtionosuudet	13 892	16 010	16 010	18 075 078	18 075 078	17 461	19 775
Rahoitustuotot ja -kulut	-372	-858	-858	-1 238 569	-1 211 619	-2 078	-3 133
Korkotuotot	1 651	1 400	1 400	1 537 507	1 537 507	1 500	1 500
Muut rahoitustuotot	211	120	120	165 000	165 000	150	150
Korkokulut	-2 211	-2 358	-2 358	-2 921 076	-2 894 126	-3 708	-4 763
Muut rahoituskulut	-23	-20	-20	-20 000	-20 000	-20	-20
Vuosikate	12 590	7 087	7 087	7 753 480	7 786 405	5 117	5 511
Poistot ja arvonalentumiset	-11 171	-8 935	-8 935	-10 186 579	-10 180 954	-11 394	-12 742
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0	0	0
Tilikauden tulos	1 420	-1 847	-1 847	-2 433 099	-2 394 550	-6 277	-7 231
Poistoeron lisäys(-), vähennys(+)	0	0	0	203	203	0	0
Varausten lisäys(-), vähennys(+)	-1 200	737	737	1 473 000	1 473 000	1 473	1 473
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	220	-1 110	-1 110	-959 896	-921 347	-4 804	-5 757

Kertynyt yli-/alijäämä 1000	TP2024	TA2025	TAM2025	TA2026/LTK	TA2026/KH	TS2027	TS2028
Ed. tilikausien yli-/alijäämä	23 978	24 198	24 198	23 088	23 088	22 140	17 308
Tilikauden yli-/alijäämä	220	-1 110	-1 110	-960	-948	-4 832	-5 757
Kertynyt yli-/alijäämä	24 198	23 088	23 088	22 128	22 140	17 308	11 551

Tunnusluvut	TP2023	TA2025/KV	TAM2024	TA2025/LTK	TA2025/KH	TS2026	TS2027
Toimintatuotot/Toimintakulut,%	-23,3	-21,1	-21,4	-22,0	-22,0	-21,5	-21,1
Vuosikate/Poistot,%	-112,7	-79,3	-79,3	-76,1	-76,2	-44,7	-43,3
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	955	978	890	841	842	645	425
Vuosikate, €/asukas	497	274	273	295	295	190	203
Asukasmäärä	25 336	25 934	25 934	26 297	26 297	26 828	27 202

Kaavio kuvaa tuloslaskelmassa syntyvän vuosikatteen, joka muodostuu ulkoisista tuloista (verot ja valtionosuudet), toimintakatteesta sekä rahoitustuotoista ja -menoista. Vuosikate kuvaa kaupungin omaraahoituskykyä investoinneille.

3.3.1. Tuloslaskelma, ulkoiset

Selite	TP2024	TA2025	TAM2025	TA2026 LTK	TA2026 KH
TULOSLASKELMA					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	3 728 528	5 902 127	5 902 127	7 149 179	7 149 179
Maksutuotot	2 952 258	2 669 350	2 669 350	3 059 550	3 039 550
Tuet ja avustukset	2 667 695	806 537	1 180 287	645 941	679 941
Vuokratuotot	7 635 034	7 574 202	7 574 202	7 726 619	7 726 619
Muut toimintatuotot	1 850 617	1 945 769	1 945 769	2 115 269	2 115 269
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	18 834 132	18 897 985	19 271 735	20 696 558	20 710 558
TOIMINTAKULUT					
Palkat ja palkkiot	-40 244 678	-42 701 739	-42 978 739	-44 735 213	-44 815 826
Eläkekulut	-8 162 096	-9 066 685	-9 136 935	-9 240 711	-9 254 624
Muut henkilösivukulut	-1 422 761	-1 380 246	-1 380 246	-1 948 497	-1 951 996
Henkilöstökulut yhteensä	-49 829 534	-53 148 669	-53 495 919	-55 924 421	-56 022 446
Palvelujen ostot	-18 668 737	-21 235 756	-21 262 256	-22 521 782	-22 492 382
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 849 050	-8 850 675	-8 850 675	-8 868 565	-8 743 565
Avustukset	-1 988 161	-3 536 123	-3 536 123	-3 796 530	-3 810 930
Vuokrat	-2 044 127	-2 352 345	-2 352 345	-2 440 759	-2 440 759
Muut toimintakulut	-417 550	-502 955	-502 955	-594 486	-644 486
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-80 797 160	-89 626 523	-90 000 273	-94 146 543	-94 154 568
TOIMINTAKATE	-61 963 028	-70 728 539	-70 728 539	-73 449 985	-73 444 010
Verotulot	61 033 230	62 663 473	62 663 473	64 366 956	64 366 956
Valtionosuudet	13 892 033	16 010 415	16 010 415	18 075 078	18 075 078
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot	1 650 721	1 399 870	1 399 870	1 537 507	1 537 507
Muut rahoitustuotot	211 017	120 000	120 000	165 000	165 000
Korkokulut	-2 211 019	-2 357 803	-2 357 803	-2 921 076	-2 894 126
Muut rahoituskulut	-22 611	-20 000	-20 000	-20 000	-20 000
VUOSIKATE	12 590 343	7 087 416	7 087 416	7 753 480	7 786 405
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-11 170 635	-8 934 579	-8 934 579	-10 186 579	-10 180 954
Arvonalentumiset					
Satunnaiset erät					
Satunnaiset tuotot					
Satunnaiset kulut					
TILIKAUDEN TULOS	1 419 708	-1 847 163	-1 847 163	-2 433 099	-2 394 550
Poistoeron lisäys(-)/vähennys(+)	203	203	203	203	203
Vapaaehtoisten var. lisäys(-)/vähennys(+)	-1 200 000	737 000	737 000	1 473 000	1 473 000
Rahastojen lisäys(-)/vähennys(+)					
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	219 911	-1 109 960	-1 109 960	-959 896	-921 347

3.3.2. Tuloslaskelma, ulkoiset ja sisäiset

Selite	TP2024	TA2025	TAM2025	TA2026 LTK	TA2026 KH
TULOSLASKELMA					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	11 170 674	13 782 603	13 782 603	15 035 345	15 035 345
Maksutuotot	3 150 726	2 855 115	2 855 115	3 255 480	3 235 480
Tuet ja avustukset	2 667 695	806 537	1 180 287	645 941	679 941
Vuokrat	20 547 146	21 204 288	21 204 288	24 315 539	24 315 539
Muut toimintatuotot	1 852 777	1 945 769	1 945 769	2 115 269	2 115 269
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	39 389 018	40 594 312	40 968 062	45 367 574	45 381 574
TOIMINTAKULUT					
Palkat ja palkkiot	-40 244 678	-42 701 739	-42 978 739	-44 735 213	-44 815 826
Eläkekulut	-8 162 096	-9 066 685	-9 136 935	-9 240 711	-9 254 624
Muut henkilösivukulut	-1 422 761	-1 380 246	-1 380 246	-1 948 497	-1 951 996
Henkilöstökulut yhteensä	-49 829 534	-53 148 669	-53 495 919	-55 924 421	-56 022 446
Palvelujen ostot	-26 258 170	-29 259 448	-29 285 948	-30 556 979	-30 527 579
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 900 391	-8 893 225	-8 893 225	-8 915 466	-8 790 466
Avustukset	-1 988 161	-3 536 123	-3 536 123	-3 796 530	-3 810 930
Vuokrat	-14 958 239	-15 982 431	-15 982 431	-19 029 678	-19 029 678
Muut toimintakulut	-417 550	-502 955	-502 955	-594 486	-644 486
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-101 352 046	-111 322 851	-111 696 601	-118 817 559	-118 825 584
TOIMINTAKATE	-61 963 028	-70 728 539	-70 728 539	-73 449 985	-73 444 010
Verotulot	61 033 230	62 663 473	62 663 473	64 366 956	64 366 956
Valtionosuudet	13 892 033	16 010 415	16 010 415	18 075 078	18 075 078
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot	1 650 721	1 399 870	1 399 870	1 537 507	1 537 507
Muut rahoitustuotot	211 017	120 000	120 000	165 000	165 000
Korkokulut	-2 211 019	-2 357 803	-2 357 803	-2 921 076	-2 894 126
Muut rahoituskulut	-22 611	-20 000	-20 000	-20 000	-20 000
VUOSIKATE	12 590 343	7 087 416	7 087 416	7 753 480	7 786 405
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-11 170 635	-8 934 579	-8 934 579	-10 186 579	-10 180 954
Arvonalentumiset					
Satunnaiset erät					
Satunnaiset tuotot					
Satunnaiset kulut					
TILIKAUDEN TULOS	1 419 708	-1 847 163	-1 847 163	-2 433 099	-2 394 550
Poistoeron lisäys(-)/vähennys(+)	203	203	203	203	203
Vapaaehtoisten var. lisäys(-)/vähennys(+)	-1 200 000	737 000	737 000	1 473 000	1 473 000
Rahastojen lisäys(-)/vähennys(+)					
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	219 911	-1 109 960	-1 109 960	-959 896	-921 347

3.3.3. Sisäiset ostot ja myynnit

	Ostot TP2024	Myynnit TP2024	Ostot TA2025	Myynnit TA2025	Ostot TA2026	Myynnit TA2026
110 KH, konsernihallinto	880 721	2 025 339	868 150	2 508 575	925 575	2 665 842
1110 Talouspalvelut	61 484	324 036	61 723	574 585	52 693	494 762
Maksuliikenne- ja rahoituspalvelut		102 265		177 167		185 277
Kirjanpito- ja talouspalvelut		221 771		397 418		309 485
1120 Henkilöstöpalvelut	109 573	602 982	128 173	747 760	136 303	1 005 402
Henkilöstöhallinnon palvelut		130 547		259 690		325 367
Työterveyspalvelut		162 740		35 700		242 160
Työsuojelupalvelut		72 877		125 261		108 182
Palkkahallintopalvelut		236 818		327 109		329 693
1130 Päätöksentekopalvelut	653 123	14 011	615 527	14 000	659 117	14 500
Kaupunginhallitus		11				
Postimaksut		14 000		14 000		14 500
1140 Digipalvelut	45 302	1 083 543	50 876	1 172 230	60 105	1 151 178
Tietohallintopalvelut		1 066 715		1 172 230		1 151 178
Muut palvelut		16 828		0		0
1150 Viestintäpalvelut	11 239	767	11 851	0	17 357	0
210 KH, kaupunkikehitys	264 673	573 599	299 382	592 911	270 763	613 668
2110 Maankäyttö- ja asumispalvelut	170 917	573 599	156 174	592 911	179 091	613 668
Kopiopalvelut		28 688		48 000		46 125
Maa- ja vesialueiden vuokrat		544 911		544 911		567 543
2120 Yrityspalvelut	93 756	0	143 181	0	91 626	0
2130 Kaupunkikehityshankkeet	0	0	27	0	46	0
220 Lupalautakunta	117 854	40 107	116 763	19 890	153 984	22 130
2210 Ympäristöpalvelut	88 895	10 740	88 614	11 340	121 228	13 580
2220 Rakennusvalvontapalvelut	28 959	29 367	28 149	8 550	32 756	8 550
250 Infra- ja ympäristöpalvelut	3 057 308	17 647 482	3 071 774	18 300 527	3 265 057	21 063 127
2510 Yhteiset palvelut	41 448	19 230	44 746	44 413	48 360	15 101
Työsuojelupalvelut		19 230		44 413		15 101
2520 Kunnallistekniset palvelut	1 185 614	1 362 823	1 109 022	1 297 750	1 184 232	1 187 300
Joukkoliikenne		91 352		98 000		98 000
Kunnossapito ja hoito		124 000		124 000		31 000
Tuotanto ja logistiikka		1 091 186		1 033 200		1 011 400
Materiaalipalvelut		56 285		42 550		46 900
2530 Tilapalvelut	1 281 717	12 095 015	1 350 861	12 791 625	1 267 944	15 704 027
Rakennusten vuokrat		12 095 015		12 791 625		15 704 027
2540 Ruokapalvelut	548 529	4 170 414	567 145	4 166 739	764 521	4 156 699
310 Sivistyslautakunta	12 851 211	52 134	13 322 202	27 000	15 501 031	64 000
3110 Yhteiset palvelut	82 671	0	95 585	0	91 523	0
3130 Lukio	1 137 700	29 830	1 184 681	16 000	1 166 423	20 000
Koulutilojen vuokrat		29 830		16 000		20 000
3140 Perusopetus	6 743 414	21 137	6 684 442	11 000	8 166 789	44 000
Koulutilojen vuokrat		21 137		11 000		44 000
3150 Raisio-opisto	91 038	0	83 820	0	87 330	0
3160 Varhaiskasvatus- ja esiopetuspalvelut	4 796 388	1 167	5 273 674	0	5 988 966	0
350 Hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunta	3 383 118	216 224	4 018 057	247 425	4 554 607	242 250
3510 Yhteiset palvelut	144	0	650	0	884	0
3520 Kirjasto- ja kulttuuripalvelut	697 245	9 698	725 121	4 000	769 228	4 000
Muun kulttuuritoiminnan vuokrat		9 698		4 000		4 000
3530 Liikunta- ja nuorisopalvelut	2 685 729	206 526	3 292 286	243 425	3 784 495	238 250
Uimahallipalvelut		158 115		165 875		173 800
Sisäliikuntatilojen vuokrat		25 842		21 000		10 900
Ulkoliikuntapaikkojen vuokrat		22 569		15 000		17 000
Jäähalli				41 550		36 550
Yhteensä	20 554 885	20 554 885	21 696 328	21 696 328	24 671 017	24 671 017

3.4. Rahoituslaskelma 2026–2028

	TP2024	TA2025	TAM2025*	TA2026/LTK	TA2026/KH	TS2027	TS2028
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	€	€	1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta	11 796	5 587	5 587	6 253 480	6 286 405	3 617	4 011
Vuosikate	12 590	7 087	7 087	7 753 480	7 786 405	5 117	5 511
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-794	-1 500	-1 500	-1 500 000	-1 500 000	-1 500	-1 500
Investointien rahavirta	-36 198	-39 874	-39 874	-36 530 171	-35 430 171	-46 510	-44 860
Investointimenot	-37 855	-42 049	-42 049	-38 731 171	-37 631 171	-48 310	-46 660
Rahoitusosuudet investointimenoihin	678	375	375	401 000	401 000	0	0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	979	1 800	1 800	1 800 000	1 800 000	1 800	1 800
Toiminnan ja investointien rahavirta	-24 401	-34 287	-34 287	-30 276 691	-29 143 766	-42 893	-40 849
Rahoituksen rahavirta							
Antolainauksen muutokset	0	0	0	0	0	0	0
Antolainasaamisten vähennykset	0	0	0	0	0	0	0
Antolainasaamisten lisäykset	0	0	0	0	0	0	0
Lainakannan muutokset	18 142	34 287	34 287	30 276 691	29 143 766	42 893	40 849
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	35 000	35 000	30 000 000	30 000 000	45 000	45 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-6 858	-6 858	-6 858	-6 352 742	-6 352 742	-9 079	-11 151
Lyhytaikaisten lainojen muutos	25 000	6 145	6 145	6 629 433	5 496 508	7 000	7 000
Muut maksuvalmiuden muutokset	3 707	0	0	0	0	0	0
Toimeksiantojen varojen ja po:n muutos	1	0	0	0	0	0	0
Vaihto-omaisuuden muutos	-15	0	0	0	0	0	0
Saamisten muutos	194	0	0	0	0	0	0
Korottomien velkojen muutos	3 528	0	0	0	0	0	0
Rahoituksen rahavirta	21 849	34 287	34 287	30 276 691	29 143 766	42 893	40 849
Rahavarojen muutos	-2 553	0	0	0	0	0	0
<i>Rahavarojen muutos</i>	-2 552						
<i>Rahavarat 31.12.M€</i>	4 388						
<i>Rahavarat 1.1. M€</i>	6 941						

Tunnusluvut, 1 000 €	TP2024	TA2025	TAM2025*	TA2026/LTK	TA2026/KH	TS2027	TS2028
Toiminnan ja investointien vuotuinen rahavirta	-24 401	-34 287	-34 287	-30 277	-29 144	-42 893	-40 849
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä	-24 401	-58 688	-58 688	-88 965	-88 994	-131 887	-172 736
Lainanhoitokate	2,0	1,3	1,3	1,0	1,0	0,8	0,7

Tunnusluvut, 1 000 €	TP2024	TA2025	TAM2025*	TA2026/LTK	TA2026/KH	TS2027	TS2028
Lainakanta 1.1.	49 737	67 879	67 879	102 166	102 166	131 310	174 203
Lainakannan muutos	18 142	34 287	34 287	30 277	29 144	42 893	40 849
Lainakanta 31.12.	67 879	102 166	102 166	132 443	131 310	174 203	215 052
Lainakanta €/asukas	2 679	3 939	3 939	5 036	4 993	6 679	8 172
Asukasmäärä 31.12.	25 336	25 934	25 934	26 297	26 297	26 081	26 316

*TAM2025 lainakanta 31.12. perustuu arvioon

4. Käyttötalous ja sitovat tavoitteet lautakunnittain

Talousarviota ja sen määräyksiä on noudatettava toiminnassa. Tilivelvolliset vastaavat vastuualueidensa taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutumisesta. Tilivelvollisten viranhaltijoiden on valvottava, että vastuualueen toiminnassa noudatetaan hyväksyttyä talousarviota ja käyttösuunnitelmaa sekä niihin liittyviä tavoitteita.

Talousarviossa esitetyt tavoitteet pohjautuvat kaupungin strategiaan. Kuntalain mukaan toimielin on sidottu talousarviossa hyväksyttyihin toiminnallisiin ja taloudellisiin tavoitteisiin.

Talousarviokirjan luvussa 5 esitetään lautakuntien lautakuntatasoiset valtuustoon nähden sitovat tavoitteet. Lautakunnat ovat käsitelleet talousarvioehdotuksensa kokouksissaan. Talousarviokirjassa kunkin lautakunnan luvun alussa esitetään linkki lautakunnan talousarvioehdotuskäsittelyyn. Lautakuntien talousarvioehdotuksissa esitetään lautakuntien palveluiden tavoitteet sekä toiminnalliset painopisteet vuodelle 2025. Lautakuntien talousarvioehdotuksissaan palveluittain esittämät, kyseistä toimielintä sitovat toiminnalliset tavoitteet hyväksytään koko kaupungin talousarvion käsittelyn yhteydessä.

Kaupunginhallituksen alaisten kokonaisuuksien (KH, konserni ja KH, kaupunkikehitys) talousarvio käsitellään koko kaupungin talousarvion käsittelyn yhteydessä.

Kaupunginhallituksen valtuustoon nähden sitovat tavoitteet esitetään uuden strategian mukaisina KH konsernin ja KH kaupunkikehityksen osalta. Kaupunginhallitus vastaa myös koko kaupunkitasoisten elinvoima- ja kilpailukykytoimialan strategisista ja sitovista tavoitteista. KH konsernin ja KH kaupunkikehityksen kokonaisuudet esitetään omissa alaluvuissaan. Käyttösuunnitelma sisältää molemmat kokonaisuudet. Luvussa 4.1.1. esitetään kaupunginhallituksen sitovat ulkoiset määrärahat.

Tavoitteita käsittelevien alalukujen otsikointi on yhtenäistetty.

Toimielimen sitovat taloudelliset tavoitteet ovat ulkoiset kokonaistulot, ulkoiset kokonaismenot ja netto.

4.1. Kaupunginhallitus

4.1.1. Kaupunginhallituksen sitovat ulkoiset määrärahat

Kokonaismäärärahat (€)			
Vuosi	Menot	Tulot	Netto
TP2024	-10 969 160 €	5 686 962 €	-5 282 198 €
TAM2025	-16 982 434 €	7 465 578 €	-9 516 857 €
TA2026LTK	-18 196 875 €	8 455 708 €	-9 741 168 €
TA2026KH	-18 427 043 €	8 489 708 €	-9 937 336 €
TA2026			0 €

4.1.2. Kaupunginhallitus: KH, konserni

4.1.2.1. KH, konsernin strategiset ja sitovat tavoitteet

Osallisuus ja toimintakulttuuri				
Valtuustokauden tavoite	Toiminnallinen tavoite	Kärkitoimenpide	Mittarit	Vastuutaho
Panostamme henkilöstön osaamiseen ja hyvinvointiin	Kehitämme kokonaisvaltaista työntekijäkokemusta	Työhöntulo- ja lähtöprosessin kehittäminen Ajantasaisen tiedon kerääminen henkilöstöltä Tarjoamme henkilöstöllemme kilpailukykyiset henkilöstöedut	Työhöntulo- ja lähtöprosessi on aktiivisessa käytössä. Kevan Pulssi-kysely on käytössä jokaisessa työyksikössä	Henkilöstöpalvelut + Digipalvelut Henkilöstöpalvelut + toimialat
	Kehitämme henkilöstön ja esihenkilöiden osaamista	Koulutusten mahdollistaminen Raisen kaupungin työntekijöille ja omaehtoisen koulutuksen tukeminen.	Koko henkilöstön koulutusten määrä 3 pvä/vuosi/hlö	Henkilöstöpalvelut + toimialat
	Kehitämme tasalaatuista hyvää johtamista	Säännölliset esihenkilövalmennukset	Esihenkilöfoorumiin osallistuminen (100 %) Kunta-10 tulokset, arvio johtamisesta	Henkilöstöpalvelut + toimialat
	Edistämme sisäistä viestintäkulttuuria	Vahvistamme henkilöstön viestintäosaamista. Tavoitteena aktiivinen viestintä kaupungin palveluista.	Sisäisiä koulutuksia järjestetty (K/E)	Viestintäpalvelut

	Edistämme teknologian hyödyntämistä työn tukena	Tekoälyn käyttö henkilökohtaisena assistenttina	Hankittu lisenssimäärä, käytön mittarointi, käyttötapauskuvausten määrä	Henkilöstöpalvelut, Digipalvelut + toimialat
	Mahdollistamme toimivat digitaaliset palvelut	Tuemme sähköisten lomakkeiden käytön lisäämistä ja sähköisen allekirjoituksen hyödyntämistä (muu kuin asiantuntijaprosessi).	Käytössä olevien sähköisten lomakkeiden ja sähköisten allekirjoitusten määrä (kpl)	Digipalvelut
Hyödynnämme tietoa tehokkaasti päivittäisessä työssä ja päätöksenteossa	Kehitämme tiedonhallintaa	Tiedonhallintamallin käytön tehostaminen	Muutosvaikutus-ilmoitusten lukumäärä	Päätöksentekopalvelut + toimialat
	Laadimme tietojohtamisen tiekartan	Data-alusta	Johdon työpöytä käytössä (K/E)	Digipalvelut + toimialat
	Kehitämme digitaalisia toimintatapoja	Sähköisen arkiston käyttö	Tiedon määrä sähköisessä arkistossa kasvaa	Päätöksentekopalvelut
	Kehitämme raportointia ja tiedolla johtamista	Uusimme kuukausiraportit Lisäämme keskitetyn raportointiratkaisun (BI) käyttöä Lisäämme keskitettyyn tietoaalustaan vietyä tietoa	Raportit on uusittu (K/E) Käytössä olevien johdon työpöytien määrä (kpl) Datan määrä tietoaalustassa (GT)	Talouspalvelut Digipalvelut +toimialat Digipalvelut +toimialat
Otamme asukkaat ja sidosryhmät huomioon viestinnässä, suunnittelussa ja päätöksenteossa	Mahdollistamme toimivat digitaaliset viestintäkanavat	Uudistamme raisio.fi-verkkopalvelun käyttäjälähtöisesti	Uudistus tehty valtuustokaudella (K/E)	Viestintäpalvelut + toimialat
	Edistämme laadukasta päätöksentekoa	Päätösten ennakkovaikutusten arvioinnin vakiinnuttaminen Vaikuttamistoimielimet ja hyte-yhdyspintatyöryhmät osana suunnitelma- ja ohjelmatyötä	Toteutettujen ennakkovaikutusten arviointien määrä Osallistavien työpajojen määrä	Päätöksentekopalvelut + toimialat

Otamme asukkaat ja sidosryhmät huomioon viestinnässä, suunnittelussa ja päätöksenteossa + Luomme mahdollisuuksia kohtaamisille yhteisöllisyyden lisäämiseksi	Teemme asukasbudjetointia	Asukasbudjetin prosessien vakiinnuttaminen	Asukasbudjetin ideoiden määrä Asukasbudjetin kohtaamisen tilaisuuksien lukumäärä ja niihin osallistuneiden määrä	Päätöksentekopalvelut Viestintäpalvelut + toimialat
Luomme mahdollisuuksia kohtaamisille yhteisöllisyyden lisäämiseksi	Edistämme tapahtumasuunnittelua ja -osaamista	Vahvistamme asukaslähtöistä ja strategista tapahtumatuotantoa Kehitämme Raision näkyvyyttä alueellisesti.	Tapahtumakoordinaattori rekrytoitu valtuustokaudella (K/E) Sisäiset ohjeet tapahtumajärjestäjille luotu (K/E) Alueellista näkyvyyttä kasvatettu (K/E)	Viestintäpalvelut
	Kehitämme järjestö- ja vapaaehtoistoimijoiden toimintamahdollisuuksia	Kaupunkitasoisten työryhmien toiminnan ja yhteistyön vahvistaminen	Työryhmien toiminnan kautta järjestettyjen tilaisuuksien ja tilaisuuksiin osallistuneiden määrä	Päätöksentekopalvelut + toimialat

Kestävä kasvu

Valtuustokauden tavoite	Toiminnallinen tavoite	Kärkitoimenpide	Mittarit	Vastuutaho
Luomme edellytykset hallitulle kasvulle ennakoivasti ja huolehdimme talouden tasapainosta	Seuraamme kaupungin ja konsernin talouden ja tasapainon kehittymistä aktiivisesti ja reagoimme muutoksiin ennakoivasti	Taloudellisten ja toiminnallisten mittareiden säännöllinen ja aktiivinen seuranta ja raportointi	Kaupunki: Vuositulos Vuosikate/Poistot, % Kertynyt yli-/alijäämä Kertynyt yli-/alijäämä eur/asukas Lainamäärä Lainamäärä eur/asukas Konserni: Vuosikate/Poistot % Kertynyt yli-/alijäämä Kertynyt yli-/alijäämä eur/asukas Lainat ja vuokravastuut Lainat ja vuokravastuut/eur/asukas Laskennallinen lainanhoitokate	Talouspalvelut, toimialat, johtoryhmä, kaupunginjohtaja ja kaupunginhallitus
	Taloudellinen ja toiminnallinen tieto on johdon käytössä helposti ja kaupungin tärkeimmät tiedot ovat yhdessä paikassa ja aina helposti saatavilla.	Kehitämme johdon työpöydän, joka koostaa tietoa strategiasta, toiminnasta, henkilöstöstä ja taloudesta, tiivistetysti ja kohdistetusti	Johdon työpöytä otettu käyttöön.	Digipalvelut - talouspalvelut ja henkilöstöpalvelut
	Toteutamme aktiivista ja toimivaa konserniohjausta	Aktiivinen yhteydenpito strategisten tytäryhteisöjen kanssa, säännöllinen raportointi kaupunginhallitukselle	Aktiivinen yhteydenpito tytäryhteisöjen kanssa	Kaupunginjohtaja ja kaupunginhallitus
	Tehostamme toimintaamme	Lisäämme automaatiota ja pilvipalvelujen entistä tehokkaampaa hyödyntämistä	Manuaalisten prosessien määrän vähentyminen (kpl)	Digipalvelut + toimialat

4.1.2.2. KH, konserni: Perustehtävät, palvelulupaukset ja toiminta vuonna 2026

Konsernipalveluiden palvelumalli

Konsernitasoiset palvelut toimivat matriisimaisesti. Toimialojen henkilöstöä ohjeistetaan ja osallistetaan vuonna 2021 käyttöön otetun Moderni kehyskaupunki –organisaatiouudistuksen periaatteiden mukaisesti ja konsernipalvelut tukevat koko kaupunkiorganisaatiota tähdäten kaupunkitasoiseen tasalaatuisuuteen ja toimintavarmuuteen.

Talouspalvelut

Perustehtävät

Talouspalvelut vastaa kaupungin kokonaistaloudesta ja talousohjauksesta.

Keskeisiä tehtäviä ovat:

- Kokonaistalouden ja talousohjauksen varmistaminen
- Taloussuunnittelusta ja seurannasta vastaaminen
- Kaupungin ja viranomaisten raportointivelvoitteiden hoitaminen (kirjanpito, tilinpäätökset, talousarviot, Valtiokonttorin taloustilastot)
- Rahoituksen, sen riittävyyden, maksukyvyn ja rahoitusriskien hallinta
- Ostolaskujen käsittelyn koordinointi
- Myyntilaskutuksen ja sen seurannan hoitaminen
- Toimialojen ja konserniyhtiöiden tukeminen talousasioissa
- Talousprosessien ja oman toiminnan jatkuva kehittäminen

Palvelulupaukset

- Seuraamme ajantasaisesti kuntasektorin lakisääteisen talousraportoinnin vaatimuksia.
- Kehitämme sisäistä talousraportointia ja talousprosesseja resurssien puitteissa.
- Tuemme toimialojen prosesseja taloudellisissa kysymyksissä.
- Tuemme muita tukipalveluita niiden vastuualueisiin liittyvissä talousasioissa.
- Pylimme automatisoimaan työprosesseja aina, kun se on mahdollista ja perusteltua.

Toiminta vuonna 2026

Taloussuunnitelman mukaan kaupungin velkamäärä kasvaa merkittävästi kolmen vuoden aikana ja ylittää 200 miljoonaa euroa vuoden 2028 lopussa. Tämän vuoksi rahoituksen ja rahoitusriskien hallinnan merkitys korostuu. Kaupungin on pystyttävä turvaamaan rahoituksensa kaikissa tilanteissa ja hallitsemaan samalla korkoriskejä.

Kaupunginvaltuusto on keväällä 2025 hyväksynyt **rahoitus- ja sijoitustoiminnan periaatteet**, jotka ohjaavat kaupungin rahoitustoimintaa.

Velkaantumisen nopea kasvu heikentää jo suunnitteluvuosien aikana kaupungin lainanhoitokykyä.

Tämän vuoksi kaupunki käynnistää keväällä 2026 **monivuotisen tuottavuusohjelman**, jonka tavoitteena on hillitä toimintakatteen kasvua. Talouden tasapainottamisessa keskeisiä tekijöitä ovat tuottavuuden parantaminen sekä verotulojen ja toimintatuottojen kasvu.

Talouspalvelut tuottaa päätöksenteon tueksi **ajantasaista ja luotettavaa taloustietoa**. Talousseurannan ja tiedolla johtamisen merkitys korostuu erityisesti aikana, jolloin taloudellinen liikkumavara pienenee. Kaupungin strategisena tavoitteena valtuustokaudella on luoda edellytykset hallitulle kasville ennakoivasti ja huolehtia samalla talouden tasapainosta.

Talouspalvelut kehittää raportointia ja tiedolla johtamista yhteistyössä toimialojen ja digipalvelujen kanssa. Vuoden 2026 aikana määritellään ja kehitetään **johdon työpöytäratkaisu**, joka tukee sekä operatiivista että poliittista johtamista.

Kaupungille siirtynyt **työllisyystehtävä** edellyttää laajaa talousdatan keruuta ja raportointia sekä Turun kaupungille, joka toimii työllisyysalueen vastuukuntana, että valtiolle. On tärkeää, että työllisyysalueen kunnat yhdessä luovat seurantamallin, jonka avulla voidaan arvioida työllisyyspalveluiden vaikuttavuutta ja kustannustehokkuutta.

Lisäksi talouspalvelut **uudistaa talous- ja toiminnanohjausjärjestelmänsä vuonna 2026**, ja tavoitteena on järjestelmän käyttöönotto vuonna 2027.

Henkilöstöpalvelut

Perustehtävä ja palvelulupaus

Henkilöstöpalvelut vastaa keskitetysti kaupungin ja konsernipalveluiden henkilöstöpalveluista, henkilöstöpolitiikasta, henkilöstösuunnittelusta, keskitetyistä koulutuksista ja kaupungin palkkahallinnosta sekä rekrytoinneissa avustamisessa. Henkilöstöpalvelut vastaa myös työsuojelun, työterveyshuollon sekä työkyky- ja virkistystoiminnan järjestämisestä.

Perustehtävät:

- Tarjoamme keskitetysti henkilöstöpalveluja Raision kaupungin toimialoille sekä konsernipalveluille.
- Vastaamme kaupungin henkilöstöpolitiikan koordinoinnista ja kehittämisestä.
- Vastaamme henkilöstösuunnittelusta sekä virka- ja työehtosopimusten edellyttämästä neuvottelu- ja sopimustoiminnasta.
- Vastaamme henkilöstöraportoinnista.
- Vastaamme henkilöstöpalvelujen asioiden valmistelusta, päätösten täytäntöönpanosta ja niistä tiedottamisesta.
- Vastaamme johdon ja työyhteisöjen keskitetyistä koulutuksista.
- Vastaamme palvelussuhdeasioihin liittyvän ohjeistuksen laatimisesta ja tiedottamisesta.
- Huolehdimme kaupungin henkilöstön palkanmaksusta ja luottamushenkilöiden palkkioiden maksusta.
- Hoidamme työsuojelun, työterveyshuollon, keskitetyn työkyky- ja virkistystoiminnan järjestämisen.

Palvelulupaukset:

- Tuemme työyhteisöjä, jotta Raision kaupunki on vetovoimainen työpaikka, jolla on osaava, hyvinvoiva ja motivoitunut henkilöstö.
- Haluamme auttaa henkilöstöä onnistumaan vahvistamalla osaamista, tarjoamalla henkilöstöpalveluiden asiantuntemusta, kehittämällä työkyky- ja työhyvinvointipalveluja sekä ennakoimalla tulevaa.

Toiminta vuonna 2026

Kehitämme kaupungin henkilöstöpalvelujen toimintoja työkyvyn ja työhyvinvoinnin sekä digitalisaation edistämisen näkökulmasta. Jatkamme sähköisen hr-ohjelman vakiinnuttamista esihenkilöiden aktiiviseen käyttöön.

Vahvistamme henkilöstöpalvelujen roolia keskitetyissä johdon, esihenkilöiden ja työyhteisöjen koulutuksissa. Tavoitteena osaava, hyvinvoiva henkilöstö ja tasalaatuinen johtaminen. Käymme läpi organisaation toimintatapoja ja ohjeita suunnitelmallisesti käytäntöjen yhdenmukaistamiseksi. Haluamme korostaa läpinäkyvyyttä eri prosesseissa ja henkilöstön tasapuolista kohtelua.

Henkilöstön hyvinvoinnin ja jaksamisen tukemiseksi tarjoamme liikunta- ja kulttuuriedun, joka mahdollistaa liikuntaan ja hyvinvointiin liittyvien palvelujen käytön. Mahdollistamme henkilöstölle myös liikuntaneuvojan tarjoamaa hyvinvointipalvelua, jossa työntekijä saa tarvitsemaansa tukea kokonaisvaltaisesti ravintoon, lepoon ja liikkumiseen.

Lisäksi tarjoamme ilmaiseksi uinti- ja kuntosalikäynnit Ulpukassa seitsemänä päivänä viikossa. Myönnämme omaehtoisen koulutuksen tukea vapaa-ajalla tapahtuvaan opiskeluun sekä Raisio-opistossa suoritettaviin kursseihin.

Jatkamme henkilöstön työhyvinvoinnin tukemista Työkykyä tunnetaidoista –hankkeen avulla, jossa tuetaan työntekijöitä heidän mielen haasteissaan, esihenkilöitä johtamistyössään ja työyhteisöjä työn toimintatapojen sekä yhteistyön kehittämisessä. Palvelun avulla varmistetaan, että työntekijöillä ja työyhteisöillä on matalan kynnyksen tuki käytössään ja tuttu henkilö, joka on perehtynyt myös organisaation toimintaan ja strategiaan. Palvelun avulla voidaan pitkäjänteisesti yhteistyössä kehittää sekä työntekijöiden että työyhteisöjen hyvinvointia ja lisätä työkykyisiä päiviä. Keva on myöntänyt hankerahoitusta Työkykyä tunnetaidoista-hankkeen toteutukseen.

Raision kaupungin vuoden 2026 henkilöstö- ja koulutussuunnitelma esitetään talousarvion 2026 liitteenä.

Päätöksentekopalvelut

Perustehtävä ja palvelulupaus

Päätöksentekopalveluiden vastuulla ovat päätöksenteko- ja hallintoprosessien ohjaaminen, toimielinten sihteeripalveluiden järjestäminen yhdessä toimialojen kanssa, asiakirjahallinto ja tiedonhallinta, kaupunginarkisto, keskusvaalilautakunnan tarvitsemat vaalien järjestelyihin liittyvät tehtävät, lakipalvelut, hankintaprosessien ohjaaminen ja kehittäminen, vakuutus sopimusten valmistelu, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan prosessit sekä kaupunkitasoinen hyvinvoinnin, terveyden ja arjen turvallisuuden koordinointi ja edistäminen.

Perustehtävät:

- Huolehdimme kaupungin päätöksentekoprosessien kehittämisestä ja ohjaamisesta.
- Tarjoamme yhteistyössä toimialueiden kanssa toimielinten tarvitsemia sihteeripalveluita.
- Vastaamme asiakirjahallinnon ohjauksesta ja kehittämisestä sekä tiedonhallinnan ohjauksesta.
- Huolehdimme kaupungin arkistosta.
- Tarjoamme toimialueille oikeudellista neuvontaa sekä juridista tukea toimialojen omissa prosesseissa.
- Huolehdimme keskusvaalilautakunnalle kuuluvista vaalien järjestelytehtävistä.
- Vastaamme kaupunkitasoisesta hyvinvoinnin, terveyden ja arjen turvallisuuden koordinoinnista.
- Kehitämme yhteistyössä muiden konsernipalveluiden ja toimialueiden kanssa kaupungin hallinnollisia toimintatapoja ja menettelyjä, sekä seuraamme niiden toteutumista.

Palvelulupaukset:

- Kehitämme päätöksenteon ja asiakirjahallinnon prosesseja resurssitilanteen sallimissa rajoissa.
- Tuemme toimialojen prosesseja hallinnollisissa ja juridisissa kysymyksissä.

Toiminta vuonna 2026

Päätöksentekopalvelut ylläpitää koko kaupunkiorganisaation käytössä olevaa asianhallintajärjestelmää. Vuonna 2026 otamme käyttöön Suomi.fi viestit -palvelun asianhallintajärjestelmässä tehtävien päätösten tiedoksiantokanavana. Käyttöön otolla toteutetaan digitaalisen viranomaisviestinnän ensisijaisuutta Valtiovarainministeriön Digi ensin -hankkeen mukaisesti.

Vuoden 2026 aikana jatkamme tiedonhallintamallin tietojen hyödyntämisen kehittämistä, pääpainona

käytön ja ylläpidon vakiinnuttaminen. Tiedonhallintamalli on jatkuvasti päivittyvä kuvaus koko organisaation tietovarannoista, toimintaprosesseista ja tietojärjestelmistä.

Laajennamme sähköisen arkiston käyttöä vuosittain mm. järjestelmäintegraatioiden ja migraatioiden avulla. Sähköinen arkisto on tarkoitettu kaikille kaupunkiorganisaation tietoaaineistoille ja näin palvelee koko organisaation tarpeita.

Hankintaprosessien kehittämiseksi otamme käyttöön organisaatiotasoisien hankintakalenterin, jonka avulla jaamme ajantasaista tietoa tulossa tai valmisteilla olevista hankinnoista. Vuoden 2026 aikana kehitämme myös sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa muun muassa päivitetyn sisäisen hallinnan ja riskienvalvonnan ohjeen avulla. Vuoden 2026 toimintaan vaikuttaa todennäköisesti myös hankintalain uudistus. Mikäli uudistukseen liittyvä kuntien in house -yhtiöitä koskeva muutos tulee voimaan lausuntokierroksen mukaisena, ovat uudistuksesta aiheutuvat kustannukset ja hallinnollinen taakka sekä huoltovarmuuteen ja turvallisuuteen liittyvien kysymysten varmistaminen keskeisiä haasteita vuoden 2026 aikana.

Asukasbudjetin edellinen ideointikierros järjestettiin vuoden 2025 aikana ja äänestettyjen ehdotusten toteutus jatkuu vuodelle 2026. Samalla arvioimme ja kehitämme asukasbudjetin prosessia edelleen. Seuraava ideointikierros järjestetään vuonna 2027.

Raision kaupungin hyvinvointisuunnitelmakokonaisuus 2026–2029 laaditaan vuoden 2026 aikana. Hyvinvointikertomustyö on avattu tarkemmin hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunnan talousarviossa. Päätöksentekopalvelut vastaa kaupunkitasoisesta hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden koordinoinnista ja siten myös käytännön työstä hyvinvointisuunnitelmakokonaisuuden laadinnassa.

Yleisavustuksien kehittäminen on parhaillaan käynnissä ja tarkoituksena on kytkeä yleisavustukset myös kaupungin strategian ja strategiaa toteuttavien suunnitelmien ja ohjelmien tavoitteisiin. Yleisavustusohjeet päivitetään vielä loppuvuoden 2025 aikana ja päivitettyjä ohjeita on tarkoitus soveltaa ensimmäisen kerran vuoden 2026 yleisavustusten myöntämiseen.

Vuoden 2026 aikana käynnissä on Kriisinkestävä Raision seutu -hanke kuntien varautumisen ja valmiussuunnittelun vahvistamiseen ja yhteistyömallin pilotointiin sekä toimintamallien yhtenäistämiseen ja seudullisten käytänteiden kehittämiseen. Raisio toimii hankkeen vastuukuntana ja muita osallistujia ovat Naantali, Masku, Mynämäki, Nousiainen ja Rusko. Hankkeen varautumissuunnittelijan resurssi sijoittuu päätöksentekopalveluihin. Hanke on alkanut vuoden 2025 lopulla ja kestää vuoden 2027 kevääseen.

Digipalvelut

Perustehtävä ja palvelulupaus

Digipalvelut vastaa Raision kaupungin tietoliikenteen ja tietotekniikan ylläpitämisestä, tuesta ja kehittämisestä. Keskeiset ydinpalvelut ovat päätelaitepalvelut (tietokoneet ja mobiililaitteet), käyttötukipalvelut, tietoliikennepalvelut, tietojärjestelmäpalvelut, tallennus- ja konesalipalvelut, kommunikaatio- ja yhteistyöpalvelut (matkapuhelinliittymät, kiinteät puhelinliittymät, sähköposti, etäneuvottelut), tietoturvapalvelut, tulostuspalvelut, AV-tuki sekä digitalisaation ja tietojohdamisen tukipalvelut.

Toiminta vuonna 2026

Tietohallinnon henkilöresurssit on pääasiassa kohdennettu olemassa olevien operatiivisten tietoliikenne- ja tietotekniikkapalveluiden tuottamiseen ja ylläpitämiseen, mutta samalla osa resursseista käytetään priorisoituihin organisaation prosessien ja tietojärjestelmien kehittämishankkeisiin. Merkittävänä osana jatkuu organisaation verkko- ja tietoliikenneinfrastruktuurin sekä päätelaitehallinnan tietoturvatason

nostaminen EU:n uuden kyberturvadirektiivin vaatimalle tasolle.

Kaupungin tekoälymatkan käynnistyminen tuo koko organisaatioon uudenlaista toimintakulttuuria, jossa teknologia tukee asiantuntijatyötä ja päätöksentekoa. Muutos ei kuitenkaan ole pelkästään teknologinen, vaan se edellyttää merkittävää panostusta muutosjohtamiseen. Tekoälymatkan pilottiin osallistuva henkilöstö otetaan aktiivisesti mukaan suunnitteluun ja käyttöönottoon. Samanaikaisesti rakennamme tiedolla johtamisen tiekarttaa ja aloitamme toimenpiteet, jonka tavoitteena on luoda toimintamalli, jossa eri organisaatiotasolla tarvittava tieto on aidosti saatavilla ja sitä voidaan analysoida ja hyödyntää tarkoituksenmukaisilla työkaluilla oman työn tueksi.

Lisäksi jatkamme tietoturvaa loppukäyttäjätasolla vahvistavia toimia, kuten henkilöstön tietoturva- ja tietosuojakoulutuksia sekä sähköisen allekirjoituksen hyödyntämistä niissä sovellutuskohdeissa, jotka eivät liity asianhallinnan prosesseihin. Sähköisen allekirjoituksen yhteydessä on mahdollisuus myös sähköisten lomakkeiden laajemmalle käyttöönotolle ja sen mahdollisuuksia edistetään yhdessä toimi- ja palvelualueiden kanssa.

Tunnusluvut	2026	2025	2024	2023
Työasemien määrä	3550	3550	3524	3480
Digipalvelujen palveluhallinnan tikettimäärä		n. 7500	7764	8535
Palvelimet		n. 100	100	
WLAN-tukiasemat	n. 500	n. 500	400	
Kytkimet	n. 200	n. 200	200	

Viestintäpalvelut

Perustehtävä ja palvelulupaus

Viestintäpalvelut vastaa kaupungin sisäisestä ja ulkoisesta viestinnästä sekä markkinoinnista. Viestintäpalveluiden vastuulla on kaupungin viestintäkanavien, mm. internet- ja intranetsivujen, ylläpito ja kehittäminen. Viestintäpalvelut myös kouluttaa toimialojen henkilöstöä, jotka tekevät oman toimensa ohella viestintätyötä.

- Huolehdimme kaupungin viestinnästä ja markkinoinnista. Koordinoimme sisäistä ja ulkoista viestintää.
- Ylläpidämme ja kehitämme kaupungin viestintäkanavia, mm. verkkopalveluita, sosiaalisen median kanavia ja Raisio tiedottaa -lehteä.
- Tuemme toimialoja viestinnässä ja koulutamme oman työn ohella viestintää tekeviä.
- Rakennamme positiivista kaupunkikuvaa ja Raision maine kehittyy.

Toiminta vuonna 2026

Mahdollistamme toimivat digitaaliset viestintäkanavat. Uudistamme valtuustokauden aikana raisio.fi -verkkopalvelun käyttäjälähtöisesti.

Edistämme viestintäkulttuurin muutosta sisäisesti. Järjestämme henkilöstölle koulutuksia ja opastusta viestintävälineiden käyttöön.

Edistämme strategianmukaista ja asukaslähtöistä tapahtumasuunnittelua ja -osaamista. Rekrytoimme valtuustokauden aikana tapahtumakoordinaattori. Koordinaattorin tehtävänä on tuottaa sisäisille ja ulkoisille tapahtumajärjestäjille ohjeet sekä lisätä kohtaamisia ja positiivista alueellista näkyvyyttä.

Yhdessä päätöksentekopalveluiden kanssa toteutamme asukasbudjettia.

4.1.2.3. KH, konserni: Ulkoiset määrärahat

Kokonaismäärärahat (€)			
Vuosi	Menot	Tulot	Netto
TP2024	-6 848 329 €	1 361 063 €	-5 487 266 €
TAM2025	-7 695 238 €	1 768 823 €	-5 926 415 €
TA2026LTK	-7 802 052 €	1 809 897 €	-5 992 156 €
TA2026KH	-7 882 652 €	1 843 897 €	-6 038 756 €
TA2026			0 €

4.1.2.4. KH, konserni: Budjettiyhteenveto, ulkoiset

Selite	TP2024	TA2025	TAM2025	TA2026 LTK	TA2026 KH
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	54 705	53 823	53 823	16 223	16 223
Maksutuotot	1 907				
Tuet ja avustukset	287 855	200 000	200 000	273 674	307 674
Vuokratuotot	2 984	4 000	4 000	4 000	4 000
Muut toimintatuotot	1 013 612	1 511 000	1 511 000	1 516 000	1 516 000
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	1 361 063	1 768 823	1 768 823	1 809 897	1 843 897
TOIMINTAKULUT					
Palkat ja palkkiot	-2 530 619	-2 701 355	-2 701 355	-2 764 652	-2 764 652
Eläkekulut	-474 020	-566 104	-566 104	-556 643	-556 643
Muut henkilösivukulut	-81 502	-86 984	-86 984	-119 986	-119 986
Henkilöstökulut yhteensä	-3 086 140	-3 354 442	-3 354 442	-3 441 281	-3 441 281
Palvelujen ostot	-2 855 937	-3 198 440	-3 198 440	-3 289 746	-3 320 346
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-205 837	-277 102	-277 102	-204 272	-204 272
Avustukset	-57 752	-50 000	-50 000	-65 000	-65 000
Vuokrat	-481 008	-556 336	-556 336	-536 336	-536 336
Muut toimintakulut	-161 655	-258 917	-258 917	-265 417	-315 417
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-6 848 329	-7 695 238	-7 695 238	-7 802 052	-7 882 652
TOIMINTAKATE	-5 487 266	-5 926 415	-5 926 415	-5 992 156	-6 038 756

4.1.2.5. KH, konserni: Budjettiyhteenveto, ulkoiset ja sisäiset

Selite	TP2024	TA2025	TAM2025	TA2026 LTK	TA2026 KH
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	2 080 044	2 562 397	2 562 397	2 682 064	2 682 064
Maksutuotot	1 907				
Tuet ja avustukset	287 855	200 000	200 000	273 674	307 674
Vuokrat	2 984	4 000	4 000	4 000	4 000
Muut toimintatuotot	1 013 612	1 511 000	1 511 000	1 516 000	1 516 000
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	3 386 402	4 277 397	4 277 397	4 475 738	4 509 738
TOIMINTAKULUT					
Palkat ja palkkiot	-2 531 019	-2 701 355	-2 701 355	-2 764 652	-2 764 652
Eläkekulut	-474 020	-566 104	-566 104	-556 643	-556 643
Muut henkilösivukulut	-81 502	-86 984	-86 984	-119 986	-119 986
Henkilöstökulut yhteensä	-3 086 540	-3 354 442	-3 354 442	-3 441 281	-3 441 281
Palvelujen ostot	-3 097 644	-3 487 366	-3 487 366	-3 552 956	-3 583 556
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-206 174	-277 102	-277 102	-204 272	-204 272
Avustukset	-57 752	-50 000	-50 000	-65 000	-65 000
Vuokrat	-1 119 685	-1 135 560	-1 135 560	-1 198 700	-1 198 700
Muut toimintakulut	-161 655	-258 917	-258 917	-265 417	-315 417
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-7 729 450	-8 563 388	-8 563 388	-8 727 627	-8 808 227
TOIMINTAKATE	-4 343 048	-4 285 990	-4 285 990	-4 251 888	-4 298 488

4.1.2.6. Kaupunginhallitus/muu rahoitus

Ulkoiset määrärahat	TP2023	TP2024	TA2025	TAM2025	TA2026
tulot	702 921	853 427	1 510 000	1 510 000	1 510 000
menot	-37 946	-89 153	-141 000	-141 000	-201 000
netto	664 975	764 274	1 369 000	1 369 000	1 309 000
MUUT TOIMINTATULOT					1 510 000
- 3510 Pysyvien vastaavien myyntivoitot					1 500 000
- 3530 Muut tulot					10 000
MUUT TOIMINTAMENOT					201 000
ELÄKEKULUT					
- 4112 Tasausmaksu					0
Kevan budjetointiohjeen mukainen korotus alkuperäiseen arvioon					
AVUSTUKSET					
- 4740 Avustukset yhteisöille					15 000
Raisio Loimu ry velkapääoman alentaminen					
MUUT TOIMINTAKULUT					
- 4940 Muut toimintakulut					20 000
Perintäkulut					
TYÖLLISTYMISTÄ EDISTÄVÄT TOIMET					
- 4950 Kaupungin kesätyöt -varaus, yritysten kesätyösetelit, kesäyrittäjyyden kurssipaikat, harjoittelijat					150 000
HANKKEET JA PROJEKTIT					
- 4958 Seudullinen Urheiluakatemia					16 000

4.1.3. Kaupunginhallitus: Kh, kaupunkikehitys

4.1.3.1. Kaupunkitasoiset Elinvoima- ja kilpailukykytoimialan strategiset ja sitovat tavoitteet

Elinvoima ja vetovoima				
Valtuustokauden tavoite	Toiminnallinen tavoite	Kärkitoimenpide	Mittarit	Vastuutaho
Kehitämme joukkoliikenteen saavutettavuutta ja luomme edellytyksiä henkilöjunaliikenteen käynnistymiselle	Edistämme lähi- ja kaukojunaliikenteen käynnistämistä Raisiossa.	-	Vuonna 2026 Nuorikkalan seisakkeen investointipäätös tehty (K/E). Vuonna 2027 sopimus kaukojunaliikenteen käynnistymisestä. Vuonna 2028 kaukojunaliikenne käynnistyy Raisiossa.	Elinvoima- ja kilpailukykytoimiala
		Kehitämme olemassa olevien sisäisten joukkoliikennelinjojen saavutettavuutta seuraavalle sopimuskaudelle 2028 alkaen. Yhdistämme mahdollisimman vaikuttavasti ja kattavasti raisiolaiset käyttäjät joukkoliikenteen äärelle.	Vuonna 2026: sisäisten joukkoliikennelinjojen muutokset ja päivitystarpeet hyväksytty.	Elinvoima- ja kilpailukykytoimiala
Rakennamme elinvoimaisen ja turvallisen kaupunkikeskustan sekä varmistamme sujuvan liikkuksen tieremontin aikana	Kehitämme kaupunkikeskustan viihtyisyyttä ja turvallisuutta.	Parannamme keskustan koettua turvallisuuden tunnetta.	Turvallisuuskysely toteutettu (K/E). Koettu turvallisuuden tunne paranee.	Elinvoima- ja kilpailukykytoimiala
	Luomme uuden vetovoimaisen ja vehreän kaupunkikeskustan.	Sitoutamme yhteistyökumppaneita ja jatkotoimiamme yhteistyön mahdollisuuksia uuteen keskustaan.	Keskustan asemakaavoitus etenee. Ensimmäiset uudisrakentamisen yhteiskehittämissopimukset tehtynä.	Elinvoima- ja kilpailukykytoimiala
	Varmistamme sujuvan liikkuksen Väylän kanssa E18 Raision keskustasta - hankkeen aikana.	Ohjaamme aktiivisesti E18-projektia osana hankkeen allianssia. Toteutamme aktiivista viestintää yhdessä Väylän kanssa.	Toteutamme aktiivista viestintää yhdessä Väylän kanssa.	Elinvoima- ja kilpailukykytoimiala

Toteutamme ja edistämme rohkeita kasvuinvestointeja	Luomme uuden vetovoimaisen ja vehreän kaupunkikeskustan.	Sitoutamme yhteistyökumppaneita ja jatkokartoitamme yhteistyön mahdollisuuksia uuteen keskusta.	Keskustan asemakaavoitus etenee. Ensimmäiset uudisrakentamisen yhteiskehittämissopimukset tehtynä.	Elinvoima- ja kilpailukykytoimiala
	Varmistamme sujuvan liikunnan Väylän kanssa E18 Raision keskusta - hankkeen aikana.	Ohjaamme aktiivisesti E18-projektia osana hankkeen allianssia. Toteutamme aktiivista viestintää yhdessä Väylän kanssa.	Toteutamme aktiivista viestintää yhdessä Väylän kanssa.	Elinvoima- ja kilpailukykytoimiala

Hyvinvointi ja aktiivisuus

Valtuustokauden tavoite	Toiminnallinen tavoite	Kärkitoimenpide	Mittarit	Vastuutaho
Jatkamme merellisen Raision monipuolista kehittämistä	Kehitämme aluetta palvelemaan ensisijaisesti vapaa-aikaa ja virkistystoimintaa.	Ranta-alueen jatkokehittäminen palvelemaan entistä paremmin vapaa-aikaa, tapahtumia ja veneilyä. Vakiinnutamme Playa del Raision vapaa-aikaa ja festivaalien pitämistä palvelevana alueena.	Vuonna 2026: Valtuusto käy lähetekeskustelun kokonaissuunnitelmasta ja kehittämistyötä toteutetaan valtuustossa hyväksyttävän kokonaissuunnitelman pohjalta. Asukasbudjetoinnin ehdotusten toteutusta jatketaan.	Elinvoima- ja kilpailukykytoimiala
Mahdollistamme kulttuurin, liikunnan ja ulkoilun ilon kaikenikäisille	-	Vahvistamme kaupungin viherrakenteen ilmastokestävyyttä monipuolisella lajistolla. Varmistamme kansallisen ennallistamissuunnitelman mukaisen viherpeitteisyyden toteutumisen kaupungin kasvaessa.	Kaupunkiympäristössä sekä lähimetsissä tehtävät toimenpiteet. Saavutettavuuden/esteettömyyden parantamiseksi tehdyt toimenpiteet.	Elinvoima- ja kilpailukykytoimiala

Kestävä kasvu

Valtuustokauden tavoite	Toiminnallinen tavoite	Kärkitoimenpide	Mittarit	Vastuutaho
Kasvatamme kaupunkia kestävyys, ekologisuus ja luonnon monimuotoisuus huomioiden	Edistämme luonnon monimuotoisuutta. Ilmastonmuutoksen vaikutusten ennakointi kasvavassa kaupungissa.	Lumo-toimenpiteiden lisääminen ympäristöohjelmaan. Hyödynnämme valuma-alue selvitystä ja hulevesiohjelmaa alueiden suunnittelussa riittävien hulevesien hallintaan sopivien alueiden osoittamiseksi.	Lumo-toimenpiteet lisätään ympäristöohjelmaan (K/E). Toteutuneiden hankkeiden lukumäärä.	Kaupunkikehityspalvelut Elinvoima- ja kilpailukykytoimiala
Meillä on helppo kotoutua	Parannamme nuorten ja vieraskielisten asiakkaiden työelämävalmiuksia ja työllistymistä.	Toteutamme oppisopimuskoulutuksen ja työkokeilun prosessimallin laaja-alaisesti koko kaupunkia kattavasti. Selvitämme vieraskielisten täysikäisten asiakkaiden perusopetusvalmiuksia.	Mittari: työllisyystilastot ja kirjallinen raportti prosessin käyttöönotosta.	Elinvoima- ja kilpailukykytoimiala

Osallisuus ja toimintakulttuuri

Valtuustokauden tavoite	Toiminnallinen tavoite	Kärkitoimenpide	Mittarit	Vastuutaho
Otamme asukkaat ja sidosryhmät huomioon viestinnässä, suunnittelussa ja päätöksenteossa	-	Toteutamme valmistelua ja suunnittelua yhteistyössä eri sidos- ja kohderyhmien kanssa.	Yleisötilaisuudet (lkm), yritystilaisuudet (lkm), työryhmät/työpajat (lkm), viestinnälliset toimenpiteet, kuvaus toimenpiteistä.	Elinvoima- ja kilpailukykytoimiala

4.1.4. Kh, kaupunkikehityksen strategiset ja sitovat tavoitteet

Elinvoima ja vetovoima				
Valtuustokauden tavoite	Toiminnallinen tavoite	Kärkitoimenpide	Mittarit	Vastuutaho
Hyödynnämme tietoa tehokkaasti päivittäisessä työssä ja päätöksenteossa	Vaikutamme Raision houkuttelevuutta lisääviin vetovoimatekijöihin ja mielikuviin.	Seuraamme erilaisia muuttohalukkuus- ja vetovoimatutkimuksia ja teemme niistä oikeasuuntaisia johtopäätöksiä sekä toimenpiteitä.	Muuttohalukkuustutkimus on tilattu ja läpikäyty kaupungin johtoryhmässä sekä kaupunkikehitysjaoissa v. 2026 aikana.	Kaupunkikehityspalvelut yhteistyössä viestintäpalveluiden kanssa.
		Luodaan maaomaisuuden hallintaan sopimusportfolio, jolle asetetaan taloudelliset tavoitteet vuokrasopimustyypeittäin.	Portfolio tehty, K/E	Maankäyttö- ja asumispalvelut
		Seuraamme kaupungin keskeisiä asumisen, yrittämisen, työllisyyden ja rakentamisen tunnuslukuja.	MDI Kuntakortin dynamiikkamittariston sekä muiden vastualueen tilastojen seuranta kuukausittain kaupunkikehityspalveluiden johtoryhmässä sekä päätöksentekoeleimissä.	Kaupunkikehityspalvelut
Otamme asukkaat ja sidosryhmät huomioon viestinnässä, suunnittelussa ja päätöksenteossa / Hyödynnämme tietoa tehokkaasti päivittäisessä työssä ja päätöksenteossa	Varmistamme asiakastytyväisyyden ja asiakaspalvelun laadun	Toteutamme palvelualuekohtaiset toimenpiteet tyytyväisyyden ja laadun varmistamiseksi.	Toteutamme tyytyväisyyskyselyn vastualueella vuosittain, tulosten käsittely ja toimenpiteet suunnitellaan kaupunkikehityspalveluiden johtoryhmässä.	Kaupunkikehityspalvelut
Kehitämme asuinalueiden viihtyisyyttä ja turvallisuutta sekä ehkäisemme alueiden eriytymistä	Tuemme viihtyisän ja monipuolisen elinympäristön kehittymistä.	Edistämme viihtyisän elinympäristön säilymistä, lisäämistä ja kehittämistä.	Osallistuminen asiantuntija- tai lupaviranomaisroolissa toimenpidettä vastaaviin prosesseihin.	Palvelualueet
		Varmistamme rakennetun ympäristön terveellisuuden, turvallisuuden ja viihtyisyyden.	Osallistuminen asiantuntija- tai lupaviranomaisroolissa toimenpidettä vastaaviin prosesseihin.	Palvelualueet

Hyödynnämme tietoa tehokkaasti päivittäisessä työssä ja päätöksenteossa / Otamme asukkaat ja sidosryhmät huomioon viestinnässä, suunnittelussa ja päätöksenteossa	Kehitämme jatkuvasti asiakas- ja palvelu-prosessejamme.	Läpikäymme prosessit järjestelmällisesti ja kattavasti (kartoitus, mahdolliset kehitystoimenpiteet, toteutus).	1-2 palveluprosessin läpikäyminen per palvelualue per vuosi. Mittari: Prosessikuvaus.	Kaupunkikehityspalvelut
Toteutamme ja edistämme rohkeita kasvu-investointeja	Jatkamme merellisen Raision monipuolista kehittämistä.	Toteutamme tarvittavat toimenpiteet kaavallisen, maankäytöllisen, luvituksen ja valvonnan osalta merellisen Raision kokonaisvaltaiseksi kehittämiseksi.	Alueen kaavoituksen eteneminen, maankäytön toimenpiteiden kuvaus, toteutetut tutkimukset, suunnitelmat, tarkastukset ja luvat.	Kaupunkikehityspalvelut
	Rakennamme elinvoimaisen ja turvallisen kaupunkikeskustan sekä varmistamme sujuvan liikkumisen tieremontin aikana.	Toteutamme tarvittavat toimenpiteet kaavallisen, maankäytöllisen, luvituksen ja valvonnan osalta keskustan kokonaisvaltaiseksi kehittämiseksi.	Alueen kaavoituksen eteneminen, maankäytön toimenpiteiden kuvaus, toteutetut tutkimukset, suunnitelmat, tarkastukset ja luvat.	Kaupunkikehityspalvelut

4.1.4.1. Kh, kaupunkikehitys: Perustehtävät, palvelulupaukset ja toiminta vuonna 2026

KH, kaupunkikehityksen vuosi 2026

Kaupunkikehityspalvelut on kokenut viime vuosina merkittäviä organisatorisia muutoksia. Tuoreimmat näistä linkittyvät TE-palveluiden siirtoon kuntiin, jonka yhteydessä noin 30 asiantuntijaa siirtyi valtiolta Raision kaupungin palkkalistoille. Raisio toimii Turun työllisyysalueen läntisten kuntien toiminta-alueena ja järjestää lakisääteisen lähipalvelun yhteensä kuudelle alueen kunnalle. Yhtä lailla kunnan kotoutumispalvelua järjestetään läntisen Turun seudun viidelle kunnalle. Toimintaympäristön osalta vallitseva kehno työllisyystilanne sekä vieraskielisen asukaskunnan kasvu vaikuttavat erityisesti yritys- ja työllisyyspalveluiden tekemiseen merkittävästi myös vuoden 2026 aikana.

Kaupunki kasvaa ja kehittyy edelleen vauhdilla. Maankäytön ja kaavoituksen näkökulmasta painopiste on ollut kaupungin palveluverkon toteuttamisessa kaavoituksen ja maankäytön keinoin.

E18-hankkeen rahoituksen varmistuttua keskustan asemakaavoituksessa tullaan ottamaan konkreettisia edistysaskelia vuoden 2026 aikana. Tavoitteena on saada vietyä asemakaavoitusta vaiheittain eteenpäin sekä löytää ensimmäiset soveltuvat yhteiskehittämisen kumppanit tulevaan keskusta-alueeseen.

Yleiskaavan päivitystyötä edistetään vuoden 2026 aikana. Talousarviossa on esitetty yleiskaavoitukseen

määräaikaiseen projektiin vakanssia, jotta yleiskaavoituksen suunnittelu ja edistäminen nopeutuu. Päivityksen alla on myös asunto- ja maapoliittinen ohjelma sekä linjaukset, joilla pyritään luomaan selkeä, nykyaikainen sekä taloudellinen runko tuleviin tontinluovutuksiin ja maankäytön toimintaan.

Pakolaisina Raisioon muuttavista henkilöistä kaupunki saa KEHA-keskukselta niin sanottua laskennallista korvausta, jolla katetaan näiden henkilöiden kotoutumista tukevaa palvelua ja toimenpiteitä. Talousarvioon on arvioitu vuoden 2025 laskennallisten korvausten määräksi 900.000 euroa, mutta toteuma tulee olemaan n. 1.8 - 2.0 M€. Vuodelle 2026 arvioidaan korvausten määräksi kuitenkin n. 1.4 M€, sillä valtion toimenpiteet tulevat pudottamaan maksettavia korvauksia jonkin verran. Korvausten käyttöä on allkoitu muun muassa kotouttamisohjelman mukaisiin toimenpiteisiin ja eri palvelualueille. Allokointeja tehdään erityisesti sivistys- ja vapaa-aikapalveluiden puolelle.

Lupalautakunnan vuoteen 2026 on odotettavissa joitain muutoksia aikaisempiin vuosiin nähden. Pieneläinpäivystyksen uudistunut seutuhankinta ja sopimus ovat voimassa vuoden 2025 alusta alkaen, jolloin edelliskaudella ollut toimija vaihtuu toiseen. Hankinnasta on valitettu markkinaoikeuteen. Päätöstä valitukseen liittyen odotetaan loppuvuodesta 2026, joten toiminta päivystyksen osalta jatkuu nykyisen kaltaisena vähintäänkin pitkälle ensi vuoteen. Lupalautakunta edistää omalta osaltaan kaupungin ilmastotyötä, jonka keskeisenä ohjenuorana toimii hyväksytty ympäristöohjelma. Ympäristöohjelman päivitystä tehdään parhaillaan ja se tuodaan päätöksentekoon alkuvuodesta 2026.

4.1.4.2. Olennaiset talousarvioon vaikuttavat muutokset

Kaupunkikehityspalvelut

Tavoitteena on edelleen jatkaa toiminnan monipuolista kehittämistä ja sitä kautta luoda edellytyksiä kestäväälle kasvulle. Syyskuussa 2025 valmistuneen kaupunkistrategian pohjalta vastuualueen painopisteet ovat selkeät ja painottuvat toiminnan yleisen kehittämisen ohella erityisesti viihtyisän ja turvallisen kaupunkikuvan rakentamiseen, keskustan kokonaisvaltaiseen kehittämiseen sekä kotoutumiseen. Tuore strategia näkyy palvelualueelle esitetyissä määrärahoissa sekä vakansseissa.

Maankäyttö- ja asumispalvelut

Maankäyttö- ja asumispalvelut varautuu yleiskaavatyön toteuttamiseen kolmevuotisella projektilla ja siihen resursoitavalla kaavoituksen vakanssilla. Raision yleiskaava on tavoitevuotensa osalta vanhentunut v.2020 ja yleiskaavan päivittäminen ja työn edistäminen ovat keskeisiä, jotta eri kaavatasot muodostavat eheän ja yhtenäisen kokonaisuuden ilman merkittäviä ristiriitoja. Vakanssista muodostuu arviolta n. 75.000 euron suuruinen vuotuinen kustannus.

Rakentamisessa eletään edelleen matalasuhdannetta, mutta kysyntää on edelleen paikallisesti ja yksittäisiä isompiakin hankkeita on jo käynnistynyt Raisiossa. Yritystonttien kysyntä on ollut matalasuhdanteessakin vahvaa. Edellä mainitut seikat luovat uskoa myös tuleville tontinluovutuksille, jotka kumuloivat kasvua niin kaupungin maanvuokra- kuin lupatuloihinkin. Maanvuokratulojen arviota on korotettu 285.000 eurolla ylöspäin.

Yritys- ja työllisyyspalvelut

Raisio järjestää lakisääteisen lähipalvelun itselleen sekä läntisille Turun seudun kunnille. Muutos ei ole tapahtunut kustannusneutraalisti, eli kaupungin saamat valtionosuudet eivät kata täysimääräisesti palvelun järjestämisestä koituvia kustannuksia. Varsinkin henkilöstöresurssien riittävyys on haaste nykyisessä vaikeassa työmarkkinatilanteessa, tämä näkyy myös kunnan maksuosuudessa työttömyysetuuksien kustannuksista. Työllisyyspalvelut on kuitenkin kansallisesti tarkastellen pyritty tekemään erittäin kustannustehokkaasti koko työllisyysalueella. Läntisen toiminta-alueen kokonaisuus

tuo itsessään synergiaa ja kustannussäästöjä, kun toimintaa suunnitellaan ja toteutetaan yhteensä kuuden kunnan voimin. Suuri määrä uusia vieraskielisiä raisiolaisia edellyttää myös panostamista kotoutumispalveluihin. Tehokkuutta ja kustannussäästöjä pyritään saamaan tuottamalla kotoutumispalvelut useammalle kunnalle.

Toiveissa on suhdannetilanteen parantuminen vuonna 2026. Yritystoiminnan elpyminen parantaa myös työllisyyttä. Ensi vuodelle on esitetty useita vakansseja, joista kuitenkin merkittävä osa on nykyisten jo palvelussa työskentelevien määräaikaisten vakanssien jatkoja. Yksi työllisyysohjaajan vakanssi on käytännössä katsoen uusi vakanssi.

4.1.4.3. Kh, kaupunkikehitys: Ulkoiset määrärahat

Kokonaismäärärahat (€)			
Vuosi	Menot	Tulot	Netto
TP2024	-3 491 798 €	3 942 057 €	450 259 €
TAM2025	-9 287 196 €	5 696 755 €	-3 590 441 €
TA2026LTK	-10 394 823 €	6 645 811 €	-3 749 012 €
TA2026KH	-10 544 391 €	6 645 811 €	-3 898 580 €
TA2026	0 €	0 €	0 €

4.1.4.4. Kh, kaupunkikehitys: Budjettiyhteenvedo, ulkoiset

Selite	TP2024	TA2025	TAM2025	TA2026 LTK	TA2026 KH
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	492 291	2 520 755	2 520 755	3 194 411	3 194 411
Maksutuotot	48 475	76 000	76 000	87 000	87 000
Tuet ja avustukset	654 123			14 400	14 400
Vuokratuotot	3 099 014	3 100 000	3 100 000	3 350 000	3 350 000
Muut toimintatuotot	31 995				
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	4 325 899	5 696 755	5 696 755	6 645 811	6 645 811
TOIMINTAKULUT					
Palkat ja palkkiot	-1 627 929	-2 426 860	-2 426 860	-2 991 009	-3 114 009
Eläkekulut	-323 600	-472 686	-472 686	-586 758	-607 988
Muut henkilösivukulut	-55 895	-78 145	-78 145	-129 810	-135 148
Henkilöstökulut yhteensä	-2 007 424	-2 977 691	-2 977 691	-3 707 577	-3 857 145
Palvelujen ostot	-1 028 048	-3 575 853	-3 575 853	-3 388 827	-3 388 827
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-106 282	-146 470	-146 470	-109 610	-109 610
Avustukset	-852 229	-2 184 123	-2 184 123	-2 650 930	-2 650 930
Vuokrat	-103 832	-221 060	-221 060	-256 371	-256 371
Muut toimintakulut	-23 015	-182 000	-182 000	-281 508	-281 508
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-4 120 831	-9 287 196	-9 287 196	-10 394 823	-10 544 391
TOIMINTAKATE	205 068	-3 590 441	-3 590 441	-3 749 012	-3 898 580

4.1.4.5. Kh, kaupunkikehitys: Budjettiyhteenvedo, ulkoiset ja sisäiset

Selite	TP2024	TA2025	TAM2025	TA2026 LTK	TA2026 KH
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	520 978	2 568 755	2 568 755	3 240 536	3 240 536
Maksutuotot	48 475	76 000	76 000	87 000	87 000
Tuet ja avustukset	654 123			14 400	14 400
Vuokrat	3 643 925	3 644 911	3 644 911	3 917 543	3 917 543
Muut toimintatuotot	31 995				
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	4 899 497	6 289 666	6 289 666	7 259 479	7 259 479
TOIMINTAKULUT					
Palkat ja palkkiot	-1 627 929	-2 426 860	-2 426 860	-2 991 009	-3 114 009
Eläkekulut	-323 600	-472 686	-472 686	-586 758	-607 988
Muut henkilösivukulut	-55 895	-78 145	-78 145	-129 810	-135 148
Henkilöstökulut yhteensä	-2 007 424	-2 977 691	-2 977 691	-3 707 577	-3 857 145
Palvelujen ostot	-1 102 087	-3 703 007	-3 703 007	-3 521 689	-3 521 689
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-108 792	-147 120	-147 120	-111 410	-111 410
Avustukset	-852 229	-2 184 123	-2 184 123	-2 650 930	-2 650 930
Vuokrat	-291 956	-392 638	-392 638	-392 472	-392 472
Muut toimintakulut	-23 015	-182 000	-182 000	-281 508	-281 508
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-4 385 504	-9 586 578	-9 586 578	-10 665 586	-10 815 154
TOIMINTAKATE	513 994	-3 296 912	-3 296 912	-3 406 107	-3 555 675

Maankäyttö- ja asumispalvelut

Perustehtävä ja palvelulupaus

Maankäyttö- ja asumispalvelut vastaa maankäyttö- ja rakennuslain mukaisten kaavojen laatimisesta, asumisen laaja-alaisesta seurannasta sekä valmistelusta, mittaus-, paikkatieto- ja kiinteistönmuodostuspalveluista, kiinteistörekisterinpidosta sekä hallinnoi kaupungin maaomaisuutta.

Palvelulupaus:

Tuemme aktiivisesti toiminnallamme sekä onnistuneella maapolitiikalla kaupungin kokonaiskehitystä. Työskentelemme laadukkaasti, ketterästi ja tasapuolisesti asiakkaidemme hyväksi.

Toiminta vuonna 2026

Maankäyttö- ja asumispalveluiden vuosi 2025 oli kiireinen ja tuloksekas. Vuoden aikana saatiin kontakteja toimijoihin, jotka eivät Raisiossa ole aiemmin toimineet. Kaupungin strategia on päivitetty ja keskitymme jatkamaan strategian mukaisten asioiden kehittämistä. Keskeiset maanhankinnat kaupungin omiin tarpeisiin on tehty, joten painopiste tulee vuonna 2026 olemaan kaupungin omistamien alueiden kehittämisessä. Keskustan kehittämisen osalta olemme saaneet suuntaviivat, joiden mukaan suunnittelutyötä jatketaan. Sataman kehittämistä jatketaan kokonaissuunnitelman tekemisellä, jossa olemme mukana valmistelussa. Tulevana vuonna jatkamme Itä-Somersojan yritysalueen aktiivista kehittämistä ja jatkamme keskusteluja esimerkiksi datakeskushankkeen osalta. Kaupunki tarvitsee lisää yritysalueita ja kaavoitus tällä alueella aloitetaan vuoden 2026 aikana.

Palvelualueella on laajalti stabiili tilanne, jossa niin kaupungin strategia kuin talousarviossa asetetut tavoitteet ohjaavat tekemistä. Toimintaa kehitetään yhdessä muiden palvelualueiden kanssa ja erityistä huomiota kiinnitetään sisäisen prosessin sujuvoittamiseen, tiedonkulkuun sekä hyvään yhteistyöhön palvelualueiden välillä. Tuleva vuosi 2026 pitää edelleen sisällään palveluverkon kehittämistä, keskustan ja satama-alueen kaavoitustyötä sekä laajaa tonttimyyntiä suhdanteen sen salliessa. Tavoitteena on kasvattaa kaupungin tarjoamien tonttien kokonaismäärää, sillä kysyntä on suhdanteesta huolimatta ollut varsin positiivista viime aikoina. Kehitystyötä ja kouluttautumista jatketaan palvelualueen sisällä ja työntekijöiden roolituksia täsmennetään, jotta palvelun toiminta pystyy vastaamaan parhaimmalla mahdollisella tavalla kehittyvän kaupungin haasteisiin.

Kaupungin asunto- ja maapoliittisen ohjelman ja linjausten päivittäminen on toteutettu valmiiksi vuoden 2026 aikana. Palveluosaston taksat on myös päivitetty. Alueidenkäyttölaki on otettu käyttöön ja kannustamme henkilöstöämme kouluttautumaan tarpeen mukaan lain muutoksissa.

Elinvoima ja vetovoima				
Valtuustokaude n tavoite	Toiminnallinen tavoite	Kärkitoimenpide	Mittarit	Vastuutaho
Pidämme huolen, että Raisio on haluttu paikka asua ja tehdä bisnestä	Laadimme kaupunkistrategiaan nojautuvat asunto- ja maapoliittiset ohjelmat.	Laadimme osallistaen Raision kaupungin asunto- ja maapoliittiset ohjelmat tarkentamaan kaupunkisuunnittelulle asetettavia toimenpiteitä, tavoitteita sekä periaatteita.	Asunto- ja maapoliittinen ohjelma on hyväksytty vuoden 2026 aikana (K/E).	Maankäyttö- ja asumispalvelut, Kaavoituspalvelut
	Toteutamme monipuolista, ympäristöltään laadukasta ja poikkeihallinnollisessa yhteistyössä valmisteltua maankäytön ja kaavoituksen suunnittelua.	Kaavoituksen ja maankäytön keinot osana organisaation läpileikkaavaa yhteistyötä. Kaupungin strateginen maanhankinta keskittyy tuleville asumisen, yritystoiminnan sekä palveluverkon kehittämisalueille. Maankäytössä ja kaavoituksessa huomioidaan monipuolisesti niin organisaation, sidosryhmien kuin muun kysynnän tarpeet.	Kaavahankekohtaiset toimenpiteet sekä prosessikuvaus osana kaavojen päätöksentekoa.	Kaavoituspalvelut
	Toteutamme pitkän aikavälin suunnittelua uusista ja kehittyvistä asuin- ja yritysalueista.	Myllyn sekä Isosuon alueiden tarkempi visiointi.	Mittarit: tarkentavat suunnitelmat tehty vuoden 2026 aikana.	Maankäyttö- ja asumispalvelut, Kaavoituspalvelut
	Vaikutamme Raision houkuttelevuutta lisääviin vetovoimatekijöihin ja mielikuviin.	Pidämme tonttitarjonnan monipuolisena ja riittävänä erilaisiin tarpeisiin.	Kaavoitusohjelman mukainen tavoite tonttitarjonnalle: riittävästi erimuotoisia asumisen ja yritystoiminnan tontteja tarjolla. Mittarit: tarjolla olevat k-m2/v, tonttivaranto 31.12. (kpl) sekä luovutettujen tonttien määrä (kpl).	Maankäyttö- ja asumispalvelut

Rakennamme elinvoimaisen ja turvallisen kaupunkikeskustan sekä varmistamme sujuvan liikkumisen tieremontin aikana	-	Uudet kaava-alueet tiivistävät kaupunkirakennetta ja sijoittuvat hyvien liikenneyhteyksien varrelle, joukkoliikenneakseliin tukeutuen.	Kaavahankekohtaiset tavoitteet valmistellaan kaavoitusohjelmassa kaupunginhallituksen hyväksyttäväksi. Tavoitteet on valmisteltu kaavoitusohjelman yhteydessä (K/E).	Kaavoituspalvelut yhdessä kaupunkikehitysjohtajan kanssa
	-	Keskusta-alueen keskeisten maanomistajien kanssa tehtävä yhteinen kehitystyö.	Maanomistajien kanssa käyty yksittäin neuvotteluja keskustan kehittämisen vaikutuksista heidän kiinteistöihinsä ja tulevista mahdollisuuksista. Yhteistyö keskusta-alueesta kiinnostuneiden uusien yritysten ja yhteisöjen kanssa.	Maankäyttö- ja asumispalvelut
	Kehitämme rohkeasti kaupunkikeskustaa maankäytön ja kaavoituksen keinoin, ympäristöarvot huomioiden.	Keskustan asemakaavoitus etenee. Ensimmäiset yhteiskehittämisen toimijat on valittu.	Keskustan kehittämissuunnitelma etenee. Valtuustoseminaari keskustan kehittämisestä järjestetty vuoden 2026 aikana (K/E).	Maankäyttö- ja asumispalvelut sekä kaavoituspalvelut.
	Toteutamme aktiivisesti ja laadukkaasti tulevan yleiskaavatyön valmistelua.	Kartoitamme laajalti yleiskaavatyön selvitystarpeet. Huomioimme maankäytönsuunnittelussa seudullisesti jatkuvat viheryhteydet, saavutettavat viheralueet sekä paikannamme säilytettävät alueet.	Yleiskaavoituksen vireilletulo + OAS tuodaan päätöksentekoon vuoden 2026 aikana. Kaavoitettujen asuinalueiden ja viheryhteyksien välisten etäisyyksien sekä katkeamattomien kulkuyhteyksien arviointi osana tavoiteraportointia.	Kaavoituspalvelut

Hyvinvointi ja aktiivisuus

Valtuustokauden tavoite	Toiminnallinen tavoite	Kärkitoimenpide	Mittarit	Vastuutaho
Jatkamme merellisen Raision monipuolista kehittämistä	-	Edistämme alueella vireillä olevia ja suunnitteilla olevia kaavahankkeita.	Kaavahankkeiden eteneminen kaavoitusohjelmassa esitetyn prosessikaavion ja aikataulun mukaisesti.	Kaavoituspalvelut

	Alueen kokonaisvaltainen kehittäminen.	Edistämme omalta osaltamme kehittämissuunnitelman laadintaa.	Valtuusto on hyväksynyt kehittämissuunnitelman (K/E).	Kaupunkikehityspalvelut
--	--	--	---	-------------------------

Osallisuus ja toimintakulttuuri

Valtuustokauden tavoite	Toiminnallinen tavoite	Kärkitoimenpide	Mittarit	Vastuutaho
Hyödynnämme tietoa tehokkaasti päivittäisessä työssä ja päätöksenteossa	Edistämme palvelun sisäistä tiedonkulkua ja prosessien kehittämistä sekä tehostamista.	Palvelun vuosikellon käyttöönotto, prosessikuvausten selkeyttäminen.	Vuosikello otettu käyttöön. Pulssikyselyn palautteiden läpikäynti ja kehittämistoimenpiteet.	Maankäyttö- ja asumispalvelut, Kaavoituspalvelut
Otamme asukkaat ja sidosryhmät huomioon viestinnässä, suunnittelussa ja päätöksenteossa	Edistämme kuntalaisten osallisuutta kaavahankkeissa.	Proaktiiviset toimenpiteet vuorovaikutuksen lisäämiseksi. Kaavoituskatsauksen ja -prosessin esittely, aktiivinen tiedotus.	Kaavojen nähtävilläolopäivät (kpl) sekä asianosaisia osallistavat kyselyt, työpajat sekä info- ja keskustelutilaisuudet (kpl).	Kaavoituspalvelut
Panostamme henkilöstön osaamiseen ja hyvinvointiin	Edistämme palvelun sisäistä tiedonkulkua ja prosessien kehittämistä sekä tehostamista.	Palvelun vuosikellon käyttöönotto, prosessikuvausten selkeyttäminen.	Vuosikello otettu käyttöön. Pulssikyselyn palautteiden läpikäynti ja kehittämistoimenpiteet.	Maankäyttö- ja asumispalvelut, Kaavoituspalvelut

Tunnusluvut

	TP2022	TP2023	TP2024	TA2025	TA2026
Yritystonttivaranto 31.12. (kpl)	26	23	28	20	22
Omakotitonttivaranto 31.12. (kpl)	34	29	29	20	22
Rivi- ja kerrostalotonttivaranto 31.12. (kpl)	5	5	3	10	30
Kaavojen nähtävillä oloapäiviä (kpl)	206	322	241	300	300

	TP2022	TP2023	TP2024	TA2025	TA2026
Asemakaavat					
Vireillä olevat 31.12. (kpl)	11	9	9	4	3
Luonnosvaiheessa olevat 31.12. (kpl)	6	13	10	4	6
Ehdotusvaiheessa olevat 31.12. (kpl)	4	3	3	9	9
Valmistuneet (kpl / vuosi)	1	8	4	10	7

Yritys- ja työllisyyspalvelut

Perustehtävä ja palvelulupaus

Yritys- ja työllisyyspalvelujen perustehtävänä on edistää alueen työmarkkinoiden toimivuutta ja työllisyyttä sekä yritystoiminnan edellytyksiä varmistamalla osaavan työvoiman saatavuus. Palvelualue vastaa kaupungin yritys- ja työllisyyspalveluneuvonnasta sekä ohjaa yrittäjät tarvittaessa myös

seudullisiin neuvonnan palveluihin. Yritys- ja työllisyyspalvelut tuottaa työvoimapalvelut Turun työllisyysalueen läntisellä toiminta-alueella. Palvelualue toimii myös erilaisten hankkeiden ja yritystapahtumien osajärjestäjänä sekä yhteistyön luoja- ja kaupunkiorganisaation sisällä kuin sidosryhmien kautta. Keskeistä on myös resurssien puitteissa kehittää uusia toimintamalleja asiakkaiden palvelutarpeen mukaisesti. Kaupungin kotoutumispalvelut ovat osa yritys- ja työllisyyspalveluiden kokonaisuutta ja vastaavat sidosryhmien sekä toimialojen kanssa yhteistyössä onnistuneesta kotoutumisesta.

Palvelulupaus

Palvelut ovat laadukkaita ja asiantuntevia. Toiminta on ketterää, joustavaa ja asiakasystävällistä. Työnhakija- ja työnantaja-asiakkaat saavat yksilöllistä ja henkilökohtaista palvelua ja asiointi on helppoa. Tavoitteena on entistä yrittäjäystävällisempi kuntaorganisaatio sekä parempi kaupunki-yritys -yhteistyö. Kotoutumisen osalta Raisioon on helppo kotoutua ja päästä osaksi kaupungin palveluita ja rakenteita. Teemme tiivistä yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa. Toimintamme on poikkihallinnollista ja yhteistyökykyistä yli palvelualue- tai toimialarajojen.

Kehitämme tulosperusteisia täydentäviä hankintoja esimerkiksi työpaikkojen etsinnässä. Yhteistyössä Rasekon kanssa kehitämme työkokeilu- ja oppisopimusmallia kaupungin eri hallintokuntiin.

Toiminta vuonna 2026

Vuonna 2026 jatketaan Raision yritys- ja työllisyyspalveluiden toiminnan kehittämistä kaikilla alueilla. Raision kaupunki toimii Turun työllisyysalueen yhtenä toiminta-alueena, joka tuottaa lakisääteistä lähipalvelua yhteensä kuudelle kunnalle.

Yritys- ja työllisyyspalveluissa tarjotaan ja kehitetään palvelua työnhakijoille, yrityksille sekä maahanmuuttajille. Erityisesti työllisyydenhoidon kokonaisuus on laajentunut huomattavasti. TE-uudistus on avannut mahdollisuuden tehdä työllisyydenhoitoa entistä vaikuttavammin ja lähempänä työnantajia sekä työntekijöitä.

Vieraskielisen väestön määrä Raisiossa kasvaa koko ajan. Kotoutumispalveluiden ja työvoimapalveluiden yhteistyöllä varmistamme uusien raisiolaisten osallisuuden sekä työmarkkinoilla että muilla elämän osa-alueilla.

Lisäksi hyvinvointialueiden ja oppilaitosten kanssa tehtävää yhteistyötä tulee kehittää edelleen, tavoitteena on palvelukokonaisuus, joka aidosti edistää työllisyyttä ja osaavan työvoiman saatavuutta Raisiossa sekä luo samalla entistäkin parempaa tyytyväisyyttä yrityskentälle.

Palvelun tavoitteet

Elinvoima ja vetovoima				
Valtuustokauden tavoite	Toiminnallinen tavoite	Kärkitoimenpide	Mittarit	Vastuutaho
Pidämme huolen, että Raisio on haluttu paikka asua ja tehdä bisnestä	Vastaamme aktiivisesti yritysten rekrytointitarpeisiin. Kontaktoimme yrityksiä ja tarjoamme palveluita proaktiivisesti.	Kartoitamme alueen toimijoita tarkemmin. Järjestämme yhteisiä tapahtumia ja kehitämme niitä esimerkiksi rekrytointeihin liittyen.	Yritysten määrän kasvaminen (yrityskannan kasvu-%) ja rekrytointihaasteiden helpottuminen (työllisyystilastot). Mittarit: yrityskanta kasvaa nettomääräisesti ja työllisyystilanne paranee edelliseen vuoteen nähden.	Yritys- ja työllisyyspalveluiden johtaja, Yritys- ja työllisyyspalvelut

Kestävä kasvu				
Valtuustokauden tavoite	Toiminnallinen tavoite	Kärkitoimenpide	Mittarit	Vastuutaho
Luomme edellytykset hallitulle kasvulle ennakoivasti ja huolehdimme talouden tasapainosta	Työllisyysasteen nostaminen ja työttömyyden vähentäminen.	Aktiivinen sidosryhmäyhteistyö ja oikea-aikainen palvelu kullekin asiakkaalle.	Tilastot, työmarkkinatuen kuntaosuuden seuranta.	Yritys- ja työllisyyspalveluiden johtaja, Kaupunkikehitysjohtaja
Meillä on helppo kotoutua	Lisäämme maahanmuuttajien työllisyyttä. Edistämme maahanmuuttajataustaisten kielitaitoa sekä lasten ja perheiden suurempaa osallistumista kaupungin palveluihin.	Vahvistamme kielitietoista toimintakulttuuria sisäisesti ja ulkoisesti. Toteutamme kotouttamisohjelman toimenpiteitä.	Kotouttamisohjelman tavoitteiden seuranta vuosittain.	Yritys- ja työllisyyspalveluiden johtaja, Vastaavat maahanmuuttokoordinaattorit yhteistyössä sivistyspalveluiden kanssa
	Tuemme maahanmuuttajataustaisten työnhakijoiden työllistymistä.	Pidämme huolta, että kielikoulutuksiin pääsee helposti. Varmistamme riittävän monikielisen asiakaspalvelun.	Varmistamme palvelupolun työllistymiseen asti. Mittari: työllisyystilastot.	Yritys- ja työllisyyspalveluiden johtaja, Palvelupäällikkö

	Vahvistamme hyviä väestösuhteita ja yhteisöllisyyttä, vahvistamme työelämän monimuotoisuutta, tuemme kuntaan muuttavien vieraskielisten asukkaiden kotoutumista ja osallisuutta kaikissa kunnan palveluissa.	Järjestämme laadukkaasti kotoutumispalvelut . Matalan kynnyksen asioimis- ja kohtaamispaikat. Selko- ja monikielinen tiedotus.	Kotouttamisohjelman tavoitteiden seuranta vuosittain.	Yritys- ja työllisyyspalveluiden johtaja, vastaavat maahanmuuttokoordinaattorit, maahanmuuttokoordinaattorit
--	--	--	---	--

Osallisuus ja toimintakulttuuri

Valtuustokauden tavoite	Toiminnallinen tavoite	Kärkitoimenpide	Mittarit	Vastuutaho
Hyödynnämme tietoa tehokkaasti päivittäisessä työssä ja päätöksenteossa	Vaikutamme työllisyysalueen vastuukuntaan, jotta saamme ajantasaista tietoa esimerkiksi asiakaskunnasta ja palveluiden vaikuttavuudesta.	Seuraamme palvelualueen tutkimuksia, raportteja ja ennusteita ja teemme niistä toimintaa ohjaavia johtopäätöksiä.	Seurattavat vetovoimatutkimukset: Varsinais-Suomen Maakuntaennuste, PK yritysbarometri sekä EK:n kuntaranking.	Yritys- ja työllisyyspalveluiden johtaja, Kaupunkikehitysjohtaja
Luomme mahdollisuuksia kohtaamisille yhteisöllisyyden lisäämiseksi	Vahvistamme hyviä väestösuhteita ja yhteisöllisyyttä, vahvistamme työelämän monimuotoisuutta, tuemme kuntaan muuttavien vieraskielisten asukkaiden kotoutumista ja osallisuutta kaikissa kunnan palveluissa.	Järjestämme laadukkaasti kotoutumispalvelut . Matalan kynnyksen asioimis- ja kohtaamispaikat. Selko- ja monikielinen tiedotus.	Kotouttamisohjelman tavoitteiden seuranta vuosittain.	Yritys- ja työllisyyspalveluiden johtaja, vastaavat maahanmuuttokoordinaattorit, maahanmuuttokoordinaattorit
Otamme asukkaat ja sidosryhmät huomioon viestinnässä, suunnittelussa ja päätöksenteossa	Kartoitamme ja ylläpidämme seutuyhteistyön mahdollisuuksia.	Osallistumme palvelualueelle kuuluviin seudullisiin työ- ja valmisteluryhmiin. Kartoitamme ja vaikutamme seutuyhteistyön mahdollisuuksiin.	Osallistumme elinkeinopalveluiden seutuyhteistyöhön aktiivisesti. Kuvaus muusta seutuyhteistyöhön osallistumisesta.	Yritys- ja työllisyyspalveluiden johtaja, Kaupunkikehitysjohtaja
Panostamme henkilöstön osaamiseen ja hyvinvointiin	Varmistamme ammattitaidon kehittymisen muuttuvassa toimintaympäristössä.	Henkilökunnan koulutukset liittyen esimerkiksi ATM-järjestelmän muutoksiin. Säännölliset kehittämisspäivät ja kokoukset.	Toteutuneet koulutukset ja kehittämisspäivät.	Yritys- ja työllisyyspalveluiden johtaja, Työllisyyspalveluiden palvelupäälliköt, Kaupunkikehitysjohtaja

Tunnusluvut

	TP2022	TP2023	TP2024	TA2025	TA2026
Yhteiset yritystilaisuudet (vähintään 5 kpl) K/E	K	K	K	K	K
Yritysvaikutusten arviointi tehty K/E	K	K	K	K	K
Tyytyväisyys- ja vetovoimatekijöiden seuranta ja raportointi K/E	K	K	K	K	K
Seudullinen elinkeinoyhteistyö K/E	K	K	K	K	K

4.2. Lupalautakunta

Lupalautakunnan talousarviokäsittely 25.9.2025 § 69

<https://julkaisut.raiso.fi/dynasty10/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&id=2025587-5>

4.2.1. Lupalautakunnan strategiset ja sitovat tavoitteet

Elinvoima ja vetovoima				
Valtuustokauden tavoite	Toiminnallinen tavoite	Kärkitoimenpide	Mittarit	Vastuutaho
Toteutamme ja edistämme rohkeita kasvuinvestointeja	Jatkamme merellisen Raision monipuolista kehittämistä.	Toteutamme tarvittavat toimenpiteet kaavallisen, maankäytöllisen, luvituksen ja valvonnan osalta merellisen Raision kokonaisvaltaiseksi kehittämiseksi.	Alueen kaavoituksen eteneminen, maankäytön toimenpiteiden kuvaus, toteutetut tutkimukset, tarkastukset ja luvat.	Palvelualuejohtajat
	Rakennamme elinvoimaisen ja turvallisen kaupunkikeskustan sekä varmistamme sujuvan liikkumisen tieremontin aikana.	Toteutamme tarvittavat toimenpiteet kaavallisen, maankäytöllisen, luvituksen ja valvonnan osalta keskustan kokonaisvaltaiseksi kehittämiseksi.	Alueen kaavoituksen eteneminen, maankäytön toimenpiteiden kuvaus, toteutetut tutkimukset, tarkastukset ja luvat.	Palvelualuejohtajat

Kestävä kasvu				
Valtuustokauden tavoite	Toiminnallinen tavoite	Kärkitoimenpide	Mittarit	Vastuutaho
Kehitämme asuinalueiden viihtyisyyttä ja turvallisuutta sekä ehkäisemme alueiden eriytymistä	Viihtyisän ja monipuolisen elinympäristön kehittäminen ja tukeminen.	Edistämme viihtyisän elinympäristön säilymistä ja kehittämistä.	Osallistuminen asiantuntija- tai lupaviranomaisroolissa toimenpidettä vastaaviin prosesseihin.	Palvelualuejohtajat

Osallisuus ja toimintakulttuuri

Valtuustokauden tavoite	Toiminnallinen tavoite	Kärkitoimenpide	Mittarit	Vastuutaho
Hyödynnämme tietoa tehokkaasti päivittäisessä työssä ja päätöksenteossa	Vaikutamme Raision houkuttelevuutta lisääviin vetovoimatekijöihin ja mielikuviin.	Seuraamme erilaisia muuttohalukkuus- ja vetovoimatutkimuksia ja teemme niistä johtopäätöksiä.	Muuttohalukkuustutkimus on tilattu ja läpikäyty johtoryhmässä sekä päätöksentekoeuromässä vuoden 2026 aikana.	Koko vastuualue
Otamme asukkaat ja sidosryhmät huomioon viestinnässä, suunnittelussa ja päätöksenteossa	Varmistamme asiakastyytyväisyyden ja asiakaspalvelun laadun.	Toteutamme palvelualuekohtaiset toimenpiteet tyytyväisyyden ja laadun varmistamiseksi.	Toteutamme tyytyväisyyskyselyn vastuualueella vuosittain. Tulosten käsittely ja toimenpiteet suunnitellaan kaupunkikehityspalveluiden johtoryhmässä. Tarkastelemme myös muiden palveluiden toteuttamien kyselyiden tuloksia.	Koko vastuualue
Panostamme henkilöstön osaamiseen ja hyvinvointiin	Varmistamme, että henkilöstö on ammattitaitoista ja osaavaa.	Takaamme henkilöstölle tarvittavan ammattiosaamisen ylläpidon.	Osallistumismahdollisuus koulutuksiin ollut riittävällä tasolla (tyytyväisyyskysely), kehityskeskusteluiden tulokset.	Vastuualuejohtaja, palvelualuejohtajat

Kestävä kasvu

Valtuustokauden tavoite	Toiminnallinen tavoite	Kärkitoimenpide	Mittarit	Vastuutaho
Kasvatamme kaupunkia kestävyys, ekologisuus ja luonnon monimuotoisuus huomioiden	Toteutamme systemaattista ja kunnianhimoista ympäristötyötä.	Päivitämme kaupungin ympäristöohjelman ja sen toimenpiteet.	Ohjelman päivitys tehty, K/E.	Koko vastuualue
Kehitämme asuinalueiden viihtyisyyttä ja turvallisuutta sekä ehkäisemme alueiden eriytymistä	Vaikutamme Raision houkuttelevuutta lisääviin vetovoimatekijöihin ja mielikuviin.	Valvomme että rakennettu ympäristö on terveellinen, turvallinen ja viihtyisä.	Valvontaohjelman toteutuminen (%). Valvontasuunnitelman toteutuminen (%). Tarkastukset (kpl). Pieneläinkäynnit (kpl).	Ympäristöpäällikkö

Osallisuus ja toimintakulttuuri

Valtuustokauden tavoite	Toiminnallinen tavoite	Kärkitoimenpide	Mittarit	Vastuutaho
Hyödynnämme tietoa tehokkaasti päivittäisessä työssä ja päätöksenteossa	Kehitämme poikkihallinnollista yhteistyötä.	Teemme tiivistä poikkihallinnollista yhteistyötä mm. maankäyttöryhmässä, hulevesityöryhmässä ja ilmastotyössä.	Yhteistyötä tehty edellä mainituissa kokonaisuuksissa, K/E.	Palvelualuejohtajat
Otamme asukkaat ja sidosryhmät huomioon viestinnässä, suunnittelussa ja päätöksenteossa	Selvitämme seutuyhteistyön mahdollisuuksia.	Käymme aktiivista keskustelua kuntien kanssa seutuyhteistyön vaihtoehtoista omalla palvelualueellamme. Pyrimme yhteisvalmisteluun kuntia yhteisesti koskevilla asioilla.	Osallistuminen yhteisten asiakokonaisuuksien valmisteluun, käytyt yhteistyökeskustelut ja -valmistelut. Mittarit: K/E ja kuvaus käydyistä keskusteluista.	Ympäristöpalvelut

Elinvoima ja vetovoima

Valtuustokauden tavoite	Toiminnallinen tavoite	Kärkitoimenpide	Mittarit	Vastuutaho
Pidämme huolen, että Raisio on haluttu paikka asua ja tehdä bisnestä	-	Varmistamme että luvat käsitellään viivyttyksettä.	Lupien keskimääräinen käsittelyaika (vko): tavoite alle 3 viikossa.	Rakennustarkastaja

Kestävä kasvu

Valtuustokauden tavoite	Toiminnallinen tavoite	Kärkitoimenpide	Mittarit	Vastuutaho
Kehitämme asuinalueiden viihtyisyyttä ja turvallisuutta sekä ehkäisemme alueiden eriytymistä	Vaikutamme Raision houkuttelevuutta lisääviin vetovoimatekijöihin ja mielikuviin.	Valvomme että rakennettu ympäristö on terveellinen, turvallinen ja viihtyisä.	Ympäristökatselmuks et (K/E). Myönnetyt rakentamisluvat (m3). Lopputarkastusten määrä (kpl). Seurataan lisäksi: rakentamisluvat, sijoittamisluvat, katselmuks et (kpl).	Rakennustarkastaja

Osallisuus ja toimintakulttuuri

Valtuustokauden tavoite	Toiminnallinen tavoite	Kärkitoimenpide	Mittarit	Vastuutaho
Hyödynnämme tietoa tehokkaasti päivittäisessä työssä ja päätöksenteossa	Kehitämme poikkihallinnollista yhteistyötä.	Valmistelemme tiiviissä yhteistyössä mm. poikkeamislupahakemukset, kaupungin uudisrakentamiskohteet sekä muut suunnittelukohteet.	Yhteistyötä tehty edellä mainituissa kokonaisuuksissa, K/E.	Palvelualuejohtajat
Otamme asukkaat ja sidosryhmät huomioon viestinnässä, suunnittelussa ja päätöksenteossa	Selvitämme seutuyhteistyön mahdollisuuksia.	Käymme aktiivista keskustelua kuntien kanssa seutuyhteistyön vaihtoehtoista omalla palvelualueellamme. Pyrimme yhteisvalmisteluun kuntia yhteisesti koskeissa asioissa.	Osallistuminen yhteisten asiakokonaisuuksien valmisteluun, käytyt yhteistyökeskustelut ja -valmistelut. Mittarit: K/E ja kuvaus käydyistä keskusteluista.	Rakennusvalvontapalvelut

4.2.2. Lupalautakunnan vuosi 2026

Lupalautakunnan osalta vuodelle 2026 kohdistuu muutamia muutoksen alaisia asioita.

Lupalautakunnan alaisissa palveluissa ja toiminnassa panostetaan edelleen erityisesti laadun ja asiakaspalveluprosessien kehittämiseen sekä uuden juuri valmistuneen kaupunkistrategian mukaisiin tavoitteisiin.

Vuoden 2025 alusta voimaan astunut rakentamislaki edellyttää edelleen toiminnan ja resursoinnin tarkastelua, minkälaisia välillisiä vaikutuksia uudella lailla tulee olemaan toiminnassamme.

Eläinlääkintähuoltolain muutoksessa lakisääteisten eläinlääkäripalvelujen järjestämisvastuu on määritelty aiempaa selkeämmin. Säädosmuutoksen taustalla on kilpailuneutraliteettisääntely. Nykyistä kunnan järjestämisvastuuta täydentävät palvelut määritellään ja hinnoitellaan markkinaperusteisesti. Täydentäviä palveluita voidaan tarjota rajoitetusti vuodesta 2026 alkaen. Tällä tulee olemaan vaikutuksia pienimuotoisesti kaupungin tuottoihin, mutta yhtä lailla asiakkaiden maksamiin hintoihin.

Yhtä lailla jo nyt ylikunnallisesti tuotettujen palveluiden osalta tehdään tarkastelua, kuinka laajalla toimintasäteellä ja kuinka monen kunnan alueella on perusteltua tuottaa yhdessä joitain lakisääteisiä palveluita.

4.2.3. Olennaiset talousarvioon vaikuttavat huomiot

Rakentamisen suhdanteet vaikuttavat edelleen rakennusvalvonnan lupamääriin ja sitä kautta odotusarvoisesti ensi vuoden lupamaksuihin. Lupamääriä vähentävät myös vuoden 2025 voimaan astuneen rakentamislain vaikutukset. Lupamaksut ovat merkittävin mahdollinen riski tulojen toteutuman kohdalla.

Lisäksi rakennusvalvonnan ict-kulujen osalta ei ole vielä selvillä rakentamislain uudistuksen vaikutuksia.

Kasvunhallintaohjelman muutokset on tehty aiempina vuosina ja sopeuttamistoimia ei ole esitetty lupalautakunnalle vuoteen 2026. Sopeuttamisvaikutukset aiemmilta vuosilta kuitenkin heijastuvat ensi vuoteen.

Viranomaistaksoja on tarkistettu melko äskettäin, joten tarkistuksia tehdään pääasiassa säädösmuutosten yhteydessä.

Lupalautakunnan toimintamenoista suurin osa muodostuu henkilöstökuluista. Vuonna 2026 on jo tiedossa olevia henkilöstön sijaisuuskustannuksia ja lisäksi on odotettavissa lisäkustannuksia palveluostoihin.

Seudullisen pieneläinpäivystyksen kustannukset ovat todennäköisesti vakiintuneet vuoden 2025 tasolle. Loppuvuoteen tuo epävarmuutta kilpailutuksesta tehty valitus markkinaoikeuteen ja edelleen korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Ratkaisua valituksesta odotetaan loppuvuodesta 2026. Epävarmuutta on myös tulojen osalta eläinklinikan vuokran kautta.

Hyötyeläinpäivystyssopimuksen neuvottelujen jatkuessa tulee muutoksia eläinlääkintähuollon kustannuksiin. Kustannukset on arvioitu talousarvioon arvioidun skenaarion pohjalta.

Eläinlääkintähuoltolain uudistuksen vaikutus on pyritty arvioimaan tuloihin ja menoihin. Loppuvuodesta 2025 tehtävien palveluvalikoima- ja hinnoittelupäätösten vaikutusta on pyritty arvioimaan myyntitulojen osalta. Vaikutukset tuloihin ovat kokonaisuudessaan maltillisia.

4.2.4. Ulkoiset määrärahat

Kokonaismäärärahat (€)			
Vuosi	Menot	Tulot	Netto
TP2024	-1 284 899 €	856 578 €	-428 321 €
TAM2025	-1 512 989 €	841 660 €	-671 329 €
TA2026LTK	-1 557 130 €	897 420 €	-659 710 €
TA2026KH	-1 557 130 €	897 420 €	-659 710 €
TA2026	0 €	0 €	0 €

4.2.5. Lupalautakunta: Budjettiyhteenveto, ulkoiset

Selite	TP2024	TA2025	TAM2025	TA2026 LTK	TA2026 KH
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	268 666	306 610	306 610	286 610	286 610
Maksutuotot	570 401	522 950	522 950	556 450	556 450
Tuet ja avustukset	16 933	12 100	12 100	15 000	15 000
Vuokratuotot				39 360	39 360
Muut toimintatuotot	577				
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	856 578	841 660	841 660	897 420	897 420
TOIMINTAKULUT					
Palkat ja palkkiot	-788 423	-861 325	-861 325	-902 191	-902 191
Eläkekulut	-170 457	-180 203	-180 203	-181 050	-181 050
Muut henkilösivukulut	-29 051	-27 735	-27 735	-39 155	-39 155
Henkilöstökulut yhteensä	-987 930	-1 069 263	-1 069 263	-1 122 396	-1 122 396
Palvelujen ostot	-259 353	-402 566	-402 566	-390 574	-390 574
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-12 650	-22 600	-22 600	-25 600	-25 600
Avustukset	-750				
Vuokrat	-10 314	-18 560	-18 560	-18 560	-18 560
Muut toimintakulut	-13 902				
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-1 284 899	-1 512 989	-1 512 989	-1 557 130	-1 557 130
TOIMINTAKATE	-428 321	-671 329	-671 329	-659 710	-659 710

4.2.6. Lupalautakunta: Budjettiyhteenveto, ulkoiset ja sisäiset

Selite	TP2024	TA2025	TAM2025	TA2026 LTK	TA2026 KH
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	268 666	306 610	306 610	286 610	286 610
Maksutuotot	610 509	542 840	542 840	578 580	578 580
Tuet ja avustukset	16 933	12 100	12 100	15 000	15 000
Vuokrat				39 360	39 360
Muut toimintatuotot	577				
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	896 685	861 550	861 550	919 550	919 550
TOIMINTAKULUT					
Palkat ja palkkiot	-788 423	-861 325	-861 325	-902 191	-902 191
Eläkekulut	-170 457	-180 203	-180 203	-181 050	-181 050
Muut henkilösivukulut	-29 051	-27 735	-27 735	-39 155	-39 155
Henkilöstökulut yhteensä	-987 930	-1 069 263	-1 069 263	-1 122 396	-1 122 396
Palvelujen ostot	-295 101	-449 184	-449 184	-437 926	-437 926
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-13 132	-22 650	-22 650	-25 800	-25 800
Avustukset	-750				
Vuokrat	-91 938	-88 655	-88 655	-124 992	-124 992
Muut toimintakulut	-13 902				
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-1 402 753	-1 629 752	-1 629 752	-1 711 114	-1 711 114
TOIMINTAKATE	-506 068	-768 202	-768 202	-791 564	-791 564

4.3. Infrolautakunta

Infrolautakunnan talousarviokäsittelyt 23.9.2025 § 101

<https://julkaisut.raiso.fi/dynasty10/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&id=2025595-4>

sekä 28.10.2025 § 114

<https://julkaisut.raiso.fi/dynasty10/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&id=2025606-8>

4.3.1. Infrolautakunnan strategiset ja sitovat tavoitteet

Elinvoima ja vetovoima				
Valtuustokauden tavoite	Toiminnallinen tavoite	Kärkitoimenpide	Mittarit	Vastuutaho
Rakennamme elinvoimaisen ja turvallisen kaupunkikeskustan sekä varmistamme sujuvan liikkumisen tieremontin aikana	Isojen hankkeiden (E18, Kuloisten risteysilta, ratahankkeet) edunvalvonta.	Isojen hankkeiden (E18, Kuloisten risteysilta, ratahankkeet) edunvalvonta.	Toteutussopimukset. Valmistuneet tie- ja ratasuunnitelmat.	Tekninen johtaja, kiinteistöpäällikkö, kaupungininsinööri
Toteutamme ja edistämme rohkeita kasvuinvestointeja	Toteutamme hyväksytyä palveluverkkoa suunnitelmien mukaisesti.	Edistetään hankkeiden etenemistä. Laaditaan tarve- ja hankesuunnitelmat.	Hyväksytyjen hankesuunnitelmien määrä.	Tekninen johtaja, kiinteistöpäällikkö, kaupungininsinööri

Kestävä kasvu				
Valtuustokauden tavoite	Toiminnallinen tavoite	Kärkitoimenpide	Mittarit	Vastuutaho
Kasvatamme kaupunkia kestävyys, ekologisuus ja luonnon monimuotoisuus huomioiden	Edistämme hiilineutraaliustavoitteiden saavuttamista.	Ympäristöohjelman toimenpiteiden toteuttaminen. Resurssiviisaiden energiansäästötoimenpiteiden toteuttaminen.	Toteutettujen hankkeiden lukumäärä. Omien kiinteistöjen energiankäyttö kWh/m2.	Tekninen johtaja, kiinteistöpäällikkö, kaupungininsinööri, ruokapalvelupäällikkö

Osallisuus ja toimintakulttuuri				
Valtuustokauden tavoite	Toiminnallinen tavoite	Kärkitoimenpide	Mittarit	Vastuutaho
Hyödynnämme tietoa tehokkaasti päivittäisessä työssä ja päätöksenteossa	Seuraamme investointien onnistumista.	Taloinvestointiraportti.	Neliökustannukset, lisätöiden osuus, aikataulussa pysyminen.	Tekninen johtaja, kiinteistöpäällikkö
Otamme asukkaat ja sidosryhmät huomioon viestinnässä, suunnittelussa ja päätöksenteossa	Osallistamme käyttäjiä/asukkaita, päättäjiä ja sidosryhmiä hankkeiden suunnitteluvaiheessa.	Yleisötilaisuudet ja seminaarit/iltakoulut.	Toteutuneiden tilaisuuksien lukumäärä.	Tekninen johtaja, kiinteistöpäällikkö, kaupungininsinööri

4.3.2. Infrastruktuurin vuosi 2026

Infrapalveluiden tehtävänä on kaupungin omaisuuden hoito ja ylläpito sekä uudisrakentaminen. Kaupungin investointitarve on historiallisen suuri vuosina 2024-2030, sisältäen valtuuston hyväksymän koulu- ja varhaiskasvatuksen palveluverkon toteuttamisen (uudet yhtenäiskoulut ja alakoulu) sekä suuret infrahankkeet.

Suomen suurin infrahanke, E18 Raision keskusta, on edennyt toteutusvaiheeseen. Allianssin osapuolet (Väylävirasto, Raision kaupunki, Fintraffic Oy, Destia Oy, WSP Oy) allekirjoittivat sopimuksen 3.7.2025 Raisiossa. Allianssin kehitysvaihe alkoi 1.8.2025 ja päättyy keväällä 2026, jonka jälkeen alkaa toteutusvaihe. Kaupunki on sitoutunut investointikustannuksiin Väyläviraston kanssa aiemmin sovitun kustannusjaon ja toteutussopimuksen mukaisesti (MAL-kirjaus: 16,5 milj. euroa tai enintään 20,0 milj. euroa). Vuodelle 2026 kaupungille aiheutuu kustannuksia E18-hankkeesta arviolta 0,6 milj. euroa. E18 Raision keskusta -hanke valmistuu vuoden 2029 aikana. Kehätie-hankkeen viimeinen osuus on Naantali-Raisio; tämän hankkeen aloitusajankohta ei ole vielä tiedossa.

Vuonna 2026 jatketaan valtuuston hyväksymän koulu- ja varhaiskasvatuksen palveluverkon toteuttamista. Tiedonpuiston koulun (aloitettu 06/23) rakentaminen valmistuu syksyllä; koulutyö alkaa vuoden 2026 alussa. Myllypellon koulun hankesuunnitelma hyväksyttiin valtuustossa 5.5.2025 § 42. Tavoitteena on, että uuden koulun rakentaminen aloitetaan alkuvuodesta 2026 ja koulu valmistuu 08/2028. Raisionlahden koulun (luokat 0-4) tarvesuunnitelma hyväksyttiin valtuustossa 15.9.2025 § 96. Tavoitteena on, että hankesuunnitelma saadaan hyväksyttäväksi alkuvuodesta 2026 ja rakentaminen aloitettaisiin samana vuonna; tämän aikataulun mukaan koulu valmistuisi käyttöön elokuussa 2028.

Väylävirasto on laatinut rataverkkojen parantamishankkeiden (Turku–Uusikaupunki perusparannus, Turku–Naantali sähköistys ja perusparannus) ratasuunnitelmia ja Infrapalvelut on osallistunut näiden hankkeiden suunnittelun hanke- ja projektiryhmiin. Turku-Uusikaupunki -välin ratasuunnitelma oli nähtävillä keväällä 2025. Hankkeen toteutusajankohta ei ole tiedossa. Nuorikkalan seisakkeen

ratasuunnitelma laadittiin yhdessä Väyläviraston kanssa; ratasuunnitelma on hyväksyttävänä Traficom:ssa. Hankkeen toteuttamisesta sovitaan Väyläviraston kanssa vuoden 2026 aikana. Henkilöjuna liikenteestä on sovittava erikseen palveluntarjoajan kanssa.

Kuloisten risteys sillan uusimiseksi on laadittu tiesuunnitelmaa yhteistyössä V-S ELY-keskuksen ja Väyläviraston kanssa; tavoitteena on, että myös tämän hankkeen suunnitelmat saadaan hyväksyttäväksi vuoden 2026 aikana.

Ilmasto-ohjelman toimenpiteiden toteuttaminen jatkuu: mm. katuvalojen led-vaihdot, joukkoliikenteen sähköbussit (Föli), kävelyn ja pyöräilyn edistäminen, aurinkopaneelit, kaupungin omat ajoneuvot (sähköpakettiautot).

Omaisuuksien hoito- ja kunnossapito (katu- ja viheralueet, kiinteistöt) pyritään pitämään samalla tasolla kuin aiempina vuosina.

Kaupungin alikulut toimivat nykyään rikkaan katutaiteen alustoina ja katutaiteen mahdollistamista jatketaan sallimalla kaupungin purettaviin kiinteistöihin graffitit. Graffitien salliminen ja ehdot ilmaistaan kyltityksin. Yhdessä kulttuuri- ja nuorisopalveluiden kanssa suunnitellaan ja mahdollistetaan lisäksi purkotalotaidekokeilut soveltuviin kiinteistöihin.

4.3.3. Olennaiset talousarvioon vaikuttavat huomiot

Infralautakunnan talousarvioehdotuksen käyttötalousosa sisältää koko lautakunnan toiminnalliset tavoitteet, määrärahaesitykset ja olennaiset talousarvioon vaikuttavat huomiot. Lisäksi palvelujen osalta on esitetty tehtävät ja toiminta vuonna 2026 määrärahaesityksineen.

Talousarvion laadinnassa on huomioitu toiminnan muutokset vuonna 2026 sekä yleiskustannusten nousu. Vuodelle 2025 päätettyjä talouden tasapainottamistoimenpiteitä jatketaan vuonna 2026.

Toimenpiteiden suuruus on infralautakunnan osalta 0,85 M€.

Talousarviokehukseen sisältyy uusien kohteiden (Kuloistenniityn päiväkotia ja Tiedonpuiston koulu) käyttökustannukset sekä henkilöstö (ruokapalveluihin).

Joukkoliikenteen osalta kustannukset vuodelle 2026 nousevat saadun arvion mukaan noin 300.000 eurolla.

Infralautakunnan talousarvioesitys vuodelle 2026 alittaa raamin tulojen osalta 0,06 milj. eurolla ja menojen osalta ylittää 0,34 milj. eurolla; nettona raami ylittyy 0,4 milj. eurolla.

	TAM 2025 M€	TAE 2026 M€	MUUTOS 25/26 M€	KEHYS 2026 M€	MUUTOS TAE26/ KEHYS M€
TULOT	5,4	6,2	0,8	6,3	-0,1
MENOT	-22,7	-24,4	-1,7	-24,1	-0,3
NETTO	-17,3	-18,2	-0,9	-17,8	-0,4

Infrapalvelut toteuttaa sivistystoimialan hyväksyttyä palveluverkon uudistusta. Tiedonpuiston koulun rakentaminen aloitettiin 2023 ja koulu valmistuu syksyllä 2025; opetus uudessa koulussa alkaa 1.1.2026. Myllypellon koulun hankesuunnittelu aloitettiin vuonna 2024 ja tavoitteena on, että rakentaminen alkaa alkuvuodesta 2026. Opetus Myllypellon koulussa alkaisi elokuussa 2028. Raisonlahden koulun tarveselvitys hyväksyttiin valtuustossa 15.9.2025. Hankesuunnitelman laatiminen aloitetaan välittömästi. Tavoitteena on, että rakentaminen alkaisi vuoden 2026 aikana.

Hyvinvointialueelle (Varha) vuokrattujen kiinteistöjen vuokrasopimukset ovat muotoa 3+1; sopimukset päättyvät 31.12.2025, mikäli optiovuotta ei käytetä. Kaupunki ja Varha ovat neuvotelleet optiovuoden käytöstä. Viimeistään optiovuoden jälkeen kuntien on yhtiöitettävä omistamansa hyvinvointialueille vuokrattavat sote-toimitilat (kuntalain mukainen yhtiöittämisvelvollisuus). Tilapalvelut on teettänyt selvityksen yhtiöitettävistä kiinteistöistä. Varha on luopunut muutamista pienistä yksiköistä jo vuoden 2025 aikana.

Varsinais-Suomen hyvinvointialueen kanssa tehdään uudet vuokrasopimukset 1.1.2026 alkaen niistä tiloista, joista ei käytetä optiovuotta.

Muiden kiinteistöjen peruskorjauksia tehdään noin 2,0 M€:n määrärahalla. Kiinteistöjen pihatyötä tehdään noin 0,3 M€:n määrärahalla ja sisäilmakorjauksiin varataan 0,3 M€:n määräraha.

E18 Raision keskusta -hanke on edennyt toteutusvaiheeseen. Allianssin osapuolet (Väylävirasto, Raision kaupunki, Fintraffic Oy, Destia Oy, WSP Oy) allekirjoittivat sopimuksen 3.7.2025 Raisiossa. Allianssin kehitysvaihe alkoi 1.8.2025 ja päättyy keväällä 2026, jonka jälkeen alkaa toteutusvaihe. Kaupunki on sitoutunut investointikustannuksiin Väyläviraston kanssa aiemmin sovitun kustannusjaon ja toteutus sopimuksen mukaisesti (MAL-kirjaus: 16,5 milj. euroa tai enintään 20,0 milj. euroa). Vuodelle 2026 kaupungille aiheutuu kustannuksia E18-hankkeesta arviolta 0,6 milj. euroa.

Kävelyn ja pyöräilyn edistäminen -hankkeen kohteena vuonna 2026 on Kuloistenmetsän kevyen liikenteen väylä. Kuloistenmetsän asemakaavoituksen yhteydessä on katsottu linjaus nykyisen kuntoreitin viereen hiihtoladut huomioiden. Asemakaavan on tarkoitus vahvistua vuoden 2025 loppuun mennessä. Kuloistenmetsän jalankulku- ja pyöräilyväylän ansiosta mahdollistetaan kevyelle liikenteelle sujuva yhteys Satakunnantieltä Myllyn alueelle.

Ruokapalveluiden toimintaan vaikuttavina toiminnallisina muutoksina voidaan mainita Kuloistenniityn päiväkodin avautuminen elokuussa 2025. Kohteen asiakasmäärä kasvaa loppuvuoden 2025 aikana ja edellyttää uuden työntekijän palkkaamista vielä vuoden 2025 puolella. Varhaiskasvatuksen lakisääteisten aterioiden määrän kasvu lisää käyttötalouden kuluja vuoteen 2025 verrattuna. Kulut kasvavat elintarvikkeiden ja henkilöstökulujen osalta 40.000 euroa.

Keittiöissä jatketaan biojätteen punnitsemista ja kirjaamista päivittäin ja kerätyllä tiedolla pyritään vaikuttamaan ruokahävikin vähenemiseen. Koulujen ylijäämäruoan jakelua jatketaan yhteistyössä Suomen Punaisen Ristin kanssa.

Raision kaupungin sähkönhankinta vuosille 2026-2029 kilpailutettiin keväällä 2025. Sähkön hintakiinnityksiä vuodelle 2026 tehtiin kesällä 2025. Energian perushinta ei muuttunut. Lämmön ja sähkön osalta korotuksia on tehty uusien kiinteistöjen ja valaistavien alueiden lisääntymisen johdosta.

Infralautakunta päätti yksityisteiden kunnossapidosta siten, että kaupunki hoitaa talvihoidon; kesähoito ja peruskorjaukset jäävät tiekunnille. Talousarvioon sisältyy rahoitus yksityisteiden kunnossapitoavustuksiin. Yksityisteiden avustamiseen on varattu 30.000 €. Avustusperiaatteista päättää infralautakunta.

4.3.4. Ulkoiset määrärahat

Kokonaismäärärahat (€)			
Vuosi	Menot	Tulot	Netto
TP2024	-22 161 406 €	6 550 137 €	-15 611 269 €
TAM2025	-22 760 261 €	5 439 060 €	-17 321 201 €
TA2026LTK	-24 471 456 €	6 244 817 €	-18 226 639 €
TA2026KH	-24 201 473 €	6 244 817 €	-17 956 655 €
TA2026	0 €	0 €	0 €

4.3.5. Infralautakunta: Budjettiyhteenveto, ulkoiset

Selite	TP2024	TA2025	TAM2025	TA2026 LTK	TA2026 KH
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	1 636 486	857 708	857 708	1 652 408	1 652 408
Maksutuotot	188 910	56 000	56 000	176 000	176 000
Tuet ja avustukset	242 867	100 381	100 381	120 381	120 381
Vuokratuotot	4 463 312	4 403 402	4 403 402	4 256 459	4 256 459
Muut toimintatuotot	18 562	21 569	21 569	39 569	39 569
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	6 550 137	5 439 060	5 439 060	6 244 817	6 244 817
TOIMINTAKULUT					
Palkat ja palkkiot	-6 104 459	-6 854 776	-6 854 776	-6 809 033	-6 739 145
Eläkekulut	-1 269 655	-1 426 928	-1 426 928	-1 379 082	-1 367 020
Muut henkilösivukulut	-221 698	-221 166	-221 166	-296 082	-293 049
Henkilöstökulut yhteensä	-7 595 812	-8 502 870	-8 502 870	-8 484 197	-8 399 214
Palvelujen ostot	-7 272 796	-6 408 155	-6 408 155	-7 834 067	-7 774 067
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6 024 092	-6 567 931	-6 567 931	-6 959 183	-6 834 183
Avustukset	-137				
Vuokrat	-1 142 948	-1 261 867	-1 261 867	-1 175 746	-1 175 746
Muut toimintakulut	-125 621	-19 438	-19 438	-18 263	-18 263
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-22 161 406	-22 760 261	-22 760 261	-24 471 456	-24 201 473
TOIMINTAKATE	-15 611 269	-17 321 201	-17 321 201	-18 226 639	-17 956 655

4.3.6. Infralautakunta: Budjettiyhteenveto, ulkoiset ja sisäiset

Selite	TP2024	TA2025	TAM2025	TA2026 LTK	TA2026 KH
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	7 023 395	6 181 610	6 181 610	6 826 608	6 826 608
Maksutuotot	188 910	56 000	56 000	176 000	176 000
Tuet ja avustukset	242 867	100 381	100 381	120 381	120 381
Vuokrat	16 723 887	17 380 027	17 380 027	20 145 385	20 145 385
Muut toimintatuotot	18 562	21 569	21 569	39 569	39 569
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	24 197 620	23 739 587	23 739 587	27 307 943	27 307 943
TOIMINTAKULUT					
Palkat ja palkkiot	-6 104 516	-6 854 776	-6 854 776	-6 809 033	-6 739 145
Eläkekulut	-1 269 655	-1 426 928	-1 426 928	-1 379 082	-1 367 020
Muut henkilösivukulut	-221 698	-221 166	-221 166	-296 082	-293 049
Henkilöstökulut yhteensä	-7 595 869	-8 502 870	-8 502 870	-8 484 197	-8 399 214
Palvelujen ostot	-8 754 874	-7 973 408	-7 973 408	-9 294 198	-9 234 198
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6 067 615	-6 605 831	-6 605 831	-7 000 433	-6 875 433
Avustukset	-137				
Vuokrat	-2 674 655	-2 730 488	-2 730 488	-2 939 422	-2 939 422
Muut toimintakulut	-125 621	-19 438	-19 438	-18 263	-18 263
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-25 218 770	-25 832 035	-25 832 035	-27 736 513	-27 466 530
TOIMINTAKATE	-1 021 151	-2 092 448	-2 092 448	-428 569	-158 586

4.4. Sivistyslautakunta

Sivistyslautakunta 01.10.2025 § 116

<https://julkaisut.raiso.fi/dynasty10/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&id=2025600-7>

4.4.1. Sivistys- ja vapaa-aikatoimialan strategiset tavoitteet

Sivistys- ja vapaa-aikatoimialan strategisia painopisteitä vuonna 2026 ovat

- Valtuuston hyväksymän palveluverkkosuunnitelman mukaisten varhaiskasvatus- ja perusopetusyksiköiden suunnittelu ja toteutustyö huomioiden lapsimäärien kehitys kaupungissa. Tiedonpuiston koulun käyttöönotto, Myllypellon koulun suunnittelu ja rakentamisen aloittaminen. Raisiolahden koulun hankesuunnittelu.
- Varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja lukiokoulutuksen yhteistyön, yhtenäisen toimintakulttuurin, parempien kohtaamisten, turvallisen ja toimivan toimintaympäristön kehittäminen. Toimintakulttuurin kehittäminen osana kestävä kehityksen ja ilmastotyön toimenpiteitä.
- Luontopainotteisen toiminnan pilotointi kolmessa varhaiskasvatuksen ryhmässä.
- Oppimisen edellytyksiä tukevia opetusjärjestelyjen ja uuden lain mukaisten oppimisen tuen palveluiden suunnittelu, toteutus ja kehittäminen varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa.
- Esiopetukseen ja kouluun kiinnittymisen tukeminen, oppimistulosten edistäminen yhteistyössä opiskeluhoollon, hyvinvointialueen toimijoiden ja kolmannen sektorin kanssa yhteisövaikuttavuuden toimintamallin keinoja toteuttaen.
- Kotouttamistyön kehittäminen kasvatuksessa ja opetuksessa, kielitietoisuuden kehittäminen osana kotoutumista ja oppimisen taitoja, viestinnän varmistaminen tulkkipalveluin.
- Kasvatuksen, opetuksen ja kirjastopalveluiden toiminnoissa teemana lasten ja nuorten lukutaidon tukeminen ja innostaminen. Lukutaitostrategian työstö tavoitteena kehittää yhteinen malli lukutaitotyöhön.
- Raisio-opiston monipuolisella ja laadukkaalla vapaan sivistystyön koulutuksella Raision ja ympäristökuntien asukkaille tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden vahvistaminen. Opisto järjestää ajankohtaista digiopetusta ja -opastusta ja luo mahdollisuuksia, jotka tukevat helppoa ja sujuvaa kotoutumista.
- Monipuolisten harrastamis-, kulttuuri-, liikunta – ja ulkoilumahdollisuuksien järjestäminen eri kohderyhmille. Aktiivisen elämäntavan ja yhteisöllisen toiminnan mahdollistaminen poikkihallinnollisella yhteistyöllä; Raisio-opiston laaja kurssitarjonta, Kulttuurikasvatussuunnitelma Elämyspolku, Raisio Harrastaa -kerhot, liikkuva varhaiskasvatus, liikkuvat koulut, liikkuvat ja kulttuuria harrastavat kuntalaiset.
- Hyvinvointikertomustyön valmistelu, arviointi ja seuranta.
- Kaiken ikäisten kuntalaisten hyvää elämää tukevien palveluiden järjestäminen asukkaat ja

sidosryhmät huomioiden, hyvinvoinnin tukeminen ja pahoinvoinnin ehkäisy.

4.4.2. Sivistyslautakunnan strategiset ja sitovat tavoitteet

Valtuustokauden tavoite	Toiminnallinen tavoite	Kärkitoimenpide	Mittarit	Vastuutaho
Luomme edellytykset hallitulle kasvulle ennakoivasti ja huolehdimme talouden tasapainosta. Kasvatuksemme ja opetuksemme on laadukasta ja kehittyvää.	Uudet tarkoituksenmukaiset ja riittävät varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen oppimisympäristöt.	Uudistamme varhaiskasvatus- ja kouluverkkoa hyväksytyn palveluverkkoselvityksen mukaisesti.	Suunnitelman mukaiset toteutuneet toimenpiteet ja uudet yksiköt.	sivistysjohtaja, opetuksen kehittämispäällikkö, varhaiskasvatusjohtaja, rehtorit, päiväkotien johtajat
Kasvatuksemme ja opetuksemme on laadukasta ja kehittyvää	Lasten ja nuorten hyvinvointi. Kasvatuksesta ja opetuksesta poissaolojen väheneminen.	Lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja oppimistulosten edistäminen. Kasvatukseen ja opetukseen kiinnittymistä tukevat toimenpiteet yhteistyössä opiskeluhoillon kanssa. Kotoa kouluun - toiminnan käynnistyminen.	Esiopetuksen lasten, perusopetuksen oppilaiden ja lukion opiskelijoiden poissaolot, koulupudokkaiden määrän väheneminen, oppimistulokset. Toimintasuunnitelmat (tehty/toteutettu) ja palautekyselyt (kyselyt tehty/tuloksista seuraavat toimenpiteet tehty). Kouluterveyskysely. (tuloksista seuraavat toimenpiteet/toimenpiteiden vaikuttavuus)	opetuksen kehittämispäällikkö, perusopetuksen rehtorit, lukion rehtori, varhaiskasvatusjohtaja, päiväkotien johtaja,
Kasvatuksemme ja opetuksemme on laadukasta ja kehittyvää	Yhtenäisen kasvatuksen ja opetuksen toimintakulttuurin kehittäminen. Toiminnan tasalaatuisuus.	Toimintakulttuurin kartoitukseen perustuvat toimenpiteet toiminnan kehittämiseksi perusopetuksen kouluyksiköissä. Parempien kohtaamisten kulttuurin juurruttaminen varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa.	Linjaus ja ohjeet tehty ja käytössä (K/E)	opetuksen kehittämispäällikkö, perusopetuksen rehtorit, lukion rehtori, varhaiskasvatusjohtaja, päiväkodinjohtajat
Kasvatuksemme ja opetuksemme on laadukasta ja kehittyvää	Tasapainoinen talous ja tarkoituksenmukainen toiminnan järjestäminen.	Vastaamme henkilömitoituksiin, huomioimme lakimuutosten tuomien toiminnan ja rahoituksen muutokset. Järjestämme toiminnan talouden ja lakien reunaehtojen mukaisesti.	Henkilömitoituksen tarkastelu, talouden suunnittelun toteutuminen.	sivistysjohtaja, opetuksen kehittämispäällikkö, perusopetuksen rehtorit, lukion rehtori, Raisio-opiston rehtori, varhaiskasvatusjohtaja, päiväkotien johtajat, talouspäällikkö
Panostamme henkilöstön osaamiseen ja hyvinvointiin	Henkilöstön sairauspoissaolojen väheneminen, osaamisen kehittyminen.	Henkilöstön työhyvinvointia tukevat toimenpiteet. Jatkamme hyvinvointityötä kaupunkitasoisena. Aktiivinen kouluttautuminen.	Sairauspoissaolojen kehitys. Henkilöstön kelpoisuus tehtävissään. Koulutuksiin osallistumisen määrä.	opetuksen kehittämispäällikkö, rehtori, varhaiskasvatusjohtaja, päiväkotien johtajat

4.4.3. Sivistyslautakunnan vuosi 2026

Sivistyslautakunnan alaisten palvelualueiden toiminnan keskiössä on kasvatuksen ja koulutuksen toimintojen tuottaminen laadukkaasti, kehittämällä ja talouden raamien mukaisesti. Toimintaa kehitetään henkilöstöä, oppijoita ja huoltajia osallistaen ja päätöksenteon vaikuttavuutta arvioidaan yhteistyössä kaupungin muiden toimijoiden, kolmannen sektorin ja hyvinvointialueen toimijoiden kanssa.

Sivistyslautakunnan pitkäaikainen keskeinen kehittämisprosessi on valtuuston hyväksymän palveluverkkoselvityksen päätösten toimeenpano. Tiedonpuiston koulun käyttöönotto, Myllypellon koulun suunnittelu ja rakentamisen aloittaminen ja Raisionlahden koulun hankesuunnittelu ovat talousvuoden 2026 keskeisiä toimintoja. Suunnittelu- ja rakentamisprosessit etenevät suunnitellusti hyvässä yhteistyössä Raision kaupungin infrapalveluiden ja urakoitsijoiden kanssa. Kuloistenniityn uusi päiväkotitoiminta helpottaa varhaiskasvatuksen paikkojen riittävyyden haasteissa.

Kasvatuksessa ja opetuksessa keskitytään turvaamaan kaikille lapsille ja nuorille turvallinen ja tasapainoinen arki sekä tarjoamaan oppimisen iloa ja onnistumisen kokemuksia. Varhaiskasvatuksessa kolmessa päiväkotiryhmässä pilotoidaan luontopainotteista toimintaa. Nivelvaiheysteistyötä ja opetukseen kiinnittymisen tukitoimia kehitetään yhteistyössä perusopetuksen kanssa. Toimintakulttuurin kehittäminen, yhtenäistäminen ja toiminnan tasalaatuisuuden varmistaminen yhteisten periaatteiden mukaisesti on kasvatuksen ja opetuksen yhteinen prosessi. Oppimisen tuen uudistaminen, koulupoissaolojen ehkäisyn toimenpiteiden kehittäminen, yhteisövaikuttavuusmallin juurruttaminen ja kielitietoisuuden kehittäminen ovat keskiössä kaikissa kasvatuksen ja opetuksen palveluissa.

Raisio-opistossa terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen on keskeinen tehtävä, jota tukee laaja ja kohtuuhintainen kurssi- ja luentotarjonta. Vuonna 2026 vahvistetaan tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta, ja opisto on aktiivisesti mukana tietoyhteiskuntakehityksessä. Lisäksi luodaan mahdollisuuksia, jotka tukevat helppoa ja sujuvaa kotoutumista.

Yhteistyössä hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunnan alaisten palveluiden kanssa toteutetaan mm. lukustrategian luomista, liikunnallista elämäntapaa Liikkuva varhaiskasvatus ja Liikkuva koulu -toiminnan ja Raisio Harrastaa -kerhojen muodossa, kulttuurikasvatussuunnitelma Elämyspolkua ja koulunuorisotyötä tukemaan lasten ja nuorten hyvinvointia ja oppimista.

Henkilöstön koulutustarpeiden suunnittelulla kohdennetaan tarvittavaa koulutusta tukemaan toimintakulttuurin kehittämistä ja uusien toimintatapojen juurruttamista. Lapsuuden rakentajat - yhteisövaikuttavuuden johtamiskoulutus ja perusopetuksen johtajien osallistuminen Jyväskylän yliopiston Vepo – voimaa johtajuuteen opintokokonaisuuteen johtamisosaaamisen ja yhteisöllisen toimintakulttuurin kehittämiseksi, parempien kohtaamisten aikaansaamiseksi edesauttaa laadukkaiden koulutuspalveluiden tuottamista.

4.4.4. Olennaiset talousarvioon vaikuttavat huomiot

	TAM 2025	TAE 2026	MUUTOS 25/26	MUUTOS %	RAAMI	EROTUS
TULOT	3 582 137,00 €	3 500 413,00 €	-81 724,00 €	-2,3 %	3 750 517,00 €	-250 104,00 €
MENOT	-44 100 549,00 €	-45 716 366,00 €	-1 615 817,00 €	-3,7 %	-45 970 217,00 €	253 851,00 €
NETTO	47 682 686,00 €	49 216 779,00 €	-1 697 541,00 €	-3,2 %	-42 219 700,00 €	3 747,00 €

Sivistyslautakunnan talousarvio on laadittu annettu talousarvio raamiin ja siinä on huomioitu mm. seuraavat tekijät.

Tuotot

Ei merkittäviä muutoksia tuloihin.

Menot

- Palkankorotuksiin on laskettu + 4 %, tämän vaikutus n.+ 1,4 Milj. € henkilöstökustannuksiin
- Kuloistennäytyn päiväkotia aloitti syksyllä 2025, koko vuoden palkkakustannukset
- Tiedonpuiston koulun av-leasingkustannukset ¼ v + 250 000 €
- Oppimisen tuen uudistus laki uudistus, 132 000 € ryhmäkohtaiset tukimuodot 20 vvh, 0,122 opetustuntia/oppilas/vko yleiseen tukiopetukseen, erityisopettajan antamaan opetukseen muun opetuksen yhteydessä, opetuskielen tukiopetukseen, tämä ei nykyisellä tuntiresurssilla täyty
- Luokkakoon pienentäminen 24 vvh
- Opetuskielen tukiopetusresurssin lisääminen 18 vvh,
- Osa ryhmäkohtaisia tukimuotoja, maahanmuuttajataustaisten oppilaiden opetuskielen tukea, oppilasta n. 17 % maahanmuuttajataustaisia ja oppilaskohtaisten tukitoimien ennaltaehkäisyä

Kasvunhallintaohjelman vaikutukset - 353 750 €

- kurssitarjonta vuoden 2024 budjetin tasolla, koulukohtaisen, lukio
- kurssitarjonnan supistaminen, toteutumisen alarajan tarkastelu, lukio
- tilien toteuman tarkastelu, lukio
- oppimateriaalien optimointi, lukio
- tuntikehyksen leikkaaminen lv 25-26, perusopetus
- hoitoaikojen tarkempi seuranta Edlevon avulla, varhaiskasvatus
- Pasalan päiväkodin lakkauttaminen, varhaiskasvatus
- perhepäivähoitajien vakanssien lakkauttaminen eläköitymisen myötä, varhaiskasvatus
- esitteen jakelusta luopuminen, Raisio -opisto
- kurssimaksujen korotus, Raisio -opisto

4.4.5. Ulkoiset määrärahat

Kokonaismäärärahat (€)			
Vuosi	Menot	Tulot	Netto
TP2024	-42 187 917 €	4 422 313 €	-37 765 604 €
TAM2025	-44 273 549 €	3 755 137 €	-40 518 412 €
TA2026LTK	-45 716 366 €	3 500 413 €	-42 215 953 €
TA2026KH	-45 716 366 €	3 500 413 €	-42 215 953 €
TA2026			0 €

4.4.6. Sivistyslautakunta: Budjettiyhteenvedo, ulkoiset

Selite	TP2024	TA2025	TAM2025	TA2026 LTK	TA2026 KH
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	1 157 003	1 619 781	1 619 781	1 452 327	1 452 327
Maksutuotot	1 299 246	1 136 100	1 136 100	1 343 600	1 343 600
Tuet ja avustukset	1 247 861	474 056	647 056	199 486	199 486
Vuokratuotot					
Muut toimintatuotot	718 202	352 200	352 200	505 000	505 000
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	4 422 313	3 582 137	3 755 137	3 500 413	3 500 413
TOIMINTAKULUT					
Palkat ja palkkiot	-26 826 357	-27 299 387	-27 434 387	-28 740 833	-28 740 833
Eläkekulut	-5 454 932	-5 888 204	-5 920 204	-6 024 234	-6 024 234
Muut henkilösivukulut	-953 623	-883 281	-883 281	-1 253 380	-1 253 380
Henkilöstökulut yhteensä	-33 234 911	-34 070 871	-34 237 871	-36 018 448	-36 018 448
Palvelujen ostot	-6 680 904	-7 146 686	-7 152 686	-7 099 520	-7 099 520
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 029 767	-1 456 330	-1 456 330	-1 223 446	-1 223 446
Avustukset	-930 295	-1 148 000	-1 148 000	-941 000	-941 000
Vuokrat	-235 233	-253 222	-253 222	-413 546	-413 546
Muut toimintakulut	-76 807	-25 440	-25 440	-20 406	-20 406
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-42 187 917	-44 100 549	-44 273 549	-45 716 366	-45 716 366
TOIMINTAKATE	-37 765 604	-40 518 412	-40 518 412	-42 215 953	-42 215 953

4.4.7. Sivistyslautakunta: Budjettiyhteenvedo, ulkoiset ja sisäiset

Selite	TP2024	TA2025	TAM2025	TA2026 LTK	TA2026 KH
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	1 158 170	1 619 781	1 619 781	1 452 327	1 452 327
Maksutuotot	1 299 246	1 136 100	1 136 100	1 343 600	1 343 600
Tuet ja avustukset	1 247 861	474 056	647 056	199 486	199 486
Vuokrat	50 967	27 000	27 000	64 000	64 000
Muut toimintatuotot	718 202	352 200	352 200	505 000	505 000
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	4 474 447	3 609 137	3 782 137	3 564 413	3 564 413
TOIMINTAKULUT					
Palkat ja palkkiot	-26 825 900	-27 299 387	-27 434 387	-28 740 833	-28 740 833
Eläkekulut	-5 454 932	-5 888 204	-5 920 204	-6 024 234	-6 024 234
Muut henkilösivukulut	-953 623	-883 281	-883 281	-1 253 380	-1 253 380
Henkilöstökulut yhteensä	-33 234 454	-34 070 871	-34 237 871	-36 018 448	-36 018 448
Palvelujen ostot	-12 185 965	-12 842 028	-12 848 028	-12 928 851	-12 928 851
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 031 700	-1 458 230	-1 458 230	-1 224 946	-1 224 946
Avustukset	-930 295	-1 148 000	-1 148 000	-941 000	-941 000
Vuokrat	-7 579 450	-7 878 182	-7 878 182	-10 083 745	-10 083 745
Muut toimintakulut	-76 807	-25 440	-25 440	-20 406	-20 406
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-55 038 672	-57 422 751	-57 595 751	-61 217 397	-61 217 397
TOIMINTAKATE	-50 564 225	-53 813 614	-53 813 614	-57 652 984	-57 652 984

4.5. Hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunta

Hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunta 02.10.2025 § 46

<https://julkaisut.raiso.fi/dynasty10/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&id=2025603-7>

4.5.1. Hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunnan strategiset tavoitteet

Sivistys sekä hyvinvointi- ja vapaa-aikatoimialan strategisia painopisteitä vuonna 2026 ovat

- Valtuuston hyväksymän palveluverkkosuunnitelman mukaisten varhaiskasvatus- ja perusopetusyksiköiden suunnittelu ja toteutustyö huomioiden lapsimäärien kehitys kaupungissa. Tiedonpuiston koulun käyttöönotto, Myllypellon koulun suunnittelu ja rakentamisen aloittaminen. Raisionlahden koulun hankesuunnittelu.
- Varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja lukiokoulutuksen yhteistyön, yhtenäisen toimintakulttuurin, parempien kohtaamisten, turvallisen ja toimivan toimintaympäristön kehittäminen. Toimintakulttuurin kehittäminen osana kestävästä kehityksestä ja ilmastotyön toimenpiteitä.
- Luontopainotteisen toiminnan pilotointi kolmessa varhaiskasvatuksen ryhmässä.
- Oppimisen edellytyksiä tukevia opetusjärjestelyjen ja uuden lain mukaisten oppimisen tuen palveluiden suunnittelu, toteutus ja kehittäminen varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa.
- Esiopetukseen ja kouluun kiinnittymisen tukeminen, oppimistulosten edistäminen yhteistyössä opiskeluhoitoon, hyvinvointialueen toimijoiden ja kolmannen sektorin kanssa yhteisövaikuttavuuden toimintamallin keinoja toteuttaen.
- Kotouttamistyön kehittäminen kasvatuksessa ja opetuksessa, kielitietoisuuden kehittäminen osana kotoutumista ja oppimisen taitoja, viestinnän varmistaminen tulkkipalveluin.
- Kasvatuksen, opetuksen ja kirjastopalveluiden toiminnoissa teemana lasten ja nuorten lukutaidon tukeminen ja innostaminen. Lukutaitostrategian työstö tavoitteena kehittää yhteinen malli lukutaitotyöhön.
- Raisio-opiston monipuolisella ja laadukkaalla vapaan sivistystyön koulutuksella Raision ja ympäristökuntien asukkaille vahvistetaan tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta. Opisto järjestää ajankohtaista digiopetusta ja -opastusta ja luo mahdollisuuksia, jotka tukevat helppoa ja sujuvaa kotoutumista.
- Monipuolisten harrastamis-, kulttuuri-, liikunta- ja ulkoilumahdollisuuksien järjestäminen eri kohderyhmille. Aktiivisen elämäntavan ja yhteisöllisen toiminnan mahdollistaminen poikkihallinnollisella yhteistyöllä; Raisio-opiston laaja kurssitarjonta, Kulttuurikasvatussuunnitelma Elämyspolku, Raisio Harrastaa -kerhot, liikkuva varhaiskasvatus, liikkuvat koulut, liikkuvat ja kulttuuria harrastavat kuntalaiset *sekä kolmannen sektorin toimijat*.
- Hyvinvointikertomustyön valmistelu, arviointi ja seuranta.

- Kaiken ikäisten kuntalaisten hyvää elämää tukevien palveluiden järjestäminen asukkaat ja sidosryhmät huomioiden, hyvinvoinnin tukeminen ja pahoinvoinnin ehkäisy.

4.5.2. Hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunnan strategiset ja sitovat tavoitteet

Hyvinvointi ja aktiivisuus				
Valtuustokauden tavoite	Toiminnallinen tavoite	Kärkitoimenpide	Mittarit	Vastuutaho
Mahdollistamme kulttuurin, liikunnan ja ulkoilun ilon kaikenikäisille	Kaupunkilaisten aktiivisuuden lisääntyminen kaikissa ikä- ja väestöryhmissä.	Teemme poikkihallinnollista yhteistyötä toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa. Viestimme laadukkaasta toiminnasta aktiivisesti eri viestintäkanavissa.	Hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelujen käyttäjämäärät ja niiden kehityksen seuranta valtuustokausittain.	Hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelut, palvelualuejohtajat
Pidämme huolen, että jokaisella lapsella ja nuorella on mahdollisuus harrastaa	Hyvinvoinnin kokonaisvaltainen tukeminen ja polarisaatioon reagoiminen.	Kehitämme poikkihallinnollista harrastamisen mallia, järjestämme kampanjoita ja tapahtumia eri kohderyhmille.	Harrastustoimintaan osallistuvien lasten sekä nuorten määrä ja muutos. Kouluterveyskyselyn seurantatieto joka toinen vuosi.	Harrastamisen Raison mallin työnyrkki

Osallisuus ja toimintakulttuuri				
Valtuustokauden tavoite	Toiminnallinen tavoite	Kärkitoimenpide	Mittarit	Vastuutaho
Hyödynnämme tietoa tehokkaasti päivittäisessä työssä ja päätöksenteossa	Vaikutusten ennakoarviointi eli evaus toteutuu strategisten painopisteiden päätöksenteossa ja lapsivaikutusten arvioinnissa.	Arvioimme päätösten vaikutuksia raisiolaisten hyvinvointiin ja terveyteen väestöryhmittäin.	Evas tehty kaupunkitasolla valituista painopisteistä osana päätöksentekoa (K/E)	Hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelut, palvelualuejohtajat
Otamme asukkaat ja sidosryhmät huomioon viestinnässä, suunnittelussa ja päätöksenteossa	Hyvinvointikertomustyön valmistelu, seuranta ja arviointi. Hyvinvointi- ja terveyserot kaventuvat eri ikäryhmissä.	Hyvinvointikertomustyön ja -raportoinnin avulla seuraamme, arvioimme ja kehitämme kaupunkitasoista ja poikkihallinnollista hytetu-työtä ja toimenpiteiden vaikuttavuutta.	Hyte-kerron ja hyvinvointikertomuksen indikaattorit.	Hyvinvointikoordinaattori
	Kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen, luottamuksen vahvistaminen sekä sitoutuminen Raisioon.	Osallistaminen eri-ikäisiä raisiolaisia toiminnan kehittämiseksi ja hyvinvoinnin lisäämiseksi järjestämällä asukasraadin joka toinen vuosi.	Toteutettu (K/E)	Hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelut, palvelualuejohtajat

4.5.3. Hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunnan vuosi 2026

Hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunta vastaa kaupungin hyvinvointikertomustyön valmistelusta, arvioinnista ja seurannasta. Laaja-alainen hyvinvoinnin, terveyden ja arjen turvallisuuden edistämisen koordinointi ja hyvinvointikertomustyön valmistelu koordinoiti tapahtuu päätöksentekopalveluissa, jossa kaupungin hyvinvointikoordinaattori koordinoi kokonaisuutta.

Vuonna 2026 kaupunkilaisten hyvinvoinnin tilasta ja hyvinvointisuunnitelmakokonaisuuden 2024–2025 toimenpiteiden toteutumisesta raportoidaan valtuustolle tilinpäätösraportoinnin yhteydessä. Hyvinvointikertomustyötä hyödynnetään ja toimenpiteitä tarkastellaan osana talousarvioprosessia, toimialojen käyttösuunnitelmia sekä uuden hyvinvointisuunnitelmakokonaisuuden 2026–2029 valmistelua. Vuoden 2026 aikana valmistellaan ja hyväksytään Raision kaupungin hyvinvointisuunnitelmakokonaisuus 2026–2029 kytkeytyen niin kaupungin strategiaan talousarvioprosessiin kuin alueellisen hyvinvointisuunnitelman tavoitteisiin ja toimenpiteisiin. Suunnitelmakokonaisuus sisältää lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman, suunnitelman ikääntyneen väestön tukemiseksi, ehkäisevän päihdetyön suunnitelman sekä kunnan tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelman päivityksen. Suunnitelman valmisteluun osallistuvat kaikki toimialat ja valmisteluun osallistetaan laajasti eri sidosryhmiä mm. vaikuttamistoimielimet jo vuoden 2025 aikana.

Hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunnan alaisten palveluiden toiminnoissa edistetään kuntalaisten edellytyksiä hyvään elämään kaikissa ikä- ja kohderyhmissä yhteistyössä sivistyspalveluiden ja poikkihallinnollisesti muiden kaupungin, kolmannen sektorin ja hyvinvointialueen toimijoiden kanssa talousarvion raamin rajoissa. Liikunta- ja kulttuuriympäristöjen kehittämisohjelmat ohjaavat toiminnan kehittämistä suunnitelmallisesti ja kuntalaisia osallistaen.

Kirjastopalveluissa tuetaan lasten ja nuorten lukutaidon kehittymistä ja lukemaan innostamista ja työstetään Raision lasten ja nuorten lukutaitostrategia yhteistyössä varhaiskasvatuksen ja esi- sekä perusopetuksen kanssa. Perusopetuksen kulttuurikasvatussuunnitelma Elämyspolku on vakiintunut osaksi toimintaa tavoitteena tarjota kaikille raisiolaisille lapsille ja nuorille mahdollisuus kulttuurielämyksiin. Kirjasto- ja museopalveluita edistetään aktiivisesti mm. tapahtumatoimintaa, kulttuuriharrastustoimintaa, kulttuuriraadin ja -foorumin toimintaa, asukasiloja, tilavauspalveluita ja kotoutumista edistäviä palveluita kehittäen.

Liikuntapalveluiden tavoitteena on edistää raisiolaisten liikkumista arjessa laajan yhteistyön keinoin. Perheliikuntaa, soveltava liikuntaa, senioriliikuntaa, matalan kynnyksen toimintaa järjestetään monipuolisesti ja liikuntaneuvontaa vahvistetaan kaikissa ikäryhmissä teknologiaa hyödyntäen. Liikuntaolosuhteita kehitetään esteettömyys ja saavutettavuus huomioiden kuntalaisia aktiivisesti ja monipuolisesti osallistaen. Lasten ja nuorten harrastusmahdollisuuksia tarjotaan monipuolisesti, yhdenvertaisesti ja lapsia, nuoria ja perheitä osallistaen yhteistyössä sidosryhmien kanssa. *Yhdistysten elinvoimaisuudesta huolehditaan vuosittaisilla avustuksilla sekä tarjoamalla pääosin maksuttomia, laadukkaita harrastusolosuhteita alle 20-vuotiaille.*

Nuorisotyön keskeisiä painopisteitä ovat koulunuorisotyön laajentaminen, nuorten aikuisten toiminnan laajentaminen yhteistyön kautta, yhteisöllinen nuorisotyö ja nuorten kuuleminen säännöllisesti. Nuorisotyö edistää kotoutumista ja huomioi eri kulttuuritaustat. Raisiolaisten nuorten kesätyöllistäminen organisoidaan poikkihallinnollisena yhteistyönä.

Nämä palvelualueen painopisteet korostavat yhteistyötä eri toimijoiden kanssa ja pyrkivät edistämään kaikenikäisten raisiolaisten hyvinvointia, osallisuutta ja aktiivista, hyvää elämää.

4.5.4. Olennaiset talousarvioon vaikuttavat huomiot

	TAM 2025	TAE 2026	MUUTOS 25/26	MUUTOS %	RAAMI	EROTUS
TULOT	1 569 550,00 €	1 604 200,00 €	34 650,00 €	102,2 %	1 591 693,00 €	12 507,00 €
MENOT	-4 270 290,00 €	-4 191 146,00 €	79 144,00 €	98,1 %	-4 117 161,00 €	-73 985,00 €
NETTO	-2 700 740,00 €	-2 586 946,00 €	113 794,00 €	95,8 %	-2 525 468,00 €	-61 478,00 €

Hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunnan talousarvioehdotus laadittiin raamiin joka oli talousarviovuotta 2025 pienempi menojen osalta ja tulotavoitteeltaan isompi, talousarvioesitys on yli raamin (– 61 478 €).

Talousarvion laadinnassa on huomioitu seuraavat muutokset.

Tuotot

- liikunta- ja nuorisopalveluiden 2,6 % hinnankorotus kaikkiin toimintoihin
- sisäliikuntatilojen käytön tehostaminen + 13 000 €

Menot

- talousarviossa on huomioitu 4 % palkankorotukset, vaikutus n. + 130 000 €
- 1,5 htv karsinta (työpajatyö, etsivä nuorisotyö) -69 600 €
- kustannuspaikkakohtaisesti kulujen karsiminen - 20 000 €
- kirjastopedagogin vakanssi, + 38 000 €

Kasvunhallintaohjelman vaikutukset -86 000 €

- kirjastovirkailijoiden osa-aikaeläköityminen 2026 (50%) kirjasto
- kirjaston, Krookilan ja Friisilän tilavuokrien korotus ja uusien tilojen ulosvuokraus, kirjasto- ja kulttuuripalvelut
- leirit, retket, tapahtumat: hintojen korotus lapsille, nuorille, lapsiperheille, liikunta- ja nuorisopalvelut (lautakunta palautti +6 000 €)
- ohjattujen aikuisten ryhmien hintojen korotus, liikuntapalvelut
- liikunta- ja nuorisoyhdistyksien avustuksien leikkaus (10 %), liikunta- ja nuorisopalvelut
- liikunta- ja nuorisotilojen hintojen tarkastus (+10 %), liikunta- ja nuorisopalvelut
- Hähdeniemen uimavalvonnasta luopuminen, liikuntapalvelut (lautakunta palautti +17 700 €)

Kaupunginjohtajan esityksen muutokset

Kaupunginjohtaja esittää poistettavaksi lapsiin ja nuoriin kohdistuvat toimenpiteet (liikunta- ja nuorisoyhdistysten avustusten leikkaus, etsivän nuorisotyön resurssin leikkaaminen) ja luovutaan Ulpukan uimahallin sisäänpääsymaksujen korotuksista, vaikutus 68 500 € lisäys talousarvioon, josta 20 000 € on tulojen vähenemistä ja 48 500 on kulujen lisääntymistä.

Nuorisopalveluissa kohdennettua nuorisotyötä organisoidaan uudelleen. Etsivää nuorisotyötä vahvistetaan; kolme etsivää nuorisotyöntekijää Raision nuorisopalveluissa, 1.10.2025 alkaen 1,5 etsivää nuorisotyöntekijää Valo-valmennuksen yhteistyön kautta ja yhteistyön kehittäminen Naantalin kaupungin kanssa. TE-palveluiden kanssa yhteistyössä selvitetään Ohjaamon kaltaisen toiminnan käynnistäminen nuorille.

4.5.5. Ulkoiset määrärahat

Kokonaismäärärahat (€)			
Vuosi	Menot	Tulot	Netto
TP2024	-4 193 779	1 318 142	-2 875 636
TAM2025	-4 471 040	1 770 300	-2 700 740
TA2026LTK	-4 204 716	1 598 200	-2 606 516
TA2026KH	-4 252 557	1 578 200	-2 674 357
TA2026			0

4.5.6. Hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunta: Budjettiyhteenvedo, ulkoiset

Selite	TP2024	TA2025	TAM2025	TA2026 LTK	TA2026 KH
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	119 376	543 450	543 450	547 200	547 200
Maksutuotot	843 318	878 300	878 300	896 500	876 500
Tuet ja avustukset	218 056	20 000	220 750	23 000	23 000
Vuokratuotot	69 724	66 800	66 800	76 800	76 800
Muut toimintatuotot	67 668	61 000	61 000	54 700	54 700
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	1 318 142	1 569 550	1 770 300	1 598 200	1 578 200
TOIMINTAKULUT					
Palkat ja palkkiot	-2 366 891	-2 558 037	-2 700 037	-2 527 495	-2 554 996
Eläkekulut	-469 433	-532 560	-570 810	-512 943	-517 690
Muut henkilösivukulut	-80 994	-82 936	-82 936	-110 084	-111 277
Henkilöstökulut yhteensä	-2 917 318	-3 173 532	-3 353 782	-3 150 522	-3 183 963
Palvelujen ostot	-571 698	-504 056	-524 556	-519 048	-519 048
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-470 422	-380 242	-380 242	-346 454	-346 454
Avustukset	-146 998	-154 000	-154 000	-139 600	-154 000
Vuokrat	-70 793	-41 300	-41 300	-40 200	-40 200
Muut toimintakulut	-16 550	-17 160	-17 160	-8 892	-8 892
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-4 193 779	-4 270 290	-4 471 040	-4 204 716	-4 252 557
TOIMINTAKATE	-2 875 636	-2 700 740	-2 700 740	-2 606 516	-2 674 357

4.5.7. Hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunta: Budjettiyhteenvedo, ulkoiset ja sisäiset

Selite	TP2024	TA2025	TAM2025	TA2026 LTK	TA2026 KH
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	119 420	543 450	543 450	547 200	547 200
Maksutuotot	1 001 679	1 044 175	1 044 175	1 070 300	1 050 300
Tuet ja avustukset	218 056	20 000	220 750	23 000	23 000
Vuokrat	125 383	148 350	148 350	145 250	145 250
Muut toimintatuotot	69 828	61 000	61 000	54 700	54 700
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	1 534 367	1 816 975	2 017 725	1 840 450	1 820 450
TOIMINTAKULUT					
Palkat ja palkkiot	-2 366 891	-2 558 037	-2 700 037	-2 527 495	-2 554 996
Eläkekulut	-469 433	-532 560	-570 810	-512 943	-517 690
Muut henkilösivukulut	-80 994	-82 936	-82 936	-110 084	-111 277
Henkilöstökulut yhteensä	-2 917 318	-3 173 532	-3 353 782	-3 150 522	-3 183 963
Palvelujen ostot	-822 499	-804 455	-824 955	-821 359	-821 359
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-472 976	-382 292	-382 292	-348 604	-348 604
Avustukset	-146 998	-154 000	-154 000	-139 600	-154 000
Vuokrat	-3 200 556	-3 756 908	-3 756 908	-4 290 346	-4 290 346
Muut toimintakulut	-16 550	-17 160	-17 160	-8 892	-8 892
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-7 576 897	-8 288 347	-8 489 097	-8 759 323	-8 807 163
TOIMINTAKATE	-6 042 530	-6 471 372	-6 471 372	-6 918 873	-6 986 713

4.6. Tarkastuslautakunnan tavoitteet ja painopistealueet vuodelle 2026

Tehtäväkuvaus:

Tarkastuslautakunta vastaa kaupungin hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämisestä sekä kaupunkikonsernin hallinnon ja talouden tarkastuksen yhteensovittamisesta. Kuntalain 121 § 2 kohdan mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on muun ohella arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet, ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Tarkastuslautakunta laatii valtuustolle annettavan arviointikertomuksen. Tarkastuslautakunta tuottaa valtuustolle olennaista ja luotettavaa arviointitietoa strategiassa ja talousarviossa asetettujen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta sekä kaupungin päätöksentekijöille hyödyllistä tietoa kaupungin tehtävien hoidon tarkoituksenmukaisuudesta, taloudellisuudesta, tuottavuudesta ja vaikuttavuudesta.

Vastuunalainen JHT-tilintarkastaja antaa tilintarkastuskertomuksen vuosittain seuraavan vuoden toukokuun loppuun mennessä kaupungin hallinnon, kirjanpidon ja tilinpäätöksen tarkastamisen tuloksista. Tarkastuslautakunta seuraa lakisääteisen tilintarkastuksen toteutumista sopimuksen mukaisesti.

Toimintaympäristön kuvaus ja muutokset:

Tilintarkastusta suoritetaan noin 50 päivää vuodessa, ja sen lisäksi tilintarkastaja avustaa tarkastuslautakuntaa arviointityössä ja arviointikertomuksen laatimisessa noin 10 päivää vuodessa. Tarkastuslautakuntaan kuuluu viisi jäsentä. Tarkastuslautakunnan sihteerinä toimii kaupungin konsernipalveluyksikön henkilö, jonka tehtäväkuvaan on sisällytetty tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät.

Vuonna 2025 huomioidaan valtuustokauden vaihtuminen ja varaudutaan uuden lautakunnan perehdyttämiseen ja kouluttautumiseen.

Tavoitteet:

Tarkastuslautakunnan tavoitteena on selvittää, onko kaupunkia johdettu valtuuston asettamien tavoitteiden mukaisesti ja tuloksellisesti ja tuleeko kaupungin tilintarkastus asianmukaisesti suoritetuksi. Arviointikertomus laaditaan siten, että se käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Arviointikertomuksen takia annetut kaupunginhallituksen ja lautakuntien lausunnot käsitellään valtuustossa syksyllä.

Painopistealueet:

Tarkastuslautakunnan painopistealueet vaihtelevat vuosittain tarkastuslautakunnan tarkastussuunnitelmassa esitetyllä tavalla. Vuosittain seurataan yhden tai useamman lautakunnan talousarviossa asetettujen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista sekä muita lautakuntia tarpeen mukaan.

5. Investoinnit

5.1. Yhteenveto investoinneista 2026-2028

Käyttöomaisuusinvestoinnit, €	TP2024	TAM2025	TA2026 LTK	TA2026 KH	TS2027	TS2028
KH, konserni	1 255 223	89 000	100 000	100 000	0	0
KH, kaupunkikehitys	0	0	0	0	0	0
Lupalautakunta	0	0	0	0	0	0
Infralautakunta	157 304	355 000	220 000	220 000	0	0
Sivistyslautakunta	50 000	2 200 000	460 000	460 000	0	0
Hyvinvointi ja vapaa-aikalautakunta	308 189	110 000	526 000	526 000	0	0
Seudullinen joukkoliikenne	38 897	55 173	55 171	55 171	0	0
Käyttöomaisuusinvestoinnit yhteensä	1 809 613	2 809 173	1 361 171	1 361 171	0	0
Muut investoinnit:						
Maan hankinta						
Maan osto	2 180 841	1 800 000	1 800 000	1 800 000	1 800 000	1 800 000
Maan myynti (hankintahinta+myyntivoitto=luovutustulot)	-2 362 160	-1 800 000	-1 800 000	-1 800 000	-1 800 000	-1 800 000
netto	-181 319	0	0	0	0	0
Satunnainen tulo						
Osakkeet ja osuudet						
Menot	0	0	0	0	0	0
Osakkeiden myynti (luovutustulot)	4 430	0	0	0	0	0
Menot (vesiyhtiö)	0	0	0	0	0	0
Osakkeet ja osuudet yhteensä	4 430	0	0	0	0	0
Vapaa-aikalautakunnan rakentamisinvestoinnit	0	0	0	0		
Kunnallistekniikan investoinnit yhteensä	6 131 224	7 540 000	9 120 000	8 020 000	14 160 000	20 410 000
Talonrakentamisinvestoinnit (brutto) yhteensä	27 534 074	29 750 000	26 150 000	26 150 000	32 050 000	24 150 000
Kiinteistöjen pihatyöt	199 659	150 000	300 000	300 000	300 000	300 000
Investoinnit yhteensä	37 855 411	42 049 173	38 731 171	37 631 171	48 310 000	46 660 000
Investointeihin kohdistuvat tulot	-864 095	-675 000	-701 000	-701 000	-300 000	-300 000
Nettoinvestoinnit	36 991 317	41 374 173	38 030 171	36 930 171	48 010 000	46 360 000

5.2. Investointihankkeet 2026-2030

INVESTOINTIHANKKEET 2026-2030	TA 2026 LTK	TA 2026 KH	TS 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
B1010 Kiinteä omaisuus						
Inv. tulot	300 000	300 000	300 000	300 000	0	0
Inv. menot	-1 800 000	-1 800 000	-1 800 000	-1 800 000	0	0
Netto	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000	0	0
B1020 KH, konserni käyttöomaisuus						
Inv. menot	-155 171	-155 171	0	0	0	0
Netto	-155 171	-155 171	0	0	0	0
B1300 Sivistysltk käyttöomaisuus						
Inv. menot	-460 000	-460 000	0	0	0	0
Netto	-460 000	-460 000	0	0	0	0
B1600 Hyvinvointi ja vapaa-aikaltk käyttöomaisuus						
Inv. menot	-526 000	-526 000	0	0	0	0
Netto	-526 000	-526 000	0	0	0	0
B2000 Infralautakunta käyttöomaisuus						
Inv. menot	-65 000	-65 000	0	0	0	0
Netto	-65 000	-65 000	0	0	0	0
B2050 Konevarikko käyttöomaisuus						
Inv. menot	-155 000	-155 000	0	0	0	0
Netto	-155 000	-155 000	0	0	0	0
B3008 Teollisuus- ja kauppa-alueet						
Inv. menot	-150 000	-150 000	-100 000	0	0	0
Netto	-150 000	-150 000	-100 000	0	0	0
B3013 Perusparannus						
Inv. menot	0	0	-500 000	-300 000	0	0
Netto	0	0	-500 000	-300 000	0	0
B3014 Taitorakenteet						
Inv. menot	-400 000	0	-400 000	-300 000	-300 000	0
Netto	-400 000	0	-400 000	-300 000	-300 000	0
B3015 Raisiontien silta						
Inv. menot	-500 000	-500 000	-500 000	-8 000 000	-7 500 000	0
Netto	-500 000	-500 000	-500 000	-8 000 000	-7 500 000	0
B3034 Isojen ojien kunnostus						
Inv. menot	-300 000	-300 000	-200 000	-200 000	0	0
Netto	-300 000	-300 000	-200 000	-200 000	0	0
B3042 Ensimmää						
Inv. menot	0	0	-350 000	0	0	0
Netto	0	0	-350 000	0	0	0
B3044 Leilikallio						
Inv. menot	-500 000	-500 000	0	0	0	0
Netto	-500 000	-500 000	0	0	0	0
B3045 Kerttulanmäki						
Inv. menot	0	0	-350 000	0	0	0
Netto	0	0	-350 000	0	0	0
B3046 Pirilänlaakso						
Inv. menot	0	0	0	-500 000	-300 000	0
Netto	0	0	0	-500 000	-300 000	0

B3047 Mustikkamäki						
Inv. menot	0	0	0	0	-600 000	0
Netto	0	0	0	0	-600 000	0
B3048 Hakinpelto						
Inv. menot	0	0	-350 000	0	0	0
Netto	0	0	-350 000	0	0	0
B3049 Hahdenniemi 2						
Inv. menot	0	0	-300 000	-200 000	0	0
Netto	0	0	-300 000	-200 000	0	0
B3052 Kantoniittu 2						
Inv. menot	0	0	0	-500 000	0	0
Netto	0	0	0	-500 000	0	0
B3053 Myllypellon koulun alue						
Inv. menot	-600 000	-600 000	0	0	0	0
Netto	-600 000	-600 000	0	0	0	0
B3054 Kevyen liikenteen sillat						
Inv. menot	-500 000	-500 000	-500 000	-300 000	0	0
Netto	-500 000	-500 000	-500 000	-300 000	0	0
B3055 Kuninkojantien kiertoliittymä						
Inv. menot	0	0	0	0	-600 000	0
Netto	0	0	0	0	-600 000	0
B3056 Raisiontie/Haunistent.kiertol.						
Inv. menot	0	0	0	-600 000	0	0
Netto	0	0	0	-600 000	0	0
B3057 Raisionlahden koulun kaava-alue						
Inv. menot	-400 000	-400 000	-400 000	0	0	0
Netto	-400 000	-400 000	-400 000	0	0	0
B3100 Suunnittelu						
Inv. menot	-400 000	-400 000	-400 000	-400 000	0	0
Netto	-400 000	-400 000	-400 000	-400 000	0	0
B3140 Merinuorikkala II						
Inv. menot	-350 000	-350 000	0	0	0	0
Netto	-350 000	-350 000	0	0	0	0
B3141 Polusmäen kaava-alue						
Inv. menot	0	0	0	-500 000	-500 000	0
Netto	0	0	0	-500 000	-500 000	0
B3200 Kadut, liikenneturvallisuus						
Inv. menot	-800 000	-800 000	-650 000	-650 000	0	0
Netto	-800 000	-800 000	-650 000	-650 000	0	0
B3202 E18-hanke/keskusta						
Inv. menot	-750 000	-750 000	-5 800 000	-5 800 000	-3 300 000	0
Netto	-750 000	-750 000	-5 800 000	-5 800 000	-3 300 000	0
B3203 Keskustakohteet						
Inv. menot	0	0	0	0	0	0
Netto	0	0	0	0	0	0
B3300 Katuvalaistus						
Inv. menot	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000	0	0
Netto	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000	0	0

B3400 Päällystykset						
Inv. menot	-800 000	-700 000	-700 000	-800 000	0	0
Netto	-800 000	-700 000	-700 000	-800 000	0	0
B3500 Viheralueet						
Inv. menot	-250 000	-150 000	-210 000	-160 000	-260 000	0
Netto	-250 000	-150 000	-210 000	-160 000	-260 000	0
B3550 Hahdenniemi						
Inv. menot	-70 000	-70 000	-100 000	-100 000	-100 000	0
Netto	-70 000	-70 000	-100 000	-100 000	-100 000	0
B3560 Kävelyn ja pyöräilyn edistäminen						
Inv. menot	-300 000	-300 000	-250 000	-250 000	0	0
Netto	-300 000	-300 000	-250 000	-250 000	0	0
B3562 Suvituulenpuisto						
Inv. tulot	251 000	251 000	0	0	0	0
Inv. menot	-450 000	-450 000	-150 000	0	0	0
Netto	-199 000	-199 000	-150 000	0	0	0
B3563 Ratahankkeet						
Inv. menot	-1 100 000	-600 000	-1 100 000	0	0	0
Netto	-1 100 000	-600 000	-1 100 000	0	0	0
B3610 Kaukolämmön rakentaminen						
Inv. menot	0	0	-350 000	-350 000	-350 000	0
Netto	0	0	-350 000	-350 000	-350 000	0
B4010 Hankesuunnittelu						
Inv. menot	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
Netto	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
B4313 Petäsmäen päiväkot						
Inv. menot	0	0	0	-100 000	-1 500 000	-1 400 000
Netto	0	0	0	-100 000	-1 500 000	-1 400 000
B4319 Kaanaan päiväkodin laajennus						
Inv. menot	0	0	-100 000	-500 000	-900 000	0
Netto	0	0	-100 000	-500 000	-900 000	0
B4337 Uusi pohjoisen alueen päiväkot						
Inv. menot	-100 000	-100 000	-2 400 000	-2 500 000	0	0
Netto	-100 000	-100 000	-2 400 000	-2 500 000	0	0
B4339 Eteläisen alueen päiväkot						
Inv. menot	0	0	0	0	-100 000	-2 000 000
Netto	0	0	0	0	-100 000	-2 000 000
B4403 Raisiolahden koulu						
Inv. menot	-5 000 000	-5 000 000	-10 000 000	-10 000 000	-1 000 000	0
Netto	-5 000 000	-5 000 000	-10 000 000	-10 000 000	-1 000 000	0
B4407 Kerttulan koulu						
Inv. menot	0	0	0	-100 000	-9 900 000	-5 000 000
Netto	0	0	0	-100 000	-9 900 000	-5 000 000
B4415 Tiedonpuiston koulu						
Inv. tulot	150 000	150 000	0	0	0	0
Inv. menot	-1 650 000	-1 650 000	0	0	0	0
Netto	-1 500 000	-1 500 000	0	0	0	0
B4416 Tikanmaan koulu peruskorjaus						
Inv. menot	0	0	-100 000	-1 500 000	-1 600 000	0

Netto	0	0	-100 000	-1 500 000	-1 600 000	0
B4419 Myllypellon koulu (5-9)						
Inv. menot	-17 000 000	-17 000 000	-18 000 000	-8 000 000	0	0
Netto	-17 000 000	-17 000 000	-18 000 000	-8 000 000	0	0
B4706 Uintikeskus Ulpukka						
Inv. menot	0	0	0	0	0	0
Netto	0	0	0	0	0	0
B5010 Peruskorjaukset						
Inv. menot	-2 000 000	-2 000 000	-1 200 000	-1 200 000	-1 200 000	-1 200 000
Netto	-2 000 000	-2 000 000	-1 200 000	-1 200 000	-1 200 000	-1 200 000
B6010 Kiinteät rakenteet ja laitteet						
Inv. menot	-65 000	-65 000	0	0	0	0
Netto	-65 000	-65 000	0	0	0	0
B7010 Kiinteistöjen pihatytöt						
Inv. menot	-300 000	-300 000	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000
Netto	-300 000	-300 000	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000
B8010 Sisäilmakorjaukset						
Inv. menot	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000
Netto	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000
YHTEENSÄ						
Inv. tulot	701 000	701 000	300 000	300 000	0	0
Inv. menot	-38 731 171	-37 631 171	-48 310 000	-46 660 000	-30 560 000	-10 150 000
Netto yht.	-38 030 171	-36 930 171	-48 010 000	-46 360 000	-30 560 000	-10 150 000

*Tähdellä merkittyjen hankkeiden kokonaiskustannusarvio ja toteuttamisvuodet ovat sitovia. Hanke voi käyttää vuosittain kokonaiskustannusarvion puitteissa määrärahaa sen mukaan, kuin hankkeen eteneminen vaatii. Lopullinen hankkeen vuosittainen määrärahan käyttö vahvistetaan jälkikäteen valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä.

5.3. Käyttöomaisuusirtaimistojen hankintaesitykset

Kh, konserni

Hankinnan nimi	Perustelu	€ (alv 0 %)	Projekti
Taloushallintojärjestelmä	Uuden taloushallintojärjestelmän hankinta vanhan taloushallintoohjelman tuen päättymisen takia.	100 000	911042
Seudullinen joukkoliikenne	Fölin investoinnit.	55 171	911026
	Yhteensä	155 171	

Infralautakunta

Hankinnan nimi	Perustelu	€ (alv 0 %)	Projekti
Suurtehoruohonleikkuri	Korvaa vanhan leikkurin.	45 000	962107
Pakettiauto	Tuotantoyksikön omassa käytössä olevista pakettiautoista kolme on vuosimallia -07. Varustetaan takalaitanostimella. Korvaa ajoneuvon FHO-270.	50 000	962098
Sähköpakettiauto	Tuotantoyksikön omassa käytössä olevista pakettiautoista kolme on vuosimallia -07.	60 000	962099
Kameravalvontajärjestelmä ja -laitteet	Kameravalvontajärjestelmää päivitetään ja laajennetaan ilkvallan ja varkauksien vähentämiseksi sekä henkilöturvallisuuden parantamiseksi.	25 000	966010
Kulunvalvonta- ja lukitusjärjestelmä	Kulunvalvonta- ja lukitusjärjestelmän päivitys / uusiminen.	15 000	966014
Suurkeittiölaitteet	Ruoankuljetusvaunut ja keittiölaitteet	25 000	966010
	Yhteensä	220 000	

Sivistyslautakunta

Hankinnan nimi	Perustelu	€ (alv 0 %)	Projekti
Perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen piha-alueiden kunnostaminen		60 000	931334
Lukion, perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen kalusteiden uusiminen		40 000	931335
Tiedonpuiston koulun teknisen työn laitteiden ja koneiden hankinta	Tiedonpuiston koulun täydennys Hankinta	360 000	931336
	Yhteensä	460 000	

Hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunta

Hankinnan nimi	Perustelu	€ (alv 0 %)	Projekti
Yleisurheilun maalikamera	Edellinen maalikamera 25 -vuotta, joka on tämän rikkoutunut (ikä) kesäkauden alussa. Kesä -25 maalikamera lainattu Naantalista yleisurheilukilpailuita varten. Raision yleisurheilukentällä järjestetään vuosittain viisi (5) suurempaa yleisurheilukilpailua, 5-10 pienempää kilpailua. Yleisurheilukilpailujen järjestelyjen onnistumiseksi Raisioon tarvitaan toimiva maalikamerajärjestelmä. Oma järjestelmä lisää luotettavuutta onnistuneiden tapahtumien läpiviemiseksi.	30 000	941708
Kuloisten koulun pihan liikunnallistaminen	Raisiolaisista oppilaista 78 % koulupihat liikuttivat vapaa-ajalla säännöllisesti tai satunnaisesti, mikäli he asuivat alle puolen kilometrin päässä koulun pihasta. Kun etäisyys koulun pihasta kasvoi 500 m- 1,5 kilometriin, laski koulupihan liikuttavuus säännöllisesti tai satunnaisesti 60 %. Perusopetuksen henkilöstö on arvioinut Kuloisten koulupihan nykytila selvityksessä tyydyttäväksi. Alakouluikäisten oppilaiden näkökulmasta Kuloisten koulupiha on melko huono. Em. vuoksi koulupiha edellyttää kehittämistoimenpiteitä yhdessä oppilaiden ja henkilöstön kanssa.	138 000	941709
Uusi turvallinen joustokaukalo Raision jäähalli 1	Alkuperäinen vuonna 2001 hankitun kaukalon uusimistarve tunnistettu jo vuosia. Kaukalon käyttöikä on keskimäärin 15 –vuotta. Asiakaskäyttäytyminen on ohjannut kaukalotoimittajia siihen suuntaan, että ne eivät valmista muita kuin joustolaitoja. Tätä tukee myös jääkiekkoliitto. Ero joustokaukalon ja jäykän kaukalon välillä on marginaalinen. Toimittajia Suomessa on tällä hetkellä kaksi. Talousvaraus sisältää uuden kaukalon asentamisen, vanhan kaukalon purkamisen ja poistamisen.	220 000	941710
Vaisaaren koulun 2019 rakennetun ulkokuntoilun alueen perusparannus	Pohja epätasainen, osaksi rikki. Liittyy tiiviisti uuden Tiedonpuiston koulun koulupiha kokonaisuuteen.	58 000	941711
Kerttulan yleisurheilukentän betonikatsomon takana pettäneen betonimuurin purku, maansiirtotyöt sekä katsomon betonipintojen suihkupuhdistus.	Kerttulan yleisurheilukentän betonikatsomon takana pettäneen betonimuurin purku (turvallisuusriski), betonipintojen suihkupuhdistus, ylimääräisten maamassojen poisto, alueen uudelleen muotoilu ja siistiminen. Optio: mahdollisesti yleisurheilukentän valaistusratkaisut takasuoran osalta.	80 000	941712
	Yhteensä	526 000	

5.4. Kunnallistekniikan investointiohjelma 2026-2029

Hanke	Vuosi	2026	2027	2028	2029	Hanke kust. yhteensä
	Asuntoalueet					
3140	Merinuorikkala II	350				350
3042	Ensima		350			350
3045	Kerttulanmäki		350			0
3046	Pirilänlaakso*			500	300	800
3047	Mustikkamäki*				600	0
3048	Hakinpelto		350			0
3141	Polusmäen kaava-alue*			500	500	
		350	1 050	1 000	1 400	
	Yritysalueet					
3008	Teollisuus- ja kauppa-alueet (sitomattomat kohteet)	150	100			
3055	Kuninkojantien kiertoliittymä				600	600
3065	Raisiontie/Haunistentien kiertoliittymä			600		600
3044	Leilikallio 2	500				500
3049	Hahdenniemi 2*		300	200		500
3052	Kantoniitti 2			500		500
3507	Raisionlahden koulun kaava-alue*	400	400			800
3053	Myllypellon koulun liikennejärjestelyt*	600				600
		1 650	800	1 300	600	
	Muut investointihankkeet					
3013	Perusparannus*					
	Polusmäentien alue		500	300		800
3014	Taitorakenteet (alikulukäytävät),		400	300	300	
3015	Kuloisten risteysilta, Mahittulan silta *	500	500	8 000	7 500	16 500
3054	Kevyen liikenteen sillat	500	500	300		
3034	Isojen ojen kunnostus	300	200	200		
3100	Suunnittelu	400	400	400		
3200	Kadut (sitomattomat kohteet)	250	200	200		
3200	Muut kevytväylät	140	140	140		
3200	Liikennevalot/Joukkoliikenteen pysäkit	150	100	100		
3200	Liikenneturvallisuus	110	110	110		
3200	Hulevesikohteet	100	100	100		
3202	E18-hanke *	750	5 800	5 800	3 300	15 650
3560	Kävelyn ja pyöräilyn edistäminen	300	250	250		
3563	Ratahankkeet *	600	1 100			1 700
3300	Katuvalaistus (rakennus- ja saneerauskohteet)	500	500	500		
3400	Päällystykset	700	700	800		
3610	Kaukolämmön rakentaminen		350	350	350	
3562	Suviuulipuisto*	450	150			600
	valtionavustus	-251				
3500	Viheralueet					
	Puistojen rakentaminen, saneeraus	70	100	100	100	
	Kerttulan Kirsikkapuisto		50			
	Koirapuisto				100	
	Leikkikenttien rakentaminen, saneeraus	80	60	60	60	
3550	Hahdenniemi					
	Venesatama	70	100	100	100	
		5 719	12 310	18 110	11 810	
	Yhteensä	7 719	14 160	20 410	13 810	

*Tähdellä merkittyjen hankkeiden kokonaiskustannusarvio ja toteuttamisvuodet ovat sitovia. Hanke voi käyttää vuosittain kokonaiskustannusarvion puitteissa määrärahaa sen mukaan, kuin hankkeen eteneminen vaatii. Lopullinen hankkeen vuosittainen määrärahan käyttö vahvistetaan jälkikäteen valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä.

5.4.1. Kunnallisteknisten investointien hankekohtaiset perustelut 2026

(kursiivilla myöhemmin toteutettavien hankkeiden perustelut)

Asuntoalueet

3140 Merinuorikkala II (350.000 €)

Merinuorikkala II kaava-alueesta on vielä rakentamatta noin 150 metriä Alhaistenojankatua, Kaskikuja sekä Maitotie-niminen jalankulku- ja pyörätie. Alueelle rakentuisi kuusi AO-tonttia sekä yksi kaupan alan tontti. Alhaistenojankadun jatkamisella lounaaseen Kaislatien suuntaan saataisiin myös liikennepainetta pois Nesteentien ja Ystävyyskadun liittymästä.

Hankkeen toteuttamisen edellytyksenä on, että Raision Vesi Oy osallistuu siihen vesihuollon rakentamisen osalta.

3042 Ensima (vuonna 2027 350.000 €)

Ensimaan asemakaava on valmisteilla. Asemakaava-alueelle on tulossa noin 30 kpl omakotitontteja. Ensima on tällä hetkellä kokonaan yksityisomistuksessa, kaupungin omistukseen on tulossa myös muutama omakotitontti.

Ensimaan alue on kokonaan uuden kunnallistekniikan rakentamista. Alueen rakentaminen on alustavasti suunniteltu toteutettavaksi yhdessä osassa. Ensimaan katujen rakentamiseen varataan 350.000 euroa.

Hankkeen toteuttamisen edellytyksenä on, että Raision Vesi Oy osallistuu siihen vesihuollon rakentamisen osalta.

3045 Kerttulanmäki (vuonna 2027 350.000 €)

Kerttulanmäen asemakaavan laadinta on kesken. Alueelle on tulossa kerrostalo- ja rivitaloasumista. Alue on yksityisessä omistuksessa. Kerttulanmäen alue on kokonaan uuden kunnallistekniikan rakentamista. Kerttulanmäelle on rakentumassa yksi katu Kerttulantieltä alueen keskelle. Alueen rakentaminen on alustavasti suunniteltu toteutettavaksi yhdessä osassa. Alustavien kustannusarvioiden mukaan Kerttulanmäen katujen rakentaminen maksaa noin 300.000 euroa.

Hankkeen toteuttamisen edellytyksenä on, että Raision Vesi Oy osallistuu siihen vesihuollon rakentamisen osalta.

**3046 Pirilänlaakso (vuonna 2028 500.000 €)*

Pirilänlaakson asemakaavoituksen aloittamista valmistellaan. Alueelle suunnitellaan tulevan noin 100 uutta omakotitonttia ja mahdollisesti päiväkotia. Pirilänlaakson asemakaava-alue on toteutuessaan kokonaan uuden kunnallistekniikan rakentamista ja rakentaminen on suunniteltu alustavasti toteutettavan kahdessa osassa. Rakentamisen aikataulut tarkentuvat myöhemmin.

Hankkeen toteuttamisen edellytyksenä on, että Raision Vesi Oy osallistuu siihen vesihuollon rakentamisen osalta.

**3047 Mustikkamäki (vuonna 2029 600.000 €)*

Mustikkamäen asemakaava on vasta vireillä. Alueelle on suunnitteilla pientalovaltaista rakentamista. Alueen rakentamisen aikataulut tarkentuvat kaavoituksen edettyä.

Hankkeen toteuttamisen edellytyksenä on, että Raision Vesi Oy osallistuu siihen vesihuollon rakentamisen osalta.

3048 Hakinpelto (vuonna 2027 350.000 €)

Hakinpellon asemakaavaluonnos on ollut nähtävillä kesällä 2022. Asemakaava vahvistunee vuoden 2026 aikana. Hakinpellon alueelle on tulossa pääosin rivitaloasuntoja. Alue on suurimmaksi osaksi yksityisomistuksessa.

Hakinpellon alueelle on rakentumassa uusi katu, Tikanmaankadun linjausta muutetaan sekä lisäksi alueella parannetaan kevyen liikenteen yhteyksiä.

Hankkeen toteuttamisen edellytyksenä on, että Raision Vesi Oy osallistuu siihen vesihuollon rakentamisen osalta.

**3141 Polusmäen kaava-alue (vuonna 2028 500.000 €)*

Polusmäen tilakeskuksen ympäristön asemakaavan ja asemakaavamuutoksen luonnos on tekeillä. Polusmäen alueelle on suunniteltu AO- ja rivitalotontteja. Alue on yksityisomistuksessa. Uudelle kaava-alueelle tulisi yksi läpiajettava katu sekä jalankulun ja pyöräilyn väyliä Polusmäentieltä.

Hankkeen toteuttamisen edellytyksenä on, että Raision Vesi Oy osallistuu siihen vesihuollon rakentamisen osalta.

Yritysalueet

3008 Teollisuus- ja kauppa-alueet, sitomattomat kohteet (150.000 €)

Hankkeeseen varataan määräraha (150.000 euroa) kadunrakennuskohteisiin, joiden rakentamistarve ilmenee talousarviovuoden aikana. Tällaisia kohteita ovat esimerkiksi kaava-alueet, joille infraa ei ole vielä rakennettu ja tonteille kohdistuu kysyntää talousarviovuoden aikana. Määrärahan käytöstä kohteisiin päättää tekninen johtaja. Talousarviovuoden aikana infralautakunnalle esitetään kooste, miten sitomattomat määrärahat on käytetty.

Katurakentamista koskevan määrärahan käytön edellytyksenä on, että tarvittaessa Raision Vesi Oy osoittaa tarvittavan määrärahan vastaavien kohteiden vesihuollon rakentamiseen.

3055 Kuninkojantien kiertoliittymä (vuonna 2029 600.000 €)

Kuninkojantien ja Kuninkaanväylän liittymään on tehty yhteistyössä Ely-keskuksen kanssa kiertoliittymän esiselvitys. Tavoitteena on, että kiertoliittymän suunnittelu etenisi rakennussuunnitteluun vuoden 2026 aikana ja toteutukseen päästäisiin vuonna 2029.

3065 Raisiontien/Haunistientien kiertoliittymä (vuonna 2028 600.000 €)

Raisiontien ja Haunistientien liittymään on tehty toimivuustarkastelu. Toimivimmaksi tuossa liittymässä osoittautui kiertoliittymä. Kiertoliittymän suunnittelua jatketaan. Kiertoliittymä liitetään Kuloistensillan ja Mahittulansillan tiesuunnitelmaan.

3044 Leilikallio 2 (500.000 €)

Leilikallio 2:sen asemakaavamuutoksen vahvistuttua alueelle rakennetaan Vuoritien kunnallistekniikka. Samoin kuivatusta alueella parannetaan. Alueen kunnallistekniikan rakentaminen on tarkoitus toteuttaa yhdessä osassa.

Hankkeen toteuttamisen edellytyksenä on, että Raision Vesi Oy osallistuu siihen vesihuollon rakentamisen osalta.

**3049 Hahdenniemi 2 (vuonna 2027 300.000 €)*

Sataman laajennusalue Hahdenniemen venesataman kehittämistä jatketaan. Vuonna 2025 aluetta laajennettiin etelän suuntaan, kun edellisen toimijan vuokrasopimus päättyi. Alueesta tehdään ensin visio, jonka perusteella laaditaan Hahdenniemi 2-asemakaavaa. Asemakaava-alueen toteuttaminen alkaisi aikaisintaan vuonna 2027.

Hankkeen toteuttamisen edellytyksenä on, että Raision Vesi Oy osallistuu siihen vesihuollon rakentamisen osalta.

3052 Kantoniittu 2 (vuonna 2028 500.000 €)

Kaavaluonnos on ollut nähtävillä vuonna 2016, kaavaehdotuksen laadinta on käynnistetty ja valmistunee vuoden 2026 aikana. Alueelle kaavoitetaan toimitilatontteja Raumantien varteen.

Hankkeen toteuttamisen edellytyksenä on, että Raision Vesi Oy osallistuu siihen vesihuollon rakentamisen osalta.

***3507 Raisionlahden koulun kaava-alue (400.000 €)**

Raisionlahden koulu rakentuu Kaanaaseen, Kaanaantien poikkikatujen Isovuorentien ja Meriläntien väliselle alueelle. Isovuorentie kuuluu kaava-alueeseen, joten alueelle rakentuu tässä yhteydessä kunnallistekniikka.

Hankkeen toteuttamisen edellytyksenä on, että Raision Vesi Oy osallistuu siihen vesihuollon rakentamisen osalta.

***3053 Myllypellon koulun kohdalla Raisionkaaren liikennejärjestelyt (600.000 €)**

Myllypellon koulun asemakaava vahvistunee vuoden 2025 aikana. Koulun rakentaminen aloitetaan vuonna 2026. Asemakaavan laadinnan yhteydessä on tehty liikenteen toimivuustarkastelua, jossa Raisionkaarelle on suunniteltu koulun jättöliikennettä varten pysäköintitaskuja sekä kiertoliittymä Takapellonkadun liittymään.

Muut investointihankkeet

**3013 Perusparannus (vuonna 2027 150.000 €)*

Polusmäentien alueen kunnallistekniikka on huonokuntoista. Polusmäen alueelle on vireillä yksityisen maanomistajan kaavoitushanke. Asemakaavan toteutuessa Polusmäentien luonne muuttuu ja kadun kunnostaminen tulee ajankohtaiseksi. Alueen rakentaminen on suunniteltu tehtävän kahdessa osassa, ensimmäinen osa vuonna 2027.

Polusmäentien alueen perusparannuksen toteuttamisen edellytyksenä on, että Raision Vesi Oy osallistuu niihin vesihuollon rakentamisen osalta.

3014 Taitorakenteet (400.000 €) KJ: siirretty vuodella eteenpäin 400.000 €

Määrärahalla kunnostetaan huonokuntoisia alikulkukäytäviä, kunnostettavat kohteet määräytyvät vuonna 2025 tehdyn kuntokartoituksen perusteella. Vuonna 2026 on tarkoitus saneerata T-4509 Vaisaaren alikulku.

***3015 Kuloisten risteyssilta, Mahittulan silta (500.000 €)**

Vt 8:n ylittävä Raisiontien silta (Kuloisten risteyssilta) on kuntoarvioissa osoittautunut erittäin huonokuntoiseksi ja uusimistarve on suuri. Kuloisten risteyssillan uusiminen muuttaa Raisiontien linjausta sekä tasausta. Tasausta on muutettava, koska alituskorkeus ei nykyisellään täytä nykyvaatimuksia. Nämä muutokset vaikuttavat vt 8:n nykyisten ramppien toimivuuteen.

Tiesuunnitelma on valmis. Alueen asemakaava on valmisteilla ja kaava etenee, kun arkeologiset tutkimukset alueella valmistuvat. Raisionjoen ylittävä Mahittulan silta on samoin huonokuntoinen ja se on kunnostettava samassa yhteydessä mm. tasausmuutosten ja uusien ramppien sijainnin takia. Hankkeen kokonaiskustannusarvio tarkentuu suunnittelun edetessä. Hankkeen käynnistämisaikajankohda päätetään talousarviokäsittelyn 2027 yhteydessä.

3054 Kevyen liikenteen sillat (500.000 €)

Vuonna 2025 kaupungin hallinnassa oleville silloille ja alikuluille tehtiin yleis- ja tarvittaessa erikoistarkastukset. Korjauksen tarpeessa T-4500 Sipilänkujan silta, joka korjataan vuonna 2026.

3034 Isojen ojien kunnostus (300.000 €)

Raision alueella on viisi merkittävää uomaa/jokea, jotka toimivat hulevesien purkuvesistöinä. Määrärahalla kunnostetaan ja parannetaan uomien kapasiteettia mm. tulvimisen estämiseksi. Alhaistenojanpuistoon rakennetaan kosteikko viivyttämään vesiä. Piuhanjoen uomaan sekä Kuuanajaan rakennetaan kaksitasouomaratkaisuja. Kummankin mainitun hankkeen kustannuksiin ELY-keskus osallistuu maksamalla 60 %.

Määrärahasta varataan osa Raisionjoen tulvavaurioiden korjaamiseen (100.000 €).

3100 Suunnittelu (400.000 €)

Hanke sisältää konsulttitoimistoilta ostettavia suunnittelu-, mittaus- ja tutkimustöitä.

Katujen ja vesihuollon suunnittelu tehdään yhdessä Raision Vesi Oy:n kanssa. Katujen osuudeksi suunnittelusta arvioidaan 400.000 euroa.

3200 (750.000 €)

Hankkeeseen 3200 kuuluvat katujen ja kevytvyölien sitomattomat kohteet, liikennevalot sekä liikenneturvallisuuskohteet. Määrärahojen kohdentamisesta päättää tekninen johtaja talousarviovuoden aikana. Infrastruktuurikunnalle esitetään talousarviovuoden aikana kooste, miten sitomattomat määrärahat on käytetty. Hankeen 3200 kokonaissumma on **750.000 euroa**.

Kadut, sitomattomat kohteet (250.000 €)

Hankkeeseen sisältyy varaus kadunrakennuskohteille, joiden rakentamistarve ilmenee talousarviovuoden aikana. Tällainen kohde voi olla esimerkiksi asemakaava-alueella sijaitseva katu, joka on jäänyt aikanaan rakentamatta ja kun alueelle rakentuu uudisrakentamista, infran rakentaminen tulee ajankohtaiseksi.

Osa kohteista voi edellyttää, että Raision Vesi Oy osoittaa osaltaan rahoituksen kyseisille kohteille.

Muut kevytväylät (140.000 €)

Hanke sisältää kevyen liikenteen väylien rakentamista, lähinnä kevyen liikenteen reitistön täydentämistä ja parantamista.

Liikennevalot (50.000 €)

Hanke sisältää liikennevalojen saneerausta sekä liikennevalokojen uusimista.

Pysäkkien infra (100.000 €)

Määrärahalla kunnostetaan linja-autopysäkkejä esteettömiksi ja turvallisemmiksi koko kaupungin alueella mm. rakentamalla korotetut ja reunatuella erotetut odotustilat pysäkeille sekä lisätään pysäkkikatoksia.

Liikenneturvallisuus (110.000 €)

Hankkeeseen sisältyy liikenneturvallisuutta parantavien kohteiden rakentamista, kuten korotettuja suojateitä kevyen liikenteen reitistön pääreiteillä tai kevyen liikenteen väylillä ajoneuvojen ajon estäminen rakenteellisilla ratkaisulla. Tyypillisimpiä ovat kohteet, joiden parantamistarve ilmenee talousarviovuoden aikana. Liikenneturvallisuuskohteiden valinnassa käytetään mm. seudullista liikenneturvallisuusselvitystä (hyväksytty infra-ltk 14.6.2022 § 73).

Hulevesikohteet (100.000 €)

Hankkeeseen sisältyy varaus rakentamiskohteille, joiden korjaamistarve ilmenee talousarviovuoden aikana. Määrärahalla kunnostetaan mm. katualueiden kuivatuksia rakentamalla uusia rumpuja, avo-ojia tai mahdollisesti pienempiä viivytysratkaisuja helpottamaan viemäreiden kapasiteettiongelmia. Toimimattomat hulevesiratkaisut voivat aiheuttaa tulvimista mm. tonteilla.

***3202 E18-hanke (750.000 €)**

E18-tien parantamisen tiesuunnitelma Raision keskustan kohdalla valmistui 2021. Hankkeeseen liittyvien kadunrakennussuunnitelmien laatiminen on alkanut allianssin muodostumisen myötä.

Kannelle tulevaa puistoa ja siihen liittyvää infraa suunnitellaan vuoden 2026 aikana. Lisäksi tehdään ympäristösuunnittelua E18 kehätien parantamishankkeeseen liittyvien katujen alueelle.

E18-hankkeen toteutus ja rakennussuunnittelu vaatii kaupungin panostusta sekä henkilöresurssin että suunnittelun valmiuden osalta.

3560 Kävelyn ja pyöräilyn edistäminen (300.000 €)

Kävelyn ja pyöräilyn edistäminen -hankkeen kohteena vuonna 2026 on Kuloistenmetsän kevyen liikenteen väylä. Kuloistenmetsän asemakaavoituksen yhteydessä on katsottu linjaus nykyisen kuntoreitin viereen hiihtoladut huomioiden. Asemakaavan on tarkoitus vahvistua vuoden 2025 loppuun

mennessä. Kuloistenmetsän jalankulku- ja pyöräilyväylän ansiosta mahdollistetaan kevyelle liikenteelle sujuva yhteys Satakunnantieltä Myllyn alueelle.

***3563 Ratahankkeet (1.100.000 €) KJ: vuodelle 2026 600.000 €**

Nuorikkalan rataseisakkeen pysäköintialueen suunnitelma on vahvistunut vuonna 2025. Suunnittelu tehtiin yhteistyössä Väyläviraston kanssa. Ratasuunnitelma valmistui myös vuoden 2025 aikana. Seisakkeen kohdalla on tarvetta tehdä vähäinen muutos asemakaavaan. Tavoitteena on, että Nuorikkalan seisakkeen rakentaminen aloitetaan vuoden 2026 aikana. *KJ: Käynnistämiseen tarvitaan kaupunginhallituksen aloituslupa.*

3300 Katuvalaistus (500.000 €)

Hanke sisältää rakennus- ja saneerauskohteiden valaistuksen. Uudistettavissa kohteissa käytetään led-tekniikkaan pohjautuvaa valaistusta.

3400 Päälylystyket (800.000 €) KJ: vuodelle 2026 700.000 €

Hanke sisältää kuntokartoituksen perusteella valittujen katujen uudelleen päälylystyket ja ajoratamaalauket. Hintojen oleellisesti noustua päälylystettävän alueen määrä jää liian pieneksi. Kyseisellä määrärahalta korjausvelka ei kasva, vaan kääntyisi laskuun.

Määrärahasta varataan osa kevyen liikenteen väylien päälylystyket (100.000 €).

3610 Kaukolämmön rakentaminen (vuonna 2027 350.000 €)

Turku Energian ja kaupungin välillä laaditun sopimuksen mukaisesti vuodesta 2027 alkaen määrärahaa käytetään kaukolämmön rakentamiseen.

***3562 Suvituulenpuisto (450.000 €)**

Vuonna 2025 varustettiin leikkialue ja vuonna 2026 on tarkoitus toteuttaa alueen loput peli- ja kuntoilualueet. Leikkialue, peli- ja kuntoilualueet saivat kokonaisuutena liikuntapaikkarakentamisen valtionavustusta hieman yli 250.000 euroa.

3500 Viheralueet (150.000 €)

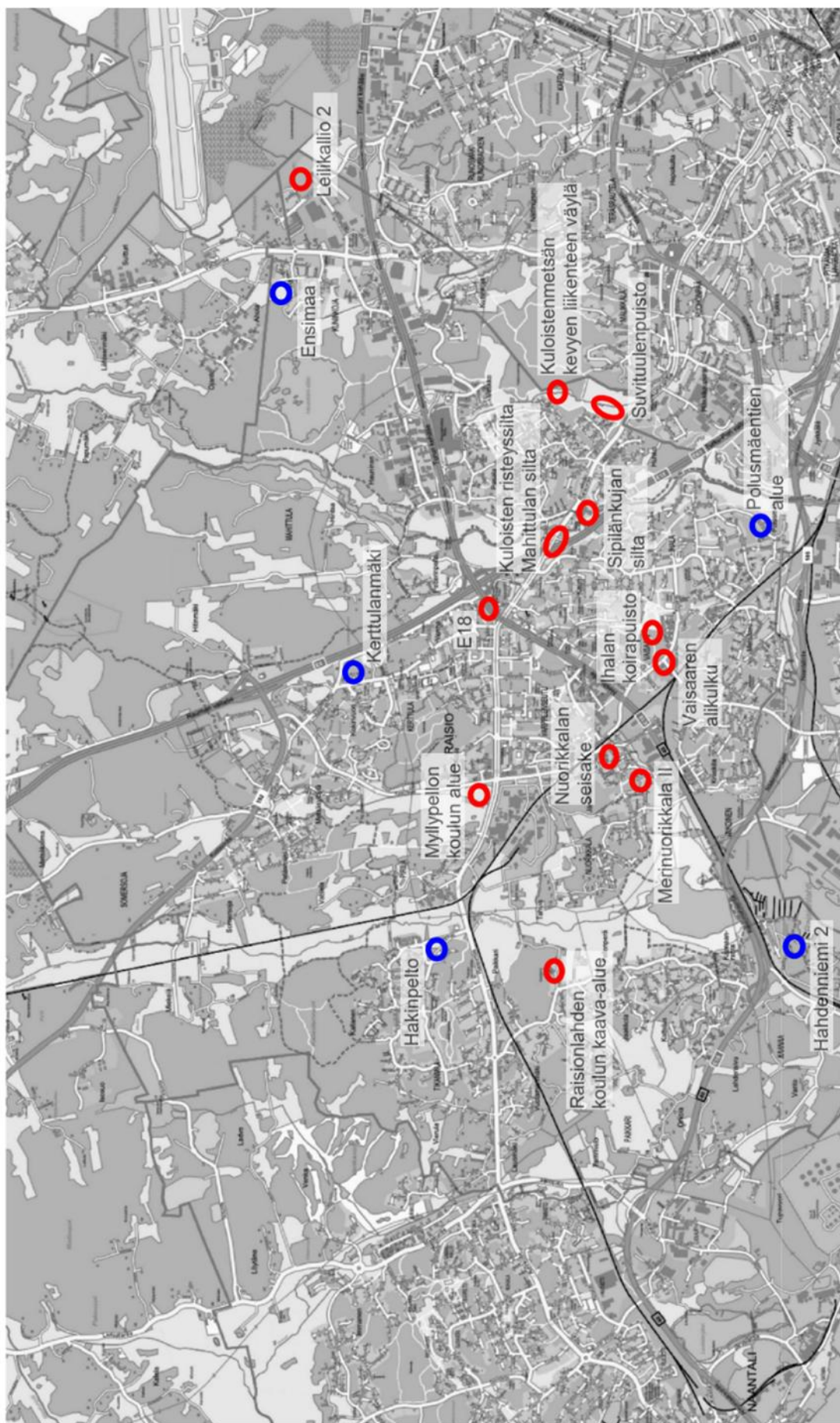
Puistokohteista Vaisaarenpuistoon Alakoululaisenankeen molemmin puolin istutetaan monilajista puustoa ja parannetaan aluetta, jotta se olisi helpommin ylläpidettävä. Kaupungintalon takapihan kirsikka-aluea salaojitetaan ja puustoa uusitaan alueella. Nallinkadun reunaan tehdään uusi hortensia-ryhmä ja kaupungintalon etupiha istutusaltaiden kasvillisuus uusitaan (70.000 euroa).

Koirapuisto (100.000 € vuonna 2029). Asukaspalautteissa on toivottu koirapuistoa, jossa isoille ja pienille koirille on varattu erilliset alueet.

Leikkipaikoilla yksittäisiä rikkoutuneita tai kuluneita leikkivälineitä vaihdetaan uusiin vastaaviin eri puolilla kaupunkia. Katteluksen ja Venheenpuiston leikkipaikat aidataan metallisella kolmilanka-aidalla lisäämään alueen turvallisuutta ja käyttömukavuutta (80.000 euroa).

3550 Hahdenniemi (70.000 €)

Venesatamassa peräpaaluja korvataan edelleen venepuomeilla (40.000). Laituripainoja ja -ketjuja vaihdetaan kuntotarkastuksen edellyttämiin laitureihin (30.000 euroa).

● vuosi 2026
● vuosi 2027

KUNNALLISTEKNISET INVESTOINNIT VUODET 2026-2027

5.5. Talonrakentamishohjelma 2026-2030

Hanke- numero	Hankkeen nimi	2026		2027		2028		2029		2030		2026-2030		Kokonais- kustannus 1.000 euroa
		1.000 euroa menot	1.000 euroa tulot	1.000 euroa menot	1.000 euroa tulot	1.000 euroa menot	1.000 euroa tulot	1.000 euroa menot	1.000 euroa tulot	1.000 euroa menot	1.000 euroa tulot	1.000 euroa menot	1.000 euroa tulot	
4010	Hankesuunnittelu	100		100		100		100		100		500		
4313	Petäsmäen päiväkodin peruskorjaus					100		1 500		1 400		3 000	0	3000
4319	Kaanaan päiväkodin laajennus			100		500		900				1 500	0	1500
4337	Uusi pohjoisen alueen päiväkotit (Mustikkamäen päiväkotit)			100		2 400		2 500				5 000	0	5000
4339	Uusi eteläisen alueen päiväkotit (Vasaari - Metsäaari)							100		2 000		2 000		5000
4403	Raisiolahden koulu (luokat 1-4)	5 000		10 000		10 000		1 000				26 000	0	26 000
4407	Kerttulan koulu					100		9 900		5 000		15 000		15 000
4415	Tiedonpuiston koulu (luokat 5-6) *	1 650	150									1 650	150	45 150
4416	Tikanmaan koulu perusparannus (muutos päiväkodiksi)			100		1 000		2 100				3 200	0	3200
4419	Myllypellon koulu (luokat 6-9) *	17 000		18 000		8 000						43 000	0	44 500
5010	Peruskorjaukset	2 000		1 200		1 200		1 200		1 200		6 800	0	
7010	Kiinteistöjen pihatytöt	300		150		150		150		150		900	0	
8010	Sisäilmakorjaukset	300		300		300		300		300		1 500	0	
	Bruttomenot ja -tulot yhteensä	26 350	150	30 050	0	23 850	0	19 750	0	10 150	0	110 150	150	
	Nettomenot yhteensä	26 200		30 050		23 850		19 750		10 150		110 000		
	* Monivuotinen hanke, jonka kokonaiskustannusarvio ja toteuttamisvuodet ovat sitovia.													
	Hankkeet 4313, 4319, 4337, 4339, 4407, 4416, vaativat hyväksytyn tarveselvityksen / hankesuunnitelman, ha nke kok o, aikataulu ja kustannusarvot tarkentuvat suunnittelun edetessä.													
	4401 Raisiolahden koulun tarveselvitys on hyväksytty kaupunginvaltuustossa xx.xx.2025 § xxx													
	4415 Tiedonpuiston koulun hanke suunnitelma on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 1.11.2021 § 165													
	4419 Myllypellon koulun hankesuunnitelma on hyväksytty Kaupunginvaltuusto 05.05.2025 § 42.													
	Kustannusarvot eivät sisällä irtaimistoa, tontin hankintaa, rahoituskustannuksia eikä purkukustannuksia.													

5.5.1. Talonrakentamishohjelman 2025-2029 hankekohtaiset perustelut

Yleisesti voidaan todeta, että talonrakentamishohjelmaan esitetyt hankekoot, aikataulut ja kustannusarvot tarkentuvat suunnitteluvaiheiden edetessä. Kustannusarvioiden tarkkuus eri vaiheissa suunnittelutietojen tarkkuudesta riippuen: esisuunnittelu ja tarveselvitysvaihe +/- 25 %, hankesuunnitteluvaihe +/-15 % ja toteutussuunnitteluvaihe +/- 10 %. Hankkeissa huomioitavat riskit: rakennuskustannusten muutokset (mm. investointilainakorot, tarvikkeiden- ja työvoiman saatavuus), jotka tulee huomioida esisuunnittelun ja toteutusvaiheen välillä olevana aikataulu- ja kustannusriskinä. Esitetyt määrärahat eivät sisällä mahdollisia irtaimiston hankintakustannuksia.

Palveluverkkoselvitykset

Sivistystoimiala on laatinut palveluverkkoselvityksen vuosien 2018–2019 aikana, jonka yhteydessä on päätetty kahden aluemallin ja ikärakenteen toteuttaminen asteittain (alue 1 ja alue 2). Näiden organisaatioiden tehtävänä olisi toteuttaa oman alueen palveluntarjonta aina päiväkodista perusopetuksen päättövaiheeseen asti. Kaupungin kasvun ollessa tällä hetkellä aktiivista on ollut tarpeen päivittää palveluverkkoselvitys koulu- ja päiväkotien osalta. Palveluverkkoselvityksen päivitys toteutettiin keväällä 2023. Kaupunginvaltuusto hyväksyi palveluverkkoselvityksen päivityksen syyskuussa 2023.

4010 Hankesuunnittelu

Määrärahaa on varattu kunkin talousarviovuoden aikana esille tuleviin ennalta arvaamattomiin uusiin tilahankkeisiin liittyvien hanke- ja luonnossuunnitelmien, erilaisten tutkimusten, selvitysten ja kartoitusten sekä kustannusarvioiden laatimista varten.

4313 Petäsmäen päiväkodin peruskorjaus

Petäsmäen päiväkoti on rakennettu vuonna 1987. Kiinteistössä on tehty saneeraus ja kunnossapitokorjauksia eri vuosina mutta kiinteistön peruskorjaus on tekemättä. Päiväkodin kerrosala on 888 k-m².

Kiinteistössä tehdään seuraavan kolmen vuoden aikana kunnossapito- ja huoltokorjausta, jonka jälkeen tulisi suorittaa laajamittainen koko kiinteistöä kattava perusparannus.

Peruskorjauksessa tai uudisrakentamisessa tulee huomioida sivistystoimialan eri palvelualueiden alueelliset tilatarpeet. Petäsmäen päiväkodin kokonaisuutta arvioidaan tarveselvitysvaiheessa.

4319 Kaanaan päiväkodin laajennus

Uudessa koulu- ja varhaiskasvatusverkkomallissa Kaanaan nykyinen koulu purettaisiin ja alustavien suunnitelmien mukaan uusi alakoulu 0–4 (Kaanaa-Tahvio-Tikanmaa) rakennettaisiin Kaanaan alueelle.

Nykyisen koulun keittiö ja ruokasali palvelee tällä hetkellä myös päiväkotia. Koulun poistuessä käytöstä, päiväkotia tulee laajentaa keittiö-, ruokasali- ja tarvittavien muiden toimintojen osalta. Kokonaisuutta arvioidaan tarve-/hankesuunnitteluvaiheessa. Hankkeen laajuus, kustannusarvio ja aikataulu tulevat tarkentumaan suunnittelun edetessä.

4337 Uusi pohjoisen alueen päiväkoti (Mustikkamäen päiväkoti, Raisionkaari)

Uudessa koulu- ja varhaiskasvatusverkkomallissa rakennetaan uusi päiväkoti Raision pohjoisalueen puolelle. Kokonaisuutta arvioidaan tarveselvitysvaiheessa. Hankkeen laajuus, kustannusarvio ja aikataulu tulevat tarkentumaan suunnittelun edetessä.

4339 Uusi Eteläisen alueen päiväkoti (Vaisaari – Metsäaro)

Uudessa koulu- ja varhaiskasvatusverkkomallissa rakennetaan uusi päiväkoti Raision eteläalueen puolelle. Kokonaisuutta arvioidaan tarveselvitysvaiheessa. Hankkeen laajuus, kustannusarvio ja aikataulu tulevat tarkentumaan suunnittelun edetessä.

4403 Raisionlahden koulu (luokat 0–4)

Kaanaan nykyinen koulu on rakennettu kolmessa eri vaiheessa vuosien 1958, 1963 ja 2001 aikana. Kiinteistössä on tehty sisäilma- ja kosteustekninen kuntotutkimus syksyllä 2003 ja kuntotutkimus mahdollista perusparannusta varten 7.5.2019.

Vuosina 1958 ja 1963 valmistuneet koulun osat ovat tulossa elinkaarensa päähän, ja niissä tulisi toteuttaa laajamittainen perusparannus tai korvaava uudisrakennus. Hankkeen toteuttaminen perusparannustoimenpiteenä edellyttää jonkinlaisten väistötilojen hankkimista.

Uudessa kouluverkkomallissa Kaanaan nykyinen koulu purettaisiin ja alustavien suunnitelmien mukaan uusi alakoulu 0–4 (Kaanaa-Tahvio-Tikanmaa) rakennettaisiin Kaanaan alueelle.

Vuoden 2024-26 kaavoitusohjelmassa lähivuosina kaavoitettavaa Nuorikkalan selvitysalue on laajennettu kattamaan todennäköinen alakoulun paikka Kaanaantien varressa. Palveluverkkojen päivityksessä osoitettu sijainti Kaanaa-Tahvio koululle oli alkujaan yksityisessä maanomistuksessa. Kaupunki teki alueesta kiinteistökaupat keväällä 2024.

Asemakaavatyö on käynnistetty kaavoitusohjelman yhteydessä, jolloin se tuli vireille tammikuussa 2025. Asemakaavan luonnosvaihe oli kaupunkikehitysjaostossa 29.4.2025 ja asemakaavan luonnos oli nähtävänä 15.5.-17.6.2025. Asemakaavan ehdotus- ja hyväksymisvaihe on syksyn 2025 ja kevään 2026 aikana.

Uudisrakentamisessa tulee huomioida sivistystoimialan eri palvelualueiden alueelliset muuttuvat tilatarpeet. Kaanaan koulun tarveselvitys on hyväksymisvaiheessa syksyllä 2025.

4407 Kerttulan koulu

Kerttulan alueen tilatarpeet ovat kasvaneet ennakoitua nopeammin. Uudessa koulu- ja varhaiskasvatusverkkomallissa on esitetty vanhan koulun peruskorjaus ja tarvittava laajennus. Toisena vaihtoehtona on selvitetty myös uudisrakentamisen mahdollisuutta, jossa rakennettaisiin kokonaisuudessaan uusi koulurakennus samalle tontille. Eri vaihtoehtoja ja kokonaisuutta arvioidaan tarveselvitysvaiheessa. Hankkeen laajuus, kustannusarvio ja aikataulu tulevat tarkentumaan suunnittelun edetessä.

4415 Tiedonpuiston koulu (luokat 5–9) *

Tiedonpuiston koulun uudisrakennushanke on käynnistynyt nykyisessä Vaisaaren yläkoulurakennuksessa olevien sisäilman laatua heikentävien riskirakenteiden laajuuden ja rakennuksessa pitkään koettujen sisäilman laatuun liitettyjen oireiden vuoksi.

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt hankkeen tarveselvityksen kokouksessaan 12.10.2020 ja hankesuunnitelman 1.11.2021 / § 165.

Kaupunginvaltuusto on päättänyt kokouksessaan 24.5.2021, että hanke toteutetaan vuosiluokille 5–9 tarkoitettuna yhtenäiskouluna.

Tiedonpuiston koulu rakennetaan nykyisen Vaisaaren koulun ja kirjaston väliselle pysäköintialueelle Vaisaaren kaupunginosaan kortteliin 0157 tontille 1, osoitteeseen Juhaninkuja 4.

Hankkeen toteutusmuoto on projektinjohtourakka, joka on päätetty infralautakunnassa 18.1.2022 / § 9 ja kaupunginhallituksessa 24.1.2022 / § 13.

Hankkeen rakentaminen on alkanut kesällä 2023 ja rakennus otetaan käyttöön tammikuussa 2026. Nykyinen Vaisaaren yläkoulurakennus on käytössä rakentamisen aikana ja se puretaan uuden koulurakennuksen valmistuttua. Koulun piha- ja pysäköintialueet rakennetaan pääosin vanhan koulun purkamisen jälkeen.

Tiedonpuiston koulurakennus tulee palvelemaan nykyiseen tapaan vuosiluokkia 7–9, siihen saakka, kunnes alueen 2 yhtenäiskoulu valmistuu. Tästä johtuen muutosvaiheen aikana tarvitaan lisätiloja edelleen kädentaitojen, kotitalouden ja fyke-opetuksen järjestämiseen vanhasta Kauppaoppilaitoksen tiloista.

Toteutusaikataulu:

2024: rakentaminen,
2025: rakentaminen, kalustus, vanhan koulun purkamisen aloitus (1/2026),
2026: käyttöönotto tammikuussa, koulun pihan ja pysäköintialueen rakentaminen.

4416 Tikanmaan koulu perusparannus (muutos päiväkodiksi)

Uudessa koulu- ja varhaiskasvatusverkkomallissa nykyinen Tikanmaan koulurakennus peruskorjataan ja muutetaan palveluverkkoselvityksen mukaisesti varhaiskasvatuksen käyttöön päiväkodiksi. Kokonaisuutta arvioidaan tarveselvitysvaiheessa. Hankkeen laajuus, kustannusarvio ja aikataulu tulevat tarkentumaan suunnittelun edetessä.

4419 Myllypellon koulu (alue 2 yhtenäiskoulu 5-9)*

Palveluverkkoselvityksen mukaiseen kouluverkkoon päästään siirtymään Myllypellon koulun valmistuttua. Sen jälkeen Raisiossa toimii kaksi yhtenäiskoulua vuosiluokkien 5.–9. oppilaille, Tiedonpuiston ja Myllypellon koulut. Näissä kouluissa opiskelevat nykyisen yläkoulun, Vaisaaren koulun, 7.–9. luokkien oppilaat ja aluemallin mukaisesti vuosiluokkien 5.–6. oppilaat, jotka siirtyvät kouluihin alueen alakouluista. Oppilaita opettavat sekä aineenopettajat että luokanopettajat. Uuden kouluverkon suunnitelmassa alue 2. Myllypellon koulu rakennetaan Raision keskustan länsi-/pohjoispuolelle Pirilän alueelle Raision kaaren tien varteen. Kaavatyö on vireillä.

Tarveselvityksen laatiminen on aloitettu syksyllä 2023. Myllypellon koulun tarveselvitys on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 18.3.2024 § 15. Hankesuunnitelma on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 5.5.2025 § 42.

Toteutusaikataulu on:

-3/2024: tarveselvitys,
2024-2025: hankesuunnitelma, tontin kaavamuuotos ja investointipäätös,
2025: suunnittelu ja rakentamisen valmistelu,
2026–2027: rakentaminen,
2028: rakentaminen, käyttöönotto ja kalustus.

5010 Peruskorjaukset

Pienemmät peruskorjauskohteet nimetään aina vuosittain tilapalvelujen työohjelman käsittelyn yhteydessä joulukuussa infralautakunnassa.

7010 Kiinteistöjen pihatyöt

Kiinteistöjen pihatyökohteet nimetään aina vuosittain tilapalvelujen työohjelman käsittelyn yhteydessä joulukuussa infralautakunnassa.

8010 Sisäilmakorjaukset

Kiinteistöjen sisäilmakorjauskohteet nimetään aina vuosittain tilapalvelujen työohjelman käsittelyn yhteydessä joulukuussa infralautakunnassa. Osa määrärahasta tulee kohdentaa äkillisiin ja ennakoimattomiin sisäilmakorjauksiin.

6. Talousarvion sitovuus

6.1. Kuntalain säännökset talousarviota koskien

Kuntien talousarviosta ja -suunnitelmasta säädetään kuntalain 110 §:ssä. Kuntalain mukaan ”valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien.”

6.2. Talousarvion noudattamista koskevat ohjeet

6.2.1. Talousarvion sitovuus

Lain mukaan kunnan toiminnassa ja taloudessa on noudatettava talousarviota. Toimielin on sidottu talousarviossa hyväksytyihin toiminnallisiin ja taloudellisiin tavoitteisiin.

Talousarvion sitovuus määräytyy lautakunnittain siten, että käyttötalousosan sitovia lukuja ovat lautakunnan ulkoiset kokonaistulot, ulkoiset kokonaismenot ja netto. Lautakunta voi suorittaa muutoksia vastuualueiden ja palveluiden välillä. Tili- ja vastuuvapauden edellyttämä sitovuus muodostuu ulkoisesta toimintakatteesta (nettobudjetti).

Investointien sitovuus on hanketasolla. Lisäksi on monivuotisia hankkeita, joiden kokonaiskustannusarvio ja toteuttamisvuodet ovat sitovia. Nämä hankkeet on merkitty erikseen talousarviossa. Lautakunta hyväksyy hankkeidensa väliset määrärahasiirrot. Siirtoja ei saa tehdä kokonaiskustannusarvioltaan ja toteuttamisvuosiltaan sitovista hankkeista.

Tuloslaskelmaosan sitovat erät ovat verotulot, valtionosuudet sekä rahoitustuotot ja –kulut. Rahoituslaskelmaosan sitovat erät ovat lainakannan kokonaismuutos.

6.2.2. Käyttösuunnitelmat

Hallintosäännön 81 §:n mukaan toimielin hyväksyy käyttösuunnitelman. Lautakunnat laativat hyväksytyn talousarvion perusteella käyttösuunnitelman palveluittain. Kaupunginhallituksen käyttösuunnitelma sisältää molemmat kaupunginhallituksen alaiset kokonaisuudet (KH, konserni ja KH, kaupunkikehitys).

6.2.3. Raportointi

Talousarvion kuukausikohtaista toteutumista seurataan toimielimissä. Kaupunginvaltuustolle laaditaan talouden toteutuman raportti maaliskuun lopun, kesäkuun lopun sekä syyskuun lopun tilanteesta.

6.2.4. Strategiset tavoitteet

Strategisia tavoitteita voidaan muuttaa vain valtuuston päätöksellä. Vuonna 2025 on hyväksytty uusi kaupunkistrategia ja uudet tavoitteet on sisällytetty salliessa vuoden 2026 talousarvion. Tilinpäätöksessä tulee antaa selostus tavoitteiden toteutumisesta. Strategisten tavoitteiden toimeenpanon keinoja ja mittareita kehitetään vuosittain osana talousarvioprosessi.

6.2.5. Talousarvion ja sen määräysten noudattaminen

Talousarviota ja sen määräyksiä on noudatettava toiminnassa. Tilivelvolliset vastaavat vastuualueidensa taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutumisesta. Tilivelvollisten viranhaltijoiden on valvottava, että vastuualueen toiminnassa noudatetaan hyväksyttyä talousarviota ja käyttösuunnitelmaa sekä niihin liittyviä tavoitteita. Toimintaa ja taloutta tulee sopeuttaa siten, että asetetut tavoitteet on mahdollista saavuttaa. Mikäli on ilmeistä, ettei asetettuihin tavoitteisiin päästä, tulee asia saattaa toimielinkäsittelyyn siten, että valtuusto voi päättää talousarvioon sisältyvien määrärahojen ja tavoitteiden muutokset kyseisen talousarviovuoden aikana.

Kaikista esitettävistä talousarviomuutoksista tulee tehdä ilmoitus talouspalveluihin.

6.2.6. Muut ohjeet

Investointeja, joiden kustannusarvio on yli 1.000.000 euroa, tai investointeja, joista valtuusto on erikseen niin päättänyt, ei saa aloittaa ilman kaupunginhallituksen lupaa.

Mikäli valtionosuutta saadaan kesken vuoden jo olemassa olevaan toimintaan, jonka menot ovat talousarviossa, valtionosuus kasvattaa vain tulomäärärahoja.

Mikäli toimialoilla/palvelualueilla suunnitellaan itsenäisesti hankkeita toteutettavaksi leasing-rahoituksella, palvelualueet vastaavat koko leasing-rahoitusprosessista kilpailutuksesta, operatiiviseen toteutukseen ja seurantaan saakka. Palvelujohtajan tulee ilmoittaa talousjohtajalle kunkin palvelualueensa hankkeen leasing-rahoituksen suunnitelmat ja hankkeen alkaminen etukäteen sekä ajantasainen toteutuminen ja määrä. Palvelualueet valmistelevat tarvittavat leasing-rahoitusta koskevat päätöspykälät kaupunginhallitukselle.

Mikäli lautakunnat hakevat hankerahoitusta talousarviossa hankkeille varatun määrärahan yli, mikä edellyttää talousarviomuutoksen tekemistä, lautakuntien tulee saattaa hankehakemus kaupunginjohtajan hyväksyttäväksi.

6.2.7. Kohderahoitteiset yksiköt eli nettoyksiköt

Kuntien ja kuntayhtymien talousarvio- ja suunnitelmaohjeistuksissa määritellään kohderahoitteiset tehtävät: *"Kohderahoitteiset tehtävät ovat tehtäviä, joiden käyttötalous on sidottu ensisijaisesti tuloarvioin kunnan talousarvioon, tai tehtäviä, jotka ovat kokonaan erillään kunnan talousarviosta. Talousarviosidonnaisia kohderahoitteisia tehtäviä ovat muu taseyksikkö, sisäisen palvelun nettoyksikkö ja muut nettoyksiköt. Kunnan talousarviosta erillään olevia yksiköitä ovat kunnan liikelaitokset."* *"Kohderahoitusta sovelletaan palveluja tuottavissa tehtävissä kuten liikelaitoksissa, muissa taseyksiköissä sekä nettoperiaatteella toimivissa yksiköissä, jotka saavat varsinaisen toimintansa rahoituksen kokonaan tai osittain korvauksena tuottamistaan palveluista."*

Raision kaupungin talousarvio sisältää nettobudjettisyksiköt seuraavissa tulosityksiköissä:

Hyvinvointi ja vapaa-aikalautakunta: Uintikeskus Ulpukka ja Kerttulan jäähallit

Infralautakunta: Tilapalvelut ja Ruokapalvelut

Nettobudjettisyksikön sitova määräraha on nettomenot. Nettomenojen saavuttaminen sallii ulkopuolisen tulo-rahoituksen ylityksen sekä vastaavan suuruisten rahamenojen ylityksen ilman valtuuston käsittelyä. Nettobudjettisyksiköt sisältyvät lautakuntien käyttösuunnitelmiin, ja niiden käyttösuunnitelmien toteutuminen esitetään tilinpäätöksessä.

6.3. Raision kaupungin tilivelvolliset

Kuntalain 125 §:n mukaan tilintarkastajan on annettava valtuustolle kultakin tilikaudelta kertomus, jossa tarkastuksen tulosten lisäksi annetaan mm. esitys vastuuvapauden myöntämisestä toimielimen jäsenelle ja toimielimen tehtäväalueen johtavalle viranhaltijalle (tilivelvollinen).

Raision kaupungin tilivelvollisiksi on määritelty seuraavat tahot:

- kaupunginhallituksen jäsenet ja sen jaoston jäsenet
- lautakuntien ja niiden jaostojen jäsenet
- kaupunginjohtaja
- talousjohtaja
- henkilöstöjohtaja
- hallintojohtaja
- viestintäjohtaja
- tietohallintojohtaja
- kaupunkikehitysjohtaja
- tekninen johtaja
- sivistysjohtaja
- hallintosäännössä kunkin toimialan palvelujohtajaksi tai heitä vastaavaksi määritellyt henkilöt.

Vaikka tilivelvollisten luettelossa ei ole kaikista esimiehistä mainintaa, se ei poissulje vastuuta oman organisaation toiminnasta ja taloudesta.

6.4. Talousarviolainat ja lainanottovaltuus

Kaupungin lainamäärä 31.12.2024 oli 67,9 miljoonaa euroa eli 3 930 €/asukas. Kaupungin lainamäärä on vuoden 2025 talousarviossa arvioitu kasvavan 34,3 milj. euroa ja olevan 31.12.2025 102,2 milj. euroa.

Kaupungin talousarviossa suunnitellun oman toiminnan ja investointien toteuttaminen vaatii, että lainamäärä kasvaa 29,14 milj. eurolla. (29 143 844 euroa). Kaupunki lyhentää omia lainojaan 6,4 miljoonalla eurolla vuonna 2026 joka vastaavasti kasvattaa tarvittavien uusien lainojen määrää. Talousarviossa määritetyn oman toiminnan ja investointien sekä lainalyhennysten toteuttamiseen tarvittava uusi lainarahoitus on näin ollen 35,5 miljoonaa euroa (35 496 508 euroa).

Kaupunki on monta vuotta tarjonnut tytäryhtiölleen mahdollisuuden lyhytaikaiseen luottoon, joka on toteutettu kaupungin konsernitiliin kytkettyyn limiittiin. Limiitti on vuonna 2025 on ollut 2,8 milj. euroa ja on syytä nostaa 4 miljoonaan euroon vuonna 2026, johtuen tytäryhtiöiden kasvavasta rahoitustarpeesta. Konsernitiliin liittyen tulee näin erikseen määritellä lainanottovaltuus konsernin tytäryhteisöjen lyhytaikaisen maksuvalmiuden turvaamiseen.

Mikäli kaupunki tämän lisäksi vuoden 2026 aikana myöntää tytäryhtiölleen antolainoja, kaupungin oma rahoitustarve kasvaa vastaavasti ja lainanottovaltuuksia pitää vastaavasti tarkistaa antolainapäätösten yhteydessä.

Valtuusto asettaa talousarviossa tai erikseen tekemällään päätöksellä vuodelle 2026 ne rajat, joiden puitteissa lainanottovaltuuksia voidaan käyttää.

Talousarviossa esitetään seuraavaa lainanottoa koskevaa valtuutuspäätöstä:

Kaupunginhallitukselle myönnetään vuoden 2026 aikana oikeus ottaa lyhyttä tai pitkäaikaista lainaa siten, että kaupungin nettolainanotto vuoden lopussa ei ylitä **33 143 844 euroa**. Tällä kaupungin maksimilainamäärällä pitää kattaa myös kaupungin konsernitiliin käyttöön liittyvän lyhytaikaisen lainan myöntämisen kaupungin tytäryhteisöille, maksimissaan 4 miljoonan edestä.

Kaupungin konsernitilin käyttöön kytkeytynyt mahdollisuus lyhytaikaisen lainaan (tililimittii) rajoitetaan vuodeksi 2026 neljään (4) milj. euroon, joka jakautuu seuraavasti:

- Raision Vesi Oy, 2,15 miljoonaa euroa
- Raision Vuokra-asunnot Oy, 1,85 miljoonaa euroa

Mikäli kaupunki vuoden 2026 aikana, erillisillä päätöksellä myöntää tytäryhtiöilleen antolainoja, kaupungin omia lainanottovaltuuksia pitää vastaavasti tarkistaa.

Kaupungin maksuvalmiutta seurataan jatkuvasti ja tarvittava lainarahoitus rahoitus toteutetaan kaupungin rahoitus- ja sijoitusperiaatteiden mukaisesti.

Tytäryhtiöiden tulee pyytää kaupunginhallitukselta konserniohje lainojen takaamiseen liittyen, jo olemassa olevien lainojen ehtoihin liittyvissä kysymyksissä sekä uuden lainan ottamiseen liittyen. Tytäryhtiöt eivät saa ottaa ulkopuolista lainarahoitusta ilman kaupungin lupaa. Tytäryhtiöt ottavat lainansa pääsääntöisesti kaupungilta, joka hankkii rahoituksen ja perii konserniyhtiöiltä kohtuullisen marginaalin.

Lainatarvelähteessä ja ennen lainan kilpailuttamista, tytäryhtiön toimitusjohtajan tulee keskustella kaupungin talousjohtajan ja kaupunginjohtajan kanssa. Tytäryhtiöiden tulee varmistaa kaupungilta takaamispyynnöissä tai muissa vastaavissa valmistelua edellyttävissä asioissa valmisteluajataulu hyvissä ajoin. Yhteyshenkilönä tytäryhtiöiden (Raision Vesi Oy, Raision Vuokra-asunnot Oy) talouteen liittyvissä kysymyksissä toimii talousjohtaja.

7. Riskienarviointi ja -hallinta

Kuntalain 14 §:n mukaisesti kaupunginvaltuusto päättää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista, joiden tarkoituksena on ohjata kaupunginhallitusta sen huolehtiessa kuntalain 39 §:n velvoittamana kaupungin sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä. Valtuuston päätöstä sisäisen valvonnan, riskienhallinnan ja varautumisen perusteista noudatetaan Raision kaupungin lisäksi myös kaupungin tytäryhteisöissä ja näiden tytäryhteisöissä sekä kaupungin määräysvaltaan kuuluvissa säätiöissä, jollei niitä koskevasta lainsäädännöstä, yhtiöjärjestyksestä tai säätiön säännöistä muuta johdu. Tytäryhteisön hallitus vastaa kuitenkin aina yhteisön sisäisen valvonnan, riskienhallinnan ja varautumisen asianmukaisesta järjestämisestä ja sen tuloksellisuuden valvonnasta. Valtuusto hyväksyi sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet 10.11.2025 § 125.

Kaupunginhallitus vastaa kokonaisvaltaisen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä. Kaupunginhallitus hyväksyy sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen. Ohjetta noudatetaan myös kaupungin tytäryhteisöissä sekä kaupungin määräysvaltaan kuuluvissa säätiöissä, jollei niitä koskevasta lainsäädännöstä, yhtiöjärjestyksestä tai säätiön säännöistä muuta johdu. Kaupunginhallitus hyväksyi sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen viimeksi 14.12.2020 § 382. Ohje on parhaillaan päivityksessä.

Sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta on lisäksi voimassa, mitä kaupungin hallintosäännössä sekä muissa ohjeissa ja määräyksissä on sanottu. Raision kaupungin hallintosäännön luvun 10 102–106 §:ssä on määritelty toimielinten ja viranhaltijoiden sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtävät sekä sisäisen tarkastuksen tehtävät.

7.1. Käsitteet

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa, että kaupungille ja kaupunkikonsernille asetetut tavoitteet saavutetaan, toiminta on tuloksellista ja riskit ovat hallinnassa. Sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa ei eriytetä muusta tavoitteiden saavuttamiseen tähtäävästä toiminnasta, vaan se on jatkuva osa päivittäistä johtamista, ohjaamista ja työn toteuttamista. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtävät ja vastuut on määritelty luottamushenkilöiden, johtavien viranhaltijoiden, esihenkilöiden ja henkilöstön osalta.

Sisäinen valvonta on osa kunnan johtamisjärjestelmää sekä kunnan johdon ja hallinnon työväline, jonka avulla arvioidaan asetettujen tavoitteiden toteutumista, toimintaprosesseja ja riskejä. Valvonnan tarkoituksena on edistää organisaation tehokasta johtamista, riskien hallintaa, toiminnan kehittämistä ja tuloksellisuuden arviointia.

Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan yleisesti kaikkia niitä toiminta- ja menettelytapoja, joilla tilivelvolliset ja muut esihenkilöt pyrkivät varmistamaan, että

- kunnan toiminta on taloudellista ja tuloksellista
- päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa
- lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan
- omaisuus ja voimavarat turvataan.

Riski on epävarmuuden vaikutus tavoitteisiin. Vaikutus on poikkeama odotetusta, niin myönteisessä kuin kielteisessä mielessä.

Riskienhallinta on osa sisäistä valvontaa, ja sen tavoitteena on saada kohtuullinen varmuus kunnan strategisten, toiminnan ja talouden tavoitteiden saavuttamisesta sekä toiminnan jatkuvuudesta ja häiriöttömyydestä. Riskienhallinnan merkitys on korostunut jatkuvasti erityisesti kunnan tehtävien organisointitapojen monipuolistuessa. Riskienhallinnalla tarkoitetaan järjestelmällisiä menettelytapoja, joiden avulla

- tunnistetaan ja kuvataan kaupungin ja kaupunkikonsernin toimintaan liittyviä riskejä

- arvioidaan tunnistetun riskin merkittävyyttä ja sen toteutumisen todennäköisyyttä
- määritellään toimintatavat riskien hallitsemiseksi eri menetelmillä
- määritellään toimintatavat riskeistä raportointiin ja riskien seurantaan.

Sisäinen tarkastus on osa sisäistä valvontaa. Sisäinen tarkastus tukee organisaatiota sen tavoitteiden saavuttamisessa ja arvioinnissa tarjoamalla objektiivisen, riippumattoman ja järjestelmällisen lähestymistavan organisaation riskienhallinta-, valvonta-, johtamis- ja hallintaprosessien tuloksellisuuden arviointiin ja kehittämiseen. Sisäisen tarkastuksen tavoitteena on varmistaa, että organisaation toiminta on tavoitteiden, päämäärien ja toimintaperiaatteiden sekä säädösten ja määräysten mukaista. Sisäistä tarkastusta voidaan järjestää omana toimintana, yhteistyössä muiden kuntien kanssa tai hankkimalla palvelua ulkopuolisilta palveluntuottajilta.

7.2. Raision kaupungin riskiluokitus

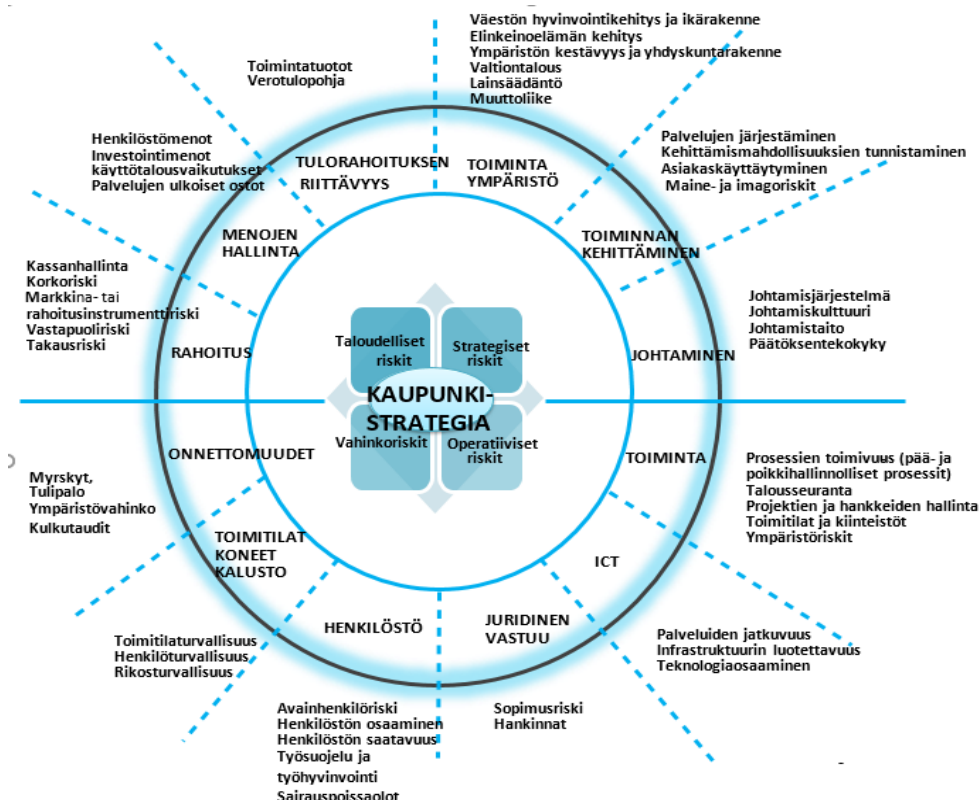
Päättyessään sisäisen valvonnan, riskienhallinnan ja varautumisen perusteista valtuusto hyväksyi riskiluokituksen, jota käytetään riskienarvioinnissa, analysoinnissa, seurannassa ja raportoinnissa.

Riskienhallinnassa kaupungin ja kaupunkikonsernin toiminnan riskit on otettava huomioon kokonaisvaltaisesti.

Kaupunkikonsernin riskit jaotellaan neljään pääryhmään, jotka ovat

- taloudelliset riskit: tulorahoituksen riittävyys, menojen hallinta, rahoitus
- strategiset riskit: toimintaympäristö, toiminnan kehittäminen, johtaminen
- operatiiviset riskit: toiminta, ICT, juridinen vastuu
- vahinkoriskit: onnettomuudet, toimitilat, koneet ja kalusto, henkilöstö.

Kaikkiin näihin ryhmiin voi kuulua sisäisiä ja ulkoisia riskejä. Riskienhallinnan tulee perustua riskiarviointiin. Riskikartassa on esitetty kaupungin toiminnan kannalta merkityksellisiä asiakokonaisuuksia, joita tulee arvioida riskiarviointeja tehtäessä.

7.2.1. Riskienhallinta osana taloussuunnittelu- ja seurantaprosessia

Riskienhallintaa toteutetaan talousarvion ja muiden merkittävien päätösten yhteydessä. Raisiossa riskienhallinta on kytketty osaksi taloussuunnittelu- ja seurantaprosessia. Toimielimet laativat riskianalyysinsä talousarvioprosessin yhteydessä edellisvuoden riskianalyysien sekä tilinpäätöksessä esitetyn edellisvuoden selonteon pohjalta. Riskianalyyseissä on otettu huomioon edellisen arvioinnin jälkeen ilmaantuneet uudet riski- ja uhkatekijät sekä arvoitu, ovatko edellisvuonna esiin nostetut riskit edelleen ajankohtaisia ja onko niissä tapahtunut muutoksia.

Toimielimet ovat tunnistaneeet ja arvioineet talousarvion valmistelun yhteydessä toimintaansa sisältyvät merkittävimmät riskit. Tunnistamisessa on käytetty hyväksi edellä esitettyä riskiluokittelua ja riskikarttaa. Riskit on kuvattu ja arvioitu niiden todennäköisyyttä ja seurauksia (arviointiväli 1-6) sekä toimenpiteitä, joilla riskiä eliminoidaan, pienennetään tai hallinnoidaan. Riskianalyysissä on määritelty toimenpiteet riskin torjumiseksi tai siihen varautumiseksi. Riskille on asetettu vastuutaho. Toimielinten riskitaulukot esitetään tämän luvun lopussa.

Riskienhallintatoimenpiteiden vaikutusten seuranta ja riittävyyden arviointi ovat osa riskienhallintaprosessia. Toimialat seuraavat tunnistettujen riskienhallintatoimenpiteiden toteutumista, vaikutusta ja riittävyyttä talousarviovuoden aikana.

Tilinpäätöksen yhteydessä laaditaan selonteko riskienhallinnasta toimielimittäin. Selonteossa arvioidaan nyt talousarvion yhteydessä tehdyn riskienhallinnan analysoinnin onnistumista, riskien toteutumista ja onnistumista riskienhallinnassa.

7.3. Varautuminen ja jatkuvuuden hallinta

Valtuusto päätti osana sisäisen valvonnan, riskienhallinnan ja varautumisen perusteita myös varautumisen yleisistä periaatteista, joita noudatetaan kaupunkikonsernin kaikessa toiminnassa. Varautumisen tavoitteena on, että sen avulla luodaan edellytykset toiminnan johtamiselle, palveluiden jatkuvuudenhallinnalle ja häiriötilanteista palautumiselle niin normaaliolojen häiriötilanteissa kuin poikkeusoloissa.

Raision kaupunki varautuu normaaliolojen häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin valmiuslain 12 §:n edellyttämällä tavalla varmistamalla valmiussuunnitelmin, etukäteisvalmisteluin sekä muilla suunnitelmilla kaupungin tehtävien mahdollisimman hyvän hoitamisen normaaliolojen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa.

Valmiussuunnitelmassa tunnistetaan kaupunkilaisiin ja kaupungin toimintaan vaikuttavat merkittävimmät uhat ja määritellään vastuutahot erilaisten häiriötilanteiden varalle, huolehditaan kriisiviestinnän perusteista ja suunnitellaan ennalta, millä tavoin toiminnot ja palvelut saadaan jatkumaan keskeytymättä. Merkittävimmistä häiriötilanteista laaditaan raportit. Varautumista harjoitellaan osallistumalla valtakunnallisiin ja alueellisiin valmiusharjoituksiin ja yhteistyötä tehdään aktiivisesti eri viranomaistahojen kanssa. Kaupungin valmiusjohtoryhmä kokoontuu säännöllisesti ja osallistuu säännöllisesti erilaisiin harjoituksiin ja koulutuksiin ja lisäksi johtoryhmän jäsenet osallistuvat alueellisille maanpuolustuskursseille kutsuttaessa.

Vuoden 2026 aikana varautumisen ja valmiussuunnittelun kehittämiseksi on käynnissä Kriisinkestävä Raision seutu -hanke. Hankkeesta on kerrottu tarkemmin konsernipalveluyksikön talousarvion yhteydessä.

7.4. Tytär-yhteisöjen varautuminen

Konsernin talous on keskeinen osa kaupungin kokonaistaloudellista toimintaa. Konserniin kuuluvilta yhtiöiltä edellytetään konsernin sisäiseen valvontaan, riskienhallintaan ja varautumiseen liittyvien ohjeistusten huomioimista sekä toimintaympäristössä tapahtuvien ja mahdollisten muutosten analysointia, uhkaavien riskien tunnistamista ja riskien vaikutusten arviointia.

Myös konserniyhtiöillä tulee olla asianmukaiset suunnitelmat riskien hallitsemiseksi. Konserniyhtiöiden tulee raportoida kaupunkia merkittävistä riskeistään ja riskienhallinnan kehittämisestä osana toiminnan ja talouden seuranta- ja raportointia. Tytäryhtiöiden toimitusjohtajien kanssa käydään säännöllistä vuoropuhelua.

7.5. Lautakuntien ja kaupunginhallituksen alaisten kokonaisuuksien riskitaulukot

¹ Lyhyt sanallinen kuvaus riskin syistä ja todennäköisistä seurauksista

² Todennäköisyysluokka (1–6)

³ Seurausluokka (1–6)

⁴ Toimenpiteet riskin eliminoinniksi/pienentämiseksi/hallinnoimiseksi

Riskien todennäköisyysluokka ja seurausluokka on arvioitu asteikolla 1-6, jossa 1 = ei todennäköinen / ei vaikutusta ja 6 = erittäin todennäköinen / erittäin merkittävä vaikutus. Näiden kahden arvion tulo on riskiluku asteikolla 1–36.

7.5.1. Kh, konserni

Riski	Riskin kuvaus ¹	(T) ²	(S) ³	Riski-luku (T*S)	Toimenpiteet ⁴	Vastuuhenkilö	Aikataulu
Henkilöstön jaksaminen ja saatavuus	Tiettyjen ammattiryhmien kohdalla on rekrytointivaikeuksia, joka takia henkilöstö voi joutua työskentelemään vajaalla resurssilla. Tällöin työn psykososiaalinen ja fyysinen kuormitus saattaa kasvaa.	2	3	6	Työntekijöiden hyvinvoinnin ja jaksamisen parantaminen kehittämällä johtamis- ja työyhteisötaitoja, määrittelemällä selkeät vastuut (tehtäväkuvat), mahdollistamalla osaamisen kehittämisen sekä tukemalla jaksamista osallistumalla Työkykyä tunnetaidoista kehittämishankkeeseen	Henkilöstöjohtaja	Jatkuva
Lakko	Työtaistelu haittaa kaupungin toimintaa.	3	4	12	Työtaistelutoimenpiteiden varhainen ennakointi ja kriittisten tukipalveluiden varmistaminen ennakkosuunnittelulla	Kaupunginjohtaja	Jatkuva
Mainekriisi	Kaupungin toimintaan, johtamiseen tai	2	3	6	Kestävät toimintamallit ja hallinnon avoimuus,	Kaupunginjohtaja Viestintäjohtaja	Jatkuva

	henkilöstöön liittyvä julkisuus, joka heikentää luottamusta ja toiminnan uskottavuutta.				viestintäosaamisen kehittäminen		
Rahoitusriskit	Korot nousevat äkillisesti, rahoituskulut kasvavat	2	4	8	Kaupunki nostaa lainakantansa suojaustasoa hyväksytyjen rahoitus- ja sijoitusperiaatteiden mukaisesti	Talousjohtaja Kaupunginjohtaja	Jatkuva
Jälleenrahoitusriskit	Kaupunki ei saa rahoitusta	1	5	5	Kaupunki hyödyntää useita eri rahoitustapoja ja lähteitä ajallisesti hajautetusti	Talousjohtaja	Jatkuva
Lainsäädäntö	Lainsäädäntömuutokset, joilla erityinen vaikutus kaupungin toimintaympäristöön. Erityisesti v. 2026 aikana hankintalain muutoksen aiheuttamat riskit ja eri toimintojen uudelleenjärjestelyn tarve muutoksen myötä.	5	3	15	Aktiivinen muutosten seuranta ja ennakointi, kouluttaminen, muutosten riittävä resurssointi	Kaupunginjohtaja	Jatkuva
Valtakunnallinen häiriötilanne	Taudit, sään ääri-ilmiöt, sotilaallinen konflikti lähialueella tmv.	2	5	10	Ajantasainen varautumissuunnitelma	Kaupunginjohtaja	Jatkuva
Hallitsematon maahanmuutto	Hallitsematon pakolaiskriisi	2	4	8	Valtakunnallisten ohjeistusten seuraaminen	Kaupunginjohtaja	Jatkuva
ICT: Palvelutuotannon keskeyttämiseen tai vajaan toimintaan liittyvät riskit	Vajaalla henkilöstöllä pystytään ratkaisemaan kriittisimmät häiriötilanteet, mutta palvelupyyntöjä ei pystytä toteuttamaan (käyttäjätunnusten luomiset/poistamiset, liittymien avaukset jne.).	2	4	8	Kriittisten toimintojen automatisointi ja kohdentaminen	Tietohallintojohtaja	Jatkuva
ICT: Työvälineiden toimimiseen liittyvät riskit, kyberturvallisuus	Vakavat tietoliikenne- ja konesalipalveluiden häiriöt/keskeytykset voivat estää	3	4	12	Vaikutusanalyysit, riskiarviot, jatkuvuusstrategia, toipumissuunnitelma ja säännölliset toipumisharjoitukset	Tietohallintojohtaja	Jatkuva

	kaiken tietotekniikan käytön kaupungin palveluissa. Merkittävä osa kaupungin tuottamista palveluista on riippuvaisia tietoteknisistä palveluista.						
Avainhenkilö-riskit	Yhden henkilön varassa on tietyissä tehtävissä liikaa tietoa ja painetta, hiljainen tietotaito. Eläköitymisen tuomat henkilöstövaihdokset.	3	3	9	Riittävä resursointi. Varahenkilöjärjestelmän tehostaminen. Henkilöiden sitoutuminen varahenkilötoimintaan. Etupainotteinen resursointi hiljaisen tiedon säilymisen vuoksi.	Henkilöstöjohtaja	Jatkuva

7.5.2. Kh, kaupunkikehitys

Riski	Riskin kuvaus ¹	(T) ²	(S) ³	Riski-luku (T*S)	Toimenpiteet ⁴	Vastuuhenkilö	Aikataulu
Avainhenkilöriski	Eläköitymiseen, pitkiin poissaoloihin ja työntekijävaihdoksiin liittyvä ilmeinen riski. Mahdollisten muutosten yhteydessä osaamisen ja resursoinnin varmistaminen.	3	3	9	Henkilöstön hyvinvointiin ja osaamiseen panostaminen. Eläköitymisiin varautuminen ja ennakointi.	Kaupunkikehitysjohtaja sekä palvelualuejohtajat	Jatkuva
Elinkeinoelämän kehitys	Työllisyyden ja muuttoliikkeen vaikutukset kaavoitustarpeisiin, uusiin asuin- ja yritysalueisiin ja/tai verotuloihin.	3	3	9	Työllisyystilanteen, väestömuutosten ja muiden keskeisten tunnuslukujen seuraaminen. Uusien indikaattorien tunnistaminen ja nopea reagointi.	Kaupunkikehitysjohtaja	Jatkuva
Lainsäädäntö	Mahdolliset muutokset lainsäädännössä ja lakisääteisissä palveluissa, joilla heikentävä vaikutus kaupungin toimintaympäristöön.	2	3	6	Lainsäädännön valmistelun seuranta, lausuntopyyntöihin vastaaminen soveltuvilta osin sekä jatkuva reflektointi/peilaus kaupungin omaan tekemiseen.	Johtavat viranhaltijat ja palvelualueen johtajat	Jatkuva
Toiminta	Muuttuvan organisaatiorakenteen mukaiset uudet toimintatavat. Riskinä päätöksenteon viiveet, palvelun laadun heikkeneminen tai toiminnan lainvastaisuus.	4	3	12	Organisaation toimintatapojen aktiivinen kehittäminen ja johtaminen, hallintosäännön tulkitseminen ja riittävien järjestelmätietojen sekä päätöksenteollisten vastuiden päättäminen/hyväksyminen.	Kaupunkikehitysjohtaja	Jatkuva
Sopimusriskit	Sopimusten voimassaolo, sopimustekniset klausuulit, kuten sopimussakot tai muut tulo- tai menokustannuks	2	3	6	Tiivis yhteistyö konsernihallinnon ja niin hallintojohtajan kuin kaupungin lakimiehen kanssa.	Sopimusten allekirjoittajat ja valmistelijat yhteistyössä konsernihallinnon kanssa	Jatkuva

	ia mahdolliset lisäävät ehdot.						
ICT / tietoliikenne- järjestelmät	Tietoliikennejärj- estelmien ja sovellusten toimivuus. Sovellusten toiminnan katketessa suorat ja välilliset vaikutukset päästösten tekemisessä sekä päivittäisen työn tekemisessä.	2	3	6	Reagointi ennakoivasti mahdollisiin sovellusten päivitystarpeisiin.	Tietohallinto/Digi palvelut sekä järjestelmiä ja niiden rekistereitä ylläpitävät työntekijät.	Jatkuva
Henkilöstön saatavuus	Riski linkittyy avainhenkilöriskii n. Vastuualueen vakanssien osalta on ollut haasteita saada niitä täytettyä.	3	2	6	Tehtävänkuvien uudelleenpohdinta, vakansseihin tehtävät uudelleenhaut ja niiden mainostaminen yhteistyössä viestinnän kanssa.	Esihenkilöt ja rekrytoivat viranhaltijat.	Jatkuva
Sidosryhmäriski	TE-uudistuksen vaikutukset, työmarkkinatuen kasvu, tiedonkulku eri toimijoiden välillä	2	2	4	TE-uudistuksen toteutus kustannustehokkaa sti sekä lain normeja noudattaen.	Yritys- ja työllisyyspalveluid en johtaja	Jatkuva
					Tehokas ja tuloshakuinen yhdyspintatyöskent ely HV-alueen ja muiden sidosryhmien kanssa.	Yritys- ja työllisyyspalveluid en johtaja	Jatkuva
Terveysteen ja turvallisuuteen liittyvät riskit	Vastuualueen toimintaa vaarantavat riskit, erityisesti maailmalla vallitseviin ilmiöihin liittyen.	2	3	6	Varautumissuunnite lmien ja sisäisten ohjeistusten päivittäminen. Mahdollisiin riskeihin varautuminen.	Koko vastuualue	Jatkuva

7.5.3. Lupalautakunta

Riski	Riskin kuvaus ¹	(T) ²	(S) ³	Riski-luku (T*S)	Toimenpiteet ⁴	Vastuuhenkilö	Aikataulu
Avainhenkilöriski	Eläköitymiseen, pitkiin poissaoloihin ja työntekijävaihdoksiin liittyvä ilmeinen riski. Mahdollisten muutosten yhteydessä osaamisen ja resursoinnin varmistaminen sekä ongelmien minimointi konkretisoituneen riskin ylimenokaudella.	3	3	9	Henkilöstön hyvinvointiin, osaamiseen ja pitoon panostaminen. Eläköitymisiin varautuminen ja ennakointi.	Kaupunkikehitysjohtaja	Jatkuva
Elinkeinoelämän kehitys	Työllisyyden ja muuttoliikkeen vaikutukset kaavoitustarpeisiin, uusiin asuin- ja yritysalueisiin ja/tai verotuloihin.	3	3	9	Työllisyytilanteen, väestömuutosten ja muiden keskeisten tunnuslukujen seuraaminen. Uusien indikaattorien tunnistaminen ja nopea reagointi.	Kaupunkikehitysjohtaja	Jatkuva
Lainsäädäntö	Mahdolliset muutokset lainsäädännössä ja lakisäätöisissä palveluissa, joilla heikentävä vaikutus kaupungin toimintaympäristöön.	2	3	6	Lainsäädännön valmistelun seuranta, lausuntopyyntöihin vastaaminen soveltuville osin sekä jatkuva reflektointi/peilaus kaupungin omaan tekemiseen.	Johtavat viranhaltijat ja palvelualueen johtajat	Jatkuva
Toiminta	Uuden organisaatorakenteen mukaiset uudet toimintatavat; opettelu, hallintosäännön tulkinta. Riskinä päätöksenteon viiveet tai lainvastaisuus.	4	3	12	Uuden organisaation toimintatapojen jalkauttaminen/johtaminen, hallintosäännön tulkitseminen ja riittävien järjestelmätietojen sekä päätöksenteollisten vastuiden päättäminen/hyväksyminen.	Kaupunkikehitysjohtaja	Jatkuva
Sopimusriskit	Sopimusten voimassaolo, sopimustekniset klausuulit, kuten sopimussakot tai muut tulo- tai menokustannuksia	2	3	6	Tiivis yhteistyö konsernihallinnon ja niin hallintojohtajan kuin kaupungin lakimiehen kanssa.	Sopimusten allekirjoittajat ja valmistelijat yhteistyössä konsernihallinnon kanssa	Jatkuva

	mahdolliset lisäävät ehdot.						
ICT/tietoliikenne	Tietoliikennejärjestelmien ja sovellusten toimivuus. Sovellusten toiminnan katketessa suorat ja välilliset vaikutukset päätösten tekemisessä sekä päivittäisen työn tekemisessä.	2	3	6	Reagointi ennakoivasti mahdollisiin sovellusten päivitystarpeisiin.	Tietohallinto/ Digipalvelut	Jatkuva
Terveysteen ja turvallisuuteen liittyvät riskit	Veteen, elintarvikkeisiin, yleiseen asumiseen ja elämiseen liittyvät turvallisuusasiat, kuten vaikkapa ilmanlaatu.	2	4	8	Varautumissuunnitelma, epidemiaohjeistus, seuranta, normaali viranomaistyö	Johtavat viranhaltijat ja palvelualueen johtajat	Jatkuva

7.5.4. Infrolautakunta

Riski	Riskin kuvaus ¹	(T) ²	(S) ³	Riski-luku (T*S)	Toimenpiteet ⁴	Vastuuhenkilö	Aikataulu
Omaisuu den tuhoutumine n tai sen arvon menetys.	Kiinteistön laaja vesivuoto, palaminen, tms. rakennusvaurio .	2	3	6	Ennakoiva huolto ja kunnossapito. Riittävä kunnossapito- ja investointirahoitus talousarvioissa.	Kiinteistöpäällikkö , kunnossapitoinsinööri, kunnossapidon ja kiinteistöhuollon henkilöstö.	Jatkuva seuranta
Palvelutuotan non keskeyttämiseen tai vajaan toimintaan liittyvät riskit.	Sopimuskumppanin lakko tai konkurssi.	2	3	6	Palvelujen hankkiminen mahdollisuuksien mukaan lakon ulkopuolisilta toimijoilta.	Infrapalvelut / palvelujohtajat. Sopimusten allekirjoittajat ja valmistelijat yhteistyössä konsernipalveluyksikön kanssa.	Jatkuva seuranta
Sopimusriski.	Toimintoja on ulkoistettu kilpailuttamalla . Markkinoiden toimimattomuus sopimuskauden päätyttyä (esim. kilpailu markkinoilla vähenee tai tarjoajien määrä on liian pieni). Oma tuotantoa ei enää ole, joten palveluista on maksettava markkinahinta.	3	3	9	Kustannustason nousu kilpailutettaessa palvelu uudelleen sopimuskauden päätyttyä. Paluu omaan toimintaan ei enää ole mahdollista tai se on kohtuuttoman kallista. Palvelu- ja laatutason pudotus.	Tekninen johtaja ja palvelujohtajat.	Jatkuva seuranta
Palvelutuotan non keskeyttämiseen tai vajaan toimintaan liittyvät riskit.	Ammattitaitois en henkilöstön saatavuus rekrytointitilanteissa.	4	3	12	Henkilöstön koulutus ja resurssien ylläpitäminen. Oppisopimusmahdollisuuden lisääminen. Kilpailukykyinen palkkaus. Rekrytointikanavien monipuolinen käyttö.	Infrapalvelut / esihenkilöt.	Jatkuva seuranta
Kustannustason nousuun liittyvät riskit.	Käyttötalouden kustannusten äkillinen/ yllättävä nousu.	3	3	9	Kustannusten ja talousarvion toteutumisen seuranta. Palvelun vähentäminen tai laatutason lasku. Säästö- ja sopeutustoimenpiteet.	Tekninen johtaja ja palvelujohtajat.	Jatkuva seuranta

Kustannustas on nousuun liittyvät riskit.	Rakennusmateriaalien ja polttoaineiden hintojen äkillinen/yllättävä nousu vaikuttaa urakkahintojen nousuun.	4	3	12	Investointiohjelman / hankkeiden uudelleenarviointi/priorisointi.	Tekninen johtaja ja palvelujohtajat.	Jatkuva seuranta
Energian käyttö.	Rajoitettu energian saanti.	3	4	12	Varavoimailaitteiden hankinta uudiskohteisiin. Valmiussuunnitelman mukainen toiminta. Valmiussuunnitelman ajantasaisuus.	Tekninen johtaja, palvelujohtajat ja esihenkilöt.	Jatkuva seuranta
Raaka-ainepula (esim. materiaalit, komponentit, laitteet ym).	Laitteita ja koneita ei saada uudistettua, eikä rikkiäisiä korjattua. Rakennusmateriaalien ja elintarvikkeiden ym. materiaalien ja raaka-aineiden saatavuudessa on ongelmia.	4	3	12	Uusien tuotteiden korvaaminen käytetyillä tai korvaavilla tuotteilla.	Tekninen johtaja, palvelujohtajat ja esihenkilöt.	Jatkuva seuranta

7.5.5. Sivistyslautakunta

Riski	Riskin kuvaus ¹	(T) ²	(S) ³	Riskiluku (T*S)	Toimenpiteet ⁴	Vastuhenkilö	Aikataulu
Omaisuu den häviäminen, tuhoutuminen tai sen arvonmenetys	Materiaalien ja kaluston tuhoutuminen/häviäminen	1	3	3	Vakuuttaminen, koulutus, valvonta.	Koko henkilöstö, esihenkilöt.	Päivittäin
Vahingon aiheuttaminen omaisuudelle, henkilölle tai toiminnalle	Asiakkaille aiheutetut vahingot	1	4	4	Vakuuttaminen, valvonta.	Koko henkilöstö, esihenkilöt.	Päivittäin
Sopimusriskit	Äkillinen koulupaikkojen ja päivähoitopaikkojen tarve. Sopimuksen irtisanomiset.	1	3	3	Hoito/koulutarpeen täyttäminen pikaisin väliaikaisratkaisuin.	Varhaiskasvatus johtaja, sivistysjohtaja.	Tarpeen syntyessä

Henkilöstöön liittyvät riskit	Avainhenkilö-, työtaturmariski tai henkisen kuormittumisen riski.	3	2	6	Varahenkilöjärjestelmä, työsuojelu, ennaltaehkäisevä työterveydenhuolto ja työnohjaus.	Toimialojen johto, työterveys, henkilöstö.	Päivittäin
Perusopetuksen oppilasmäärän kasvu/lasku	Tilat loppuvat kesken tai tyhjää tilaa	1	3	3	Tiloja käytössä jonkin verran yli tarpeen.	Sivistysjohtaja, perusopetuksen kehittämisspäälikkö, rehtorit.	Kuukausittain
Varhaiskasvatukseen lapsimäärän kasvu/lasku	Tilat loppuvat kesken tai tyhjää tilaa	1	3	3	Tiloja käytössä jonkin verran yli tarpeen. Käyttöönotto kysynnän vaihteluja vastaavasti.	Varhaiskasvatus johtaja, varhaiskasvatus toiminnan koordinaattori	Kuukausittain
Riittävän ja koulutetun henkilökunnan rekrytointi	Päiväkodissa/ryhmäpäiväkodissa ei ole riittävästi henkilöstöä, minkä seurauksena kaikkia lapsia ei voida ottaa vastaan.	3	3	9	Riittävä varahenkilöjärjestelmä tai rekrytointivastaava nopeuttamaan sijaisten rekrytointiprosessia.	Varhaiskasvatus johtaja, varhaiskasvatus toiminnan koordinaattori	Kuukausittain

7.5.6. Hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunta

Riski	Riskin kuvaus ¹	(T) ²	(S) ³	Riskiluku (T*S)	Toimenpiteet ⁴	Vastuuhenkilö	Aikataulu
Omaisuuksien tuhoutuminen tai sen arvon menetys	Materiaalin, aineiston tai kaluston huolimaton käsittely, tuhoutuminen tai häviäminen.	1	2	2	Henkilöstön riittävä osaaminen ja opastus, tilojen lukitseminen, seuranta vakuuttaminen, valvonta.	Koko henkilöstö	Päivittäin
Vahingon aiheuttaminen omaisuudelle, henkilöille tai toiminnalle	Asiakkaan aiheuttamat vahingot.	2	2	4	Vakuuttaminen, valvonta, turvallisuussuunnitelmat tilannekohtaisesti (vastuuhenkilöt, tunnistetut riskit, toimenpiteet niiden ehkäisemiseksi).	Koko henkilöstö	Päivittäin
Palvelutuotannon keskeyttämiseen tai vajaaseen toimintaan liittyvät riskit.	Kirjaston, Uintikeskus Ulpukan, jäähallin tai Kerttulan liikuntahallin toiminnan keskeytyminen.	1	3	3	Säännöllinen huolto ja vuosittaiset korjaukset, henkilöstön ammattitaito, valvonta ja dokumentointi johdetusti.	Koko henkilöstö	Päivittäin
Teknologiaan ja tietohallintoon liittyvät riskit	Järjestelmien toimimattomuus lopettaa palvelujen tarjoamisen. Henkilöstön huolettomuus tietoteknisten	2	3	6	Ajantasaiset, päivitettyt järjestelmät ja tietoturvojen esto. Henkilöstön kouluttaminen säännöllisesti ja asian esillä pitäminen säännöllisesti.	Koko henkilöstö, tietohallinto, palvelualueiden johto	Kuukausittain

	laitteiden käytössä.						
Henkilöstöön liittyvät riskit	Avainhenkilö-, työtaturmariski tai henkisen kuormittumisen riski.	3	2	6	Varahenkilöjärjestelmä, työsuojelu, ennaltaehkäisevä työterveydenhuolto ja työnohjaus.	Palvelualueiden johto, työterveys, henkilöstö	Päivittäin

8. Tavoitteet kuntakonsernin tytäryhteisöille ja osakkuusyhteisöille

8.1. Yleiset periaatteet

Raisio jatkaa aktiivista konserniohjauksen kehittämistä. Talousarviossa huomioidaan kuntakonserninäkökulma. Tytäryhteisöjen toiminta ja talous kytketään tavoitteiden avulla kaupungin strategiaan. Tytäryhteisöjen tulee jatkaa omien strategisten tavoitteidensa terävöittämistä suhteessa kaupunkistrategian tavoitteisiin. Kaupungin yksi strateginen tavoite on tasapainoinen talous. Talousarvion tavoitteissa huomioidaan konsernin taloudellisia tunnuslukuja. Konsernin vuosittain seurattavat taloudelliset mittarit ovat konsernin vuosikate, konsernin kertynyt yli/alijäämä, konsernin kertynyt yli/alijäämä per asukas, konsernin lainamäärä, konsernin lainamäärä per asukas ja konsernin suhteellinen velkaantuneisuus. Keskeisimpien tytäryhteisöjen talousarvion keskeiset luvut ja tavoitteet esitetään omissa alaluvuissaan.

Tilinpäätöksen 2024 mukaan Raisiolla on kuntakonsernin taseessa ylijäämiä 47,4 miljoonaa euroa, lainamäärä 2989 euroa asukasta kohden ja suhteellinen velkaantuneisuus 92,4 %.

Kaupungin merkittävillä tytäryhteisöillä on käytössään konsernitili, jonka luottolimiitiksi on päätetty vuodelle 2025 yhteensä 2,8 miljoonaa euroa. Lisäksi tytäryhteisöjen hallitusten kokouksissa on vaihtelevasti läsnä konsernijohtoon kuuluvia. Kaupunginvaltuusto asettaa merkittäville tytäryhteisöille taloustavoitteet ohjauksen ja raportoinnin vahvistamiseksi.

Raision kaupungin hallintosäännössä sekä konserniohjeessa määrätään konserniohjauksesta.

8.2. Tytäryhteisöille (Raision Vesi Oy, Raision Vuokra-asunnot Oy) yhteiset tavoitteet

Tytäryhteisöt lähettävät kaupunginjohtajalle ja talousjohtajalle toiminnan ja talouden toteutumisasiaportin kvartaaleittain. Talousjohtaja ja kaupunginjohtaja tulee pitää tietoisena kaikista olennaisista toimintaan ja talouteen vaikuttavista asioista.

Lisäksi yhteisöjen tulee pyrkiä ennalta estämään erilaisten riskien realisoituminen muun muassa toimivilla sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan käytännöillä.

Yhtiöiden (tytär- ja osakkuusyhteisöt) edellytetään välittävän yhtiökokouskutsut kaupungin johdolle ja yhtiökokousedustajien edellytetään pyytämään konserniohje yhtiökokouksen päätöksiin liittyen. Yhtiöiden tulee lähettää yhtiökokouskutsut hyvissä ajoissa Raision kaupungin kirjaamoon. Yhtiöiden toimitusjohtajan ja tarvittaessa hallituksen puheenjohtajan tulee huolehtia hallitusten kokouskutsujen lähettämisestä kaupunginjohtajalle sekä kaupunginjohtajan nimeämälle viranhaltijaedustajalle.

Tytäryhtiöiden tulee pyytää kaupunginhallitukselta konserniohje lainojen takaamiseen liittyen, jo olemassa olevien lainojen ehtoihin liittyvissä kysymyksissä sekä uuden lainan ottamiseen liittyen. Tytäryhtiöt eivät saa ottaa ulkopuolista lainarahoitusta ilman kaupungin lupaa. Tytäryhtiöt ottavat lainansa pääsääntöisesti kaupungilta, joka kilpailuttaa lainat ja perii konserniyhtiöiltä kohtuullisen marginaalin. Lainatarvetilanteessa ja ennen lainan kilpailuttamista, tytäryhtiön toimitusjohtajan tulee keskustella kaupungin talousjohtajan ja kaupunginjohtajan kanssa. Tytäryhtiöiden tulee varmistaa kaupungilta takaamispyynnöissä tai muissa vastaavissa valmistelua edellyttävissä asioissa valmisteluakataulu hyvissä ajoissa. Kun kaupunki antaa tytäryhtiöille lainaa sisäisenä lainana, lainanottovaltuutta kasvatetaan vastaavalla määrällä. Yhteyshenkilönä tytäryhtiöiden (Raision Vesi Oy, Raision Vuokra-asunnot Oy) talouteen liittyvissä kysymyksissä toimii talousjohtaja.

8.3. Muihin osakkuusyhtiöihin ja seudullisiin toimintoihin liittyviä tavoitteita

Muiden osakkuusyhteisöjen osalta kaupunginhallitus määrittää yksityiskohtaisemmat tavoitteet tarpeiden mukaisesti erillispäätöksin. Kaupunginhallitus seuraa osakkuusyhteisöjen toimintaa. Yhtiökokousedustajien edellytetään välittävän yhtiökokouksutsut kaupungin johdolle ja pyytämään konserniohjeen yhtiökokouksen päätöksiin liittyen.

8.4. Raision kaupungin konserni jäsenyhteisöineen

Tytäryhteisöt	Säätiöt	Osakkuusyhtiöt ja muut yhtiöt	Kuntayhtymät	Muut yhteisöt
Raision Vesi Oy (<u>100%</u>)	Raision Palvelutalossäätiö (23,5 % päätösvallasta)	As. Oy Raision Keonkatu 3 (31,26 %)	Varsinais-Suomen liitto	Mielen tukena ry (12,5 % päätösvallasta)
Raision Vuokra-asunnot Oy (<u>100%</u>)	Sosiaalipalvelusäätiö Raina (50 % pätösvallasta)	Kerttulan Tenniskeskus Oy (<u>18,5%</u>)	V-S kiinteistökunta- yhtymä	Lounais-Suomen jätehuoltolautakunta (1/15)
Eero Rantasen säätiö (<u>60%</u> päätösvallasta)	Lounais-Suomen saattohoitosäätiö (2% pätösvallasta)	Lounais-Suomen Jätehuolto Oy (<u>13,78%</u>)	Ky Raision-Naantalin Vesilaitos	Turun seudun joukkoliikennelautakunta (1/12)
		Turun Seudun Vesi Oy (<u>11,94%</u>)	Raision seudun koulutuskuntayhtymä	Turun työllisyysaluelautakunta (1/23)
		Varsinais-Suomen Asumisoikeus Oy (<u>10%</u>)	Turun kaupunkiseudun kuntayhtymä	
		Turun Seudun Puhdistamo Oy (<u>9,02%</u>)		
		Turun seudun kehitys Oy (<u>7,60%</u>)		
		Turun Seudun Kaukolämpö Oy (<u>4,25%</u>)		
		Keon Autopaikat Oy (<u>3,25%</u>)		
		Numeria Palvelut Oy (<u>1,87%</u>)		
		Business Turku Oy Ab (<u>1,64%</u>)		
		Tiera Oy (<u>0,81%</u>)		
		Monetra Oulu Oy		

8.5. Raision Vesi Oy

Omistus: Raision Vesi Oy: Raision kaupunki 100 %, Raision Hulevesi Oy: Raision Vesi Oy 100 %

Toiminta-ajatus:

Raision Vesi Oy on Raision kaupungin omistama vesilaitosyhtiö. Toiminta-ajatuksemme on vesihuollon ja hulevesiverkoston palveluiden järjestäminen kestäväällä tavalla. Jaamme Turun Seudun Vesi Oy:ltä ostettua talousvettä asiakkaillemme, vastaanotamme jätevesiä sekä johdamme ne käsiteltäväksi Turun seudun puhdistamo Oy:n seudulliselle jätevedenpuhdistamolle Kakolaan. Omistamme ja ylläpidämme vesihuollon ja huleveden verkostoja kaupungin alueella, liitämme kiinteistöt verkostoihin sekä solmimme vesihuollon liittymis- ja käyttö sopimuksia asiakkaidemme kanssa.

Tavoitteet vuodelle 2026:

Kiinteistöille johtamamme talousveden sekä poisjohdettavan jäteveden laatu säilyy erinomaisena. Ne täyttävät kaikki lainsäädännöstä tulevat laatuvaatimukset ja viranomaisvelvoitteet. Kehitämme toimintaamme ja hoidamme verkosto-omaisuuttamme aina pitkän aikavälin tehokkuuden ja vesihuollon toimintavarmuuden näkökulmasta. Turvaamme asiakkaille riittävän ja keskeyttämättömän vedenjakelun. Jätevesiviemäröinnin järjestämme terveydelle tai ympäristölle haittaa aiheuttamatta.

Merkittäviä kehittämistoimia:

Kehitystoimenpiteidemme keskeisiä lähtökohtia ovat Raision kaupungin strategiaan pohjautuvat toimet. Tavoitteenamme on tulevaisuuden kannalta kestäväällä tavalla toteutettu vesihuolto. Kehittämistoimiamme painopisteinä on toimivien ja sujuvien palveluiden tarjoaminen asiakkaillemme, energiankulutuksemme tehostaminen sekä hiilidioksidipäästöjemme vähentäminen YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden mukaisesti. Pyrimme toimimaan niin, että E18-hankkeeseen liittyvistä johtosiirroista aiheutuisi mahdollisimman vähän haittaa vedenkäyttäjille.

Panostamme verkostovuotojen vähentämiseen, kehitämme toimintaamme sekä ajantasaistamme jatkuvasti omaisuudenhallintatietojamme. Kehitämme automaatioastettamme vesimittari-infran osalta. Panostamme huoltovarmuuskriittisenä toimijana omaan varautumiseemme sekä esim. kyberturvallisuutemme parantamiseen. Selvitämme erilaisia yhteistyömalleja lähikuntien kanssa.

Olennaiset talousarvioon vaikuttavat huomiot:

Vuoden 2026 talousarvion lähtökohtina on toiminut arvioitu kustannustason nousu, mutta toisaalta myös sen hillitseminen kasvavien tulojen myötä. Liikevaihtomme on oletettu kasvavan kaupungin kasvun myötä sekä uusien rakentamishankkeiden ja teollisuustoimijoiden avulla.

Talouttamme tulee ns. normaalin investointiohjelman osalta lisäksi rasittamaan E18 –kehätien parantamishankkeeseen kytkeytyvät välttämättömät johtosiirtoinvestoinnit ja niihin liittyvät kasvavat pääomakulut. Olemme lähteneet konserniohjeen mukaisesti toteuttamaan johtosiirtoinvestointeja vuonna 2025. Johtosiirtojen lisäksi kasvava saneerausvelka aiheuttaa taloudellisia ja operatiivisia haasteita.

Kaupunginhallituksen tekemän aikaisemman päätöksen mukaan emme lyhennä kaupungin myöntämiä lainoja toistaiseksi. Tämä parantaa hieman tilannettamme kassavarojen riittävyyden näkökulmasta nykyisiä ja tulevia investointeja varten.

Selvitämme verkostoinfrastruktuuriyhtiön perustamista, jonka avulla voisimme tehostaa talouttamme entisestään.

Suurin liikevaihdossamme mukana oleva yksittäinen vaihteleva tekijä on liittymismaksutulot, joiden suuruus riippuu siitä, paljonko kiinteistöjä Raisiossa tilikauden aikana rakennetaan. Tulevaisuudessa yhtiö odottaa rakentamisen elpymistä ja liittymismaksutulojen kasvua, eteenkin vettä kuluttavan teollisuuden sijoittuminen kaupunkiin helpottaisi yhtiöön kohdistuvia taloudellisia haasteita.

Laadulliset tavoitteet	TP2023	TP2024	TA2025	TA2026
Jakeluun toimitettavan talousveden poikkeamat laatusuosituksissa, kpl	0	0	0	0
Vedenjakelun keskeytys (min/asukas)	10,6	8,3	alle 15	alle 15
Toiminnalliset tavoitteet	TP2023	TP2024	TA2025	TA2026
Puhtaan veden myyntihinta asiakkaalle (€/m ³ sis. alv.)	2,79	2,57	2,57	2,57
Jäteveden myyntihinta asiakkaalle (€/m ³ sis. alv.)	2,54	2,20	2,20	2,20
Laskuttamaton puhdas vesi (% - hävikki)	14,9	13,9	< 10	< 10
Laskuttamaton jätevesi (% - vuotovesi)	45,9	45,6	< 40	< 40
Jätevesipumppaamoiden ylivuodot, m ³	1 974	2 352	< 1 000	< 1 000
Henkilöstömäärä 31.12.	13	13	13	14
Liittymähinnat (OKT 0 - 150 k-m ²):				
vesi (€/m ³ sis. alv)	1 922	1 945	1 945	2 004
jätevesi (€/m ³ sis. alv)	3 162	3 200	3 200	3 296
hulevesi (€/m ³ sis. alv)	1 302	0	0	0
Liittymähinnat (OKT 151 – 250 k-m ²):				
vesi (€/m ³ sis. alv)	3 162	3 200	3 200	3 296
jätevesi (€/m ³ sis. alv)	4 402	4 455	4 455	4 589
hulevesi (€/m ³ sis. alv)	1 302	0	0	0
Liittymähinnat (OKT 251 k-m ² ja yli):*				
vesi (€/m ³ sis. alv)	4 402	4 455	4 455	4 489
jätevesi (€/m ³ sis. alv)	5 642	5 710	5 710	5 882
hulevesi (€/m ³ sis. alv)	1 302	0	0	0
Taloudelliset tavoitteet	TP2023	TP2024	TA2025	TA2026
Liikevaihto (M€)	8,6	8,7	8,8	9,5
Liikevoitto (M€)	0,9	0,9	1,0	1,2
Tilikauden tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja (M€)	-0,3	-0,4	0,1	0,1
Nettoinvestoinnit (M€)	1,5	1,4	¹⁾ 4,2	¹⁾ 4,3
Korkotulot kaupungille (M€)	1,2	1,2	1,2	1,2
Huleveden leasing-maksut kaupungilta (M€)	0	1,0	0,9	1,1
Vakavaraisuus	TP2023	TP2024	TA2025	TA2026
Velan määrä (M€)	26,6	26,6	²⁾ 28,0	²⁾ 28,6
lainat rahoituslaitoksilta				
lainat kaupungilta	26,6	26,6	²⁾ 28,0	²⁾ 28,6
Omavaraisuusaste, %	13,4	12,7	> 6,6	> 6,6
Nettovelkaantumisaste, %	483	517	<1075	<1075

1. Investoinneissa 2 m € varaus E18-johtosiirroille
2. Lainamäärissä 2 m € varaus E18-johtosiirtojen vuoksi nostettavalle lainalle

8.6. Raision Vuokra-asunnot Oy

Omistus: Raision kaupunki 100 %

RaVu omistaa 24,47 % As Oy Raision Keonkatu 3:n kiinteistön osakekannasta sekä 5,6 % As Oy Raision Sellon osakekannasta.

Toiminta-ajatus:

Raision Vuokra-asunnot Oy on Raision kaupungin omistama vuokrataloyhtiö, joka omistaa tai hallitsee tonttivuokrasopimuksen nojalla kaikkiaan 36 kiinteistöä Raision eri asuntoalueilla. Raision Vuokra-asunnot Oy edistää kaupungin kasvua ja hyvinvointia turvaamalla monipuolisen ja kohtuuhintaisen vuokra-asuntotarjonnan, vahvistamalla asukaslähtöisyyttä ja kehittämällä kiinteistökantaa pitkäjänteisesti kestävästä kaupunkikehityksen periaatteiden mukaisesti.

Tavoitteet vuodelle 2026:

Raision Vuokra-asunnot Oy on Raision kaupungin omistama vuokrataloyhtiö, joka omistaa tai hallitsee tonttivuokrasopimuksen nojalla kaikkiaan 36 kiinteistöä Raision eri asuntoalueilla. Raision Vuokra-asunnot Oy edistää kaupungin kasvua ja hyvinvointia turvaamalla monipuolisen ja kohtuuhintaisen vuokra-asuntotarjonnan, vahvistamalla asukaslähtöisyyttä ja kehittämällä kiinteistökantaa pitkäjänteisesti kestävästä kaupunkikehityksen periaatteiden mukaisesti.

Ravun tulee varautua ottamaan haltuunsa kaupungin yhtiöittämät sotekiinteistöt. Asiasta tehdään päätökset kun kiinteistöjen kohtalosta on sovittu kaupungin ja Varhan kesken.

Merkittäviä kehittämistoimia:

Vuonna 2026 yhtiö kehittää palveluprosessejaan ja asiakasyhteistyötä sekä vahvistaa asumisneuvontaa ennaltaehkäisevän tuen mallilla. Kiinteistöjen kuntoa ja energiatehokkuutta parannetaan suunnitelmallisilla korjaustoimilla ja energiaremonteilla. Yhtiö yhtenäistää tietojärjestelmiä ja parantaa toiminnan läpinäkyvyyttä raportointia kehittämällä. Kuloistenniityn asuntotuotantohankkeen valmistelua jatketaan, ja hankkeen toteutusmallia sekä yhteistyömuotoja arvioidaan rakentamisedellytysten varmistamiseksi.

Olellaiset talousarvioon vaikuttavat huomiot:

Yhtiön talouteen vaikuttavat keskeisesti korkotason kehitys, energian hinnan vaihtelut sekä kiinteistökannan kasvava korjaustarve. Rahoituskustannukset pysyvät koholla, mikä edellyttää aktiivista lainasalkun hallintaa. Energian ja ylläpidon kustannusnousu kasvattaa käyttömenoja, minkä vuoksi energiatehokkuustoimia jatketaan kustannuskehityksen hillitsemiseksi. Korjausvelan hallittu purku ja asumisolosuhteiden turvaaminen edellyttävät suunnitelmallisia investointeja, mutta investointitaso on sopeutettava tulopohjaan. Talouden tasapainon varmistaminen edellyttää käyttöasteen vahvistamista, kustannustehokkuutta ja maltillista vuokrien kehittämistä omakustannusperiaatteen puitteissa. Kiinteistö- ja huoneistokorjauksiin on suunniteltu käytettävän noin 1,7 M€.

Toiminnalliset tavoitteet	TP2023	TP2024	TA2025	TA2026
Käyttöaste, %	92	91	96	95
Vaihtuvuus, %	20	19	20	18
Keskivuokra / m ²	11,9	12,1	12,2	12,3
Taloudelliset tavoitteet	TP2023	TP2024	TA2025	TA2026
Liikevaihto (M€)	6,4	6,9	7,1	7,1
Liikevoitto (M€)	0,4	0,5	0,9	1,5
Tilikauden tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja (M€)	-0,1	0,1	0,3	0,1
Nettoinvestoinnit (M€)	2,3	-0,1	0,3	0,3
Korkotulot kaupungille (M€)	0,11	0,11	0,11	0,35
Vakavaraisuus	TP2023	TP2024	TA2025	TA2026
Velan määrä (M€)	15,5	18,5	17,5	16,0
<i>lainat rahoituslaitoksilta</i>	8,2	7,2	6,2	5,2
<i>lainat kaupungilta</i>	7,3	11,3	11,3	10,8
Omavaraisuusaste, %	36	27	31	34
Nettovelkaantumisaste, %	161	216	185	164

